

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SOCIALSTATISTIK

LEVNADSKOSTNADERNA
I SVERIGE 1913—1914

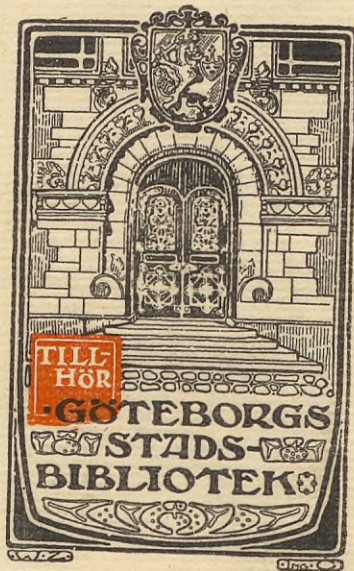
DEL II. LOKALMONOGRAFIER

7. UPPSALA

Centralbiblioteket

Ref.
Oi-c
SOS

SWEDISH OFFICIAL STATISTICS
SOCIAL STATISTICS

LEVNADSKOSTNADERNA
I SVERIGE 1913-1914

DEL II. LOKALMONOGRAFIER

7. UPSALA

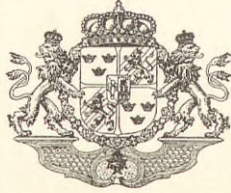
K. SOCIALSTYRELSEN

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
K. SOCIALSTYRELSEN

Prof. (magn.)

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

SOCIALSTATISTIK

LEVNADSKOSTNADERNA

I SVERIGE 1913—1914

DEL II. LOKALMONOGRAFIER

7. UPPSALA

AV

K. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1918

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

183410

I nådigt brev den 16 maj 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att anordna och utföra en allmän levnadskostnadsundersökning, berörande sådana orter i Sverige, vilka själva bestrede kostnaderna för primärmaterialets insamlande. Bearbetningen och publiceringen av det inkomna primärmaterialet skulle verkställas av socialstyrelsen, som även ägde att utarbета och tillhandahålla för undersökningen erforderliga hushållsböcker.

Det vid undersökningen inkomna materialet är avsett att bearbetas *dels* till lokalmonografier över de mindre bemedlades levnadskostnader å vissa viktigare undersökningsorter, *dels* till en sammanfattande och jämförande redogörelse över dessa förhållanden å samtliga av undersökningen berörda orter. Sistnämnda framställning kommer även att innehålla en utförlig redogörelse för undersökningens planläggning och genomförande samt det använda hushållsboksformuläret m. m. I särskild tabellbilaga skall därjämte för *varje hushåll* meddelas uppgifter om hushållens sammansättning, deras inkomster och utgifter under räkenskapsåret samt de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag.

Av förenämnda lokalmonografier överlämnas härmed till offentligheten den sjunde, innehållande en redogörelse för levnadskostnaderna i *Uppsala* 1913—1914. I anslutning härtill meddelas jämväl för Uppsala vidkommande huvudresultaten av den kompletterande levnadskostnadsundersökning, avseende maj månad 1916, som på hemställan av statens livsmedelskommission utförts inom socialstyrelsen.

Den närmaste ledningen av de större socialstatistiska specialundersökningarna, uti vilken serie här ifrågavarande utredningar ingå, handhaves inom styrelsen av t. f. förste aktuarien Ivar Arnoldsson, under vars överinseende efterföljande berättelse utarbetats av e. o. amanuensen A. Twengström.

Stockholm i oktober 1918.

GUNNAR HUSS.

NILS BERGSTEN.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Text.

	Sid.
Inledning	7
I. Materialets bearbetning	11
II. Hushållens sammansättning och bostadsförhållanden	13
III. Hushållens inkomster och utgifter	19
IV. Födans sammansättning efter kostnad	37
V. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag	48
VI. Prislägen för vissa varuslag	51
VII. Jämförelse mellan inkomsternas och utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Uppsala och Stockholm	54
VIII. Förändringar i livsmedelskostnaderna i Uppsala under tiden 1905—1917	62
IX. Konsumtionens omläggning 1914—1916	67

Tabeller.

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper	78
Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	84
Tab. 3. Konsumerade kvantiteter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper	90
Tab. 4. Konsumerade kvantiteter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper	91
Tab. 5. Prislägen för vissa varuslag	92

Inledning.

Undersökningens tillkomst och omfattning. I nådigt brev den 16 maj 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att *anordna och utföra en allmän levnadskostnadsundersökning, berörande sådana orter i Sverige, vilka själva bestred kostnaderna för primärmaterialets insamlande.*

Sedan inom socialstyrelsen utarbetats plan för undersökningen ävensom formulär för hushållsböcker, förelades ifrågavarande plan och formulär dels statistiska sektionen av sociala rådet, dels särskilt tillkallade ombud för de i undersökningen deltagande orterna samt godkändes sedermera med vissa ändringar och tillägg. Antalet av dessa orter utgör 39, därav 26 städer, 3 köpingar och 10 municipalsambällen. Hushållsböckerna, som voro avsedda att föras under loppet av ett helt år, utsändes under sommaren och hösten 1913 jämte erforderliga anvisningar rörande utdelning, granskning och insamling av desamma.

I vilken mån undersökningen kan anses representativ för landets olika delar, framgår av efterföljande översikt av de i undersökningen deltagande orterna samt antalet från resp. orter inkomna under ett helt år förda hushållsböcker.

	Antal slutförda hushållsböcker		Antal slutförda hushållsböcker
<i>Stockholms län</i>	26	<i>Kristianstads län</i>	18
Södertälje	26	Kristianstad	18
<i>Uppsala län</i>	92	<i>Malmöhus län</i>	486
Uppsala	92	Malmö	284
<i>Södermanlands län</i>	106	Landskrona	34
Nyköping	25	Hälsingborg	110
Eskilstuna	81	Ystad	37
<i>Östergötlands län</i>	39	Trälleborg	21
Skänninge	1	<i>Hallands län</i>	20
Mjölby	18	Falkenberg	20
Åtvidaberg	20	<i>Göteborgs och Bohus län</i>	267
<i>Jönköpings län</i>	148	Göteborg	250
Jönköping	105	Lysekil	17
Huskvarna	30	<i>Älvsborgs län</i>	37
Nässjö	13	Trollhättan	24
<i>Kronobergs län</i>	7	Åmål	13
Alvesta	7	<i>Värmlands län</i>	30
<i>Gottlands län</i>	2	Arvika	30
Hemse	2		

	Antal slutförda hushållsböcker		Antal slutförda hushållsböcker
Örebro län	17	Västernorrlands län	8
Karlskoga	17	Skönsberg	1
Västmanlands län	89	Sollefteå	7
Västerås	78	Jämtlands län	3
Sala	11	Järpen	3
Kopparbergs län	29	Norrbottnens län	64
Hedemora	16	Luleå	17
Ludvika	13	Boden	8
Gävleborgs län	131	Malmberget	11
Gävle	100	Kiruna	28
Söderhamn	24		
Bollnäs	7		
			Summa 1 619

Samtliga rikets län, med undantag av Kalmar, Blekinge, Skaraborgs och Västerbottens län, äro, såsom synes, mer eller mindre fylligt representerade i undersökningen. Av rikets 11 största städer, vilkas folkmängd den 1 januari 1915 översteg 25 000 invånare, deltaga 7 i undersökningen, nämligen Göteborg, Malmö, Gävle, Hälsingborg, Eskilstuna, Jönköping och Uppsala. Förutom Stockholm, där en motsvarande undersökning ägt rum 1907—1908, saknas alltså av ifrågakvarande större städer endast Norrköping, Örebro och Karlskrona.

Från samtliga 39 undersökningsorter hava inkommit tillsammans 1 619 under ett helt år förda hushållsböcker. Då hela antalet utdelade hushållsböcker utgjorde 2 325, hava sålunda icke mindre än 69·6 % slutförts under ett års tid, medan 30·4 % av de personer, som erhållit hushållsbok, av olika anledningar upphört med bokföringen före räkenskapsårets slut eller ej påbörjat densamma. Med hänsyn till den stora avfallsprocent, som plägar känneteckna dylika undersökningar, får det uppnådda resultatet anses såsom utomordentligt gott.

För tillkomsten och omfattningen av den kompletterande levnadskostnadsundersökning, avseende maj månad 1916, som likaledes enligt nådigt uppdrag utförts inom socialstyrelsen, lämnas en kortfattad redogörelse i kap. IX. Konsumtionens omläggning 1914—1916 (sid. 67).

Vad särskilt undersökningen i Uppsala beträffar, må följande anföras rörande dess anordnande och utförande.

I skrivelse den 30 oktober 1912 framställdes till vederbörande kommunala myndigheter i 44 städer — däribland Uppsala — och stadsliknande samhällen en förfrågan, huruvida de ville medverka till genomförandet av en planerad undersökning av levnadskostnaderna bland de mindre bemedlade samhällsklasserna på sådant sätt, att arbetet med primäruppgifternas insamlande övertoges av vederbörande kommun, som ock bestred kostnaderna därför, bestående förnämligast i ersättningar åt ombud och andra biträden

vid hushållsböckernas införskaffande samt ersättningar och premier åt hushållsbokförarna.

Med anledning av denna framställning beslöto stadsfullmäktige i Uppsala i april 1913 att låta anordna en levnadskostnadsundersökning samt tillsatte för undersökningens utförande en kommitté om fem ledamöter. För bestående av med undersökningen förenade kostnader anvisade stadsfullmäktige av allmänna medel ett anslag å 2 500 kr.

Genom annonser och artiklar i ortstidningarna samt genom personliga hänvänelser sökte kommitterade intressera personer att såsom hushållsbokförare deltaga i undersökningen. För varje under ett helt år förd hushållsbok utlovades en ersättning av 20 kr., varjämte de bäst förda hushållsböckerna skulle belönas med premier om resp. 75, 50 och 25 kr.

Genom kommitterades försorg utdelades under hösten 1913 till arbetare och lägre tjänstemän i allmän eller enskild tjänst tillsammans 130 hushållsböcker, varefter bokföringen tog sin början den 12 oktober samma år.

Bokföringens övervakande uppdrogs åt 11 inspektriser, vilka lämnade hushållsbokförarna erforderliga anvisningar rörande böckernas förande och kontrollerade bokföringen, delvis genom personliga besök.

Vid räkenskapsårets slut insamlades hushållsböckerna och översändes till socialstyrelsen, som efter granskning uppgjorde förslag till fördelning av ersättning och premier. Av samtliga utdelade 130 hushållsböcker voro 92 förda under ett helt år, medan de övriga 38 ej voro avslutade eller ens påbörjade. Flertalet slutförda böcker voro även i kvalitativt hänseende synnerligen tillfredsställande. Vid bearbetningen har det emellertid, för erhållande av ett så homogent material som möjligt, befunnits lämpligt att utgallra 13 hushållsböcker. Undersökningens primärmaterial utgöres sålunda av 79 under ett helt år förda hushållsböcker. Då folkmängden i Uppsala den 31 december 1913 uppgick till 27 315 invånare, kom följaktligen en slutförd och bearbetad hushållsbok på var 346:te invånare.

Innan en närmare redogörelse lämnas för undersökningsresultatet beträffande Uppsala, må förutskickas några kortfattade uppgifter rörande det använda *hushållsboksformuläret* och dess uppställning.

I fråga om formuläret för hushållsböckerna hava vid undersökningar av hithörande slag huvudsakligen tvenne olika system tillämpats: det ena med normaliserad bokföring, d. v. s. med på förhand uppgjorda rubriker, där bokföraren har att insätta vederbörande inkomst- och utgiftsposter, det andra med tvångsfri bokföring, varvid de olika posterna införas i tidsföljd med nödig specificering. Vid den första svenska undersökningen av detta slag, Stockholms stads statistiska kontors undersökning angående levnadskostnaderna i Stockholm 1907—1908,¹ kom det senare systemet till användning.

¹ Stockholms stads statistik, X, nr 1. Stockholm 1910.

I förevarande undersökning har hushållsboken närmast varit av den förra typen, med fasta rubriker för de viktigare inkomst- och utgiftsposterna men med tomma rader för specificering av övriga poster. Den noggrannhet och omsorg, varmed böckerna i stort sett blivit förda, har också möjliggjort en synnerligen ingående uppdelning av inkomst- och särskilt utgiftsposterna.

Den använda hushållsboken hade för varje vecka ett uppslag, där utgifterna antecknades för varje dag och inkomsterna infördes vid veckans slut med specificering under de härför avsedda rubrikerna. Vid tveksamhet, under vilken rubrik en utgifts- eller inkomstpost borde föras, eller därest utgift eller inkomst icke passade till någon av de tryckta rubrikerna, skulle sådan post specificeras och införas å någon av de tomma raderna. Utförliga anvisningar och exempel för böckernas förande voro intagna i slutet av hushållsboken.

För varje vecka skulle räkenskaperna avslutas, och innehöll formuläret för detta ändamål ett veckosammandrag, varest å vänstra sidan skulle antecknas kontanta behållningen i kassan vid veckans början, lån, som upptagits under veckan, uttagningar från sparkasseräkning, sparbanksbok el. d., tidigare utlånta penningar, som under veckan återbekommits, ävensom samtliga kontanta inkomster under veckan, samt å högra sidan kontanta utgifter under veckan, kapitalavbetalning å lån, som tidigare upptagits, insättning på bank och utlånade medel samt kontanta behållningen i kassan vid veckans slut. Voro räkenskaperna rätt förda, skulle summan av posterna å vänstra sidan stämma med summan av posterna å högra sidan av veckosammandraget. Dessa veckobokslut hava utgjort en verksam kontroll mot felaktigheter i bokföringen, såsom uteglömmande eller dubbelföring av poster, enär bokföraren själv härigenom haft möjlighet konstatera, om verkligen alla inkomster och utgifter bokförts.

Sedan veckans räkenskaper slutförts, skulle slutsummorna för de olika slagen av utgifter och inkomster införas särskilt för var och en av årets 52 veckor efter vartannat i ett härför avsett sammandrag och vid räkenskapsårets slut verkställas nedsummering av veckoposterna.

I. Materialets bearbetning.

I anslutning till den i inledningen omnämnda granskningen vidtogos åtgärder för en ingående bearbetning av materialet, varvid huvuduppgiften varit att undersöka konsumtionens gestaltning i genomsnitt per hushåll inom olika kategorier av mindre bemedlade. Budgeterna hava således sammanförts i grupper, valda efter vissa indelningsgrunder, varefter medeltalssiffror för inkomster och utgifter per hushåll beräknats.

Då emellertid hushållen varken med hänsyn till familjemedlemmarnas antal kön eller ålder äro likartade samt ej heller alla medlemmarna deltagit i konsumtionen under lika lång tid eller i samma utsträckning, hava medeltalssiffrorna inom de olika grupperna ej blivit fullt jämförbara. Härtill kommer även den omständigheten, att en del familjer haft inackorderade, spisande gäster eller inneboende samt tjänare o. s. v. För att möjliggöra en fullt tillförlitlig jämförelse av konsumtionsförhållandena mellan familjer, av olika sammansättning har man vid undersökningar av detta slag funnit det nödvändigt att åstadkomma en enhet, som kan användas såsom måttstock vid dylika jämförelser, och varigenom inverkan av ovannämnda störande faktorer bortelimineras.

Av de många olika system, som härvidlag tillämpats, har det i förevarande undersökning befunnits lämpligast att följa detsamma, som kom till användning vid stockholmsundersökningen 1907—1908, och som sedan använts vid liknande undersökningar i Finland 1908—1909 och i Norge 1912—1913. Detta enhetssystem är uppgjort med hänsyn ej blott till födoämneskonsumtionen utan även till övriga utgifter. En vuxen mans förbrukning har satts = 1·0 och en vuxen kvinnas = 0·8. För de olika åldersåren äro enhetstalen följande.

Ålder	Konsumtionsenheter	
	män	kvinnor
0—3 år	0·1	0·1
4—6 »	0·2	0·2
7—9 »	0·3	0·3
10—12 »	0·4	0·4
13—14 »	0·5	0·5
15—16 »	0·7	0·6
17—18 »	0·9	0·7
19 år och däröver	1·0	0·8

Huvudändamålet med användandet av dessa enhetstal på budgeten har varit att beräkna, huru mycket av inkomster och utgifter under hela året kom på varje enhet av familjens egna medlemmar. Familjens, av medlem-

marnas antal, kön och ålder bestämda enhetstal hava därför måst undergå reduktion med hänsyn till de faktorer, som inverkat störande på konsumtionsförhållandena. En familjemedlems frånvaro under en del av räkenskapsåret har sålunda bortelimineras på det sätt, att hans enhetstal reducerats beträffande de utgiftsposter, som berörts av frånvaron. I de hushåll, där det förekommit inackorderade, spisande gäster eller inneboende, har familjens enhetstal ökat för de utgiftsposters vidkommande, som berörts av dessa faktorer. Den utgiftssumma, som kom på inackorderade och inneboende, har dragits från motsvarande inkomstpost, varigenom familjens nettobehållning återstår. I de familjer, där det förekom tjänarinna, hava utgifterna för hennes konsumtion lagts till utgifterna för tjänare.

Denna reduktion av hushållens storlek till konsumtionsenheter har i de av socialstyrelsen tidigare utgivna lokalmonografierna över levnadskostnaderna i Sverige 1913—1914 uteslutande använts för ovan angivna ändamål. Vid utarbetandet av föreliggande undersökning hava konsumtionsenheterna fått en något vidsträcktare användning. Så har exempelvis till grund för undersökningen angående det inflytande, familjens storlek utövar på konsumtionens gestaltning, ej lagts antalet medlemmar utan antalet konsumtionsenheter. Men den väsentligaste förändringen ligger dock däruti, att antalet konsumtionsenheter kombinerats med familjens totala inkomst för att erhålla en i möjligaste mån rationell gruppering av hushållen efter olika grader av välstånd.

I de äldre svenska och utländska budgetsundersökningarna hava hushållen grupperats efter den absoluta höjden av familjens utgifter (eller i stället härför efter summan av inkomsterna). Denna indelningsgrund tager dock ej hänsyn till familjens växlande storlek. För att borteliminera denna störande faktor kan man lägga den relativa inkomsthöjden, d. v. s. inkomsten per konsumtionsenhet, till grund för hushållens gruppering. Detta förhållande belyses klarast genom ett exempel. Man jämför tre hushåll, A med 4 vuxna medlemmar och 4 000 kr. i sammanlagd inkomst, B med 2 medlemmar och 2 000 kr. samt C med 2 medlemmar och 4 000 kr. Inkomsten per medlem blir för A och B 1 000 kr. vardera och för C 2 000 kr. Härav följer, att de båda första hushållen ur konsumtionsstatistisk synpunkt kunna väntas vara mera likställda än exempelvis A och C, hos vilka familjer en lika stor absolut inkomst måste täcka utgifterna för ett olika antal medlemmar.

För att bibehålla jämförbarheten med föregående monografier har emellertid den äldre indelningsgrunden fortfarande använts såsom huvudindelning. Textframställningen har däremot kompletterats genom ett antal tablåer, som sammanställts efter storleken av hushållens sammanlagda inkomster per konsumtionsenhet.

II. Hushållens sammansättning och bostadsförhållanden.

Familjernas samhällsställning. De i undersökningen ingående familjernas samhällsställning torde bäst framgå av respektive budgeters storlek och hushållsföreståndarnas verksamhet. Det totala utgiftsbeloppet per hushåll varierade mellan 1 099 och 2 825 kr., under det att genomsnittsutgiften för samtliga hushåll var 1 753 kr. Endast omkring en fjärdedel (25·3 %) av hushållen hade en årsutgift överstigande 2 000 kr. Den närmare fördelningen på grupper med hänsyn till *årsutgiftens storlek* framgår av nedanstående tablå.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	
Antal hushåll	4	25	17	13	11	9	79
I procent	5·1	31·6	21·5	16·5	13·9	11·4	100·0

Hushållens ekonomiska ställning har här på skäl, som anförts i föregående kapitel, mätts genom utgiftsbudgetens storlek. Denna beror uppenbarligen till väsentlig del av inkomsten. Den totala inkomsten per hushåll är emellertid endast den ena av de båda huvudfaktorer, som bestämma familjens välstånd. Den andra faktorn är det förefintliga behovet, som huvudsakligen beror på antalet medlemmar i hushållet, deras ålder och kön, och som i konsumtionsstatistiken mätes genom antalet konsumtionsenheter. Inkomsten per konsumtionsenhet, som varierade mellan 353 och 1 792 kr., var i medeltal för samtliga familjer 728 kr. Hushållen fördelade sig med hänsyn till den *relativa inkomsten* på grupper enligt följande sammanställning.

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor					Samtliga hushåll
	Under 450	450—600	600—750	750—900	900 och däröver	
Antal hushåll	3	14	26	22	14	79
I procent	3·8	17·7	32·9	27·9	17·7	100·0

Härav framgår, att mer än fyra femtedelar (82·3 %) av samtliga hushåll voro hänvisade till en inkomst, som per vuxen man beräknad ej uppgick till 900 kr. Dessa siffror — ställda i samband med vad som ovan anförts — visa följaktligen, att de undersökta hushållen över huvud taget representerade mindre bemedlade familjer.

Hushållsföreståndarnas yrkesfördelning framgår av efterföljande översikt. Flertalet eller 63·3 % av familjeförsörjarna voro arbetare och de övriga lägre tjänstemän i allmän eller enskild tjänst.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	Antal	%
A. <i>Arbetare</i>	3	18	11	8	6	4	50	63·3
Metall- och maskinindustri	—	7	5	2	1	3	18	22·8
Byggnadsindustri	2	7	2	2	—	1	14	17·7
Beklädnadsindustri	—	—	2	1	2	—	5	6·3
Grafsk industri	—	1	—	2	3	—	6	7·6
Annan industri	—	3	2	1	—	—	6	7·6
Övriga	1	—	—	—	—	—	1	1·3
B. <i>Lägre tjänstemän m. fl.</i>	1	7	6	5	5	5	29	36·7
Kontorspersonal o. d.	—	—	1	—	—	—	1	1·3
Verkmästare och förmän	—	—	—	—	1	3	4	5·0
Järnvägs- och spårvägspersonal	1	4	3	2	—	2	12	15·2
Övriga	—	3	2	3	4	—	12	15·2
Summa	4	25	17	13	11	9	79	100·0

Familjernas sammansättning och storlek. I flertalet eller 70 hushåll bestod familjen av man, hustru och barn, i 9 fall av endast man och hustru. Dessutom förekommo i 6 fall andra anhöriga såsom medlemmar av familjen.

Antalet familjemedlemmar inom samtliga redovisade hushåll utgjorde tillsammans 324 eller i medeltal 4·1 medlemmar per familj. Motsvarande antal konsumtionsenheter var 195·2 och 2·5. Medeltalen inom olika utgiftsgrupper äro angivna i efterföljande två sifferserier.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemannahushåll
Antal familjemedlemmar i medeltal per hushåll	3·0	3·8	3·5	4·4	4·8	5·2	4·1	4·0	4·2
Antal konsumtionsenheter i medeltal per hushåll	2·2	2·3	2·2	2·5	2·8	3·1	2·5	2·5	2·5

I medeltal kom således på varje arbetarhushåll 4·0 och på varje tjänstemannahushåll 4·2 familjemedlemmar, medan däremot de båda hushållskategorierna i genomsnitt omfattade lika många konsumtionsenheter. Medeltalen visade stark stegring inom de högre utgiftsgrupperna; dock var den relativa ökningen avsevärt större för antalet familjemedlemmar än för antalet konsumtionsenheter.

Ett resultat av väsentligt olika art erhålles, om hushållen grupperas efter stigande inkomst per konsumtionsenhet. Antalet familjemedlemmar i medeltal per hushåll samt däremot svarande konsumtionsenheter inom de skilda välståndsgupperna redovisas i omstående sammanställning.

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor					Samtliga hushåll
	Under 450	450—600	600—750	750—900	900 och däröver	
Antal familjemedlemmar i medeltal per hushåll	5·3	4·9	4·5	3·4	3·4	4·1
Antal konsumtionsenheter i medeltal per hushåll	3·4	2·9	2·5	2·2	2·2	2·5

Med ökade årsinkomster per konsumtionsenhet minskades således antalet familjemedlemmar i medeltal per hushåll från 5·3 i den lägsta till 3·4 medlemmar i den högsta inkomstgruppen. Motsvarande siffror för antalet konsumtionsenheter voro 3·4 och 2·2. De bägge sifferserierna konvergera på ett i stort sett likformigt sätt.

Familjernas storlek varierade från 2 till 10 personer, såsom nedanstående sammanställning utvisar.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000	Antal	%
Hushåll med								
2 familjemedlemmar	2	5	—	1	—	1	9	11·4
3 »	1	8	10	3	2	1	25	31·7
4 »	—	4	6	4	4	2	20	25·3
5 »	1	3	1	1	1	1	8	10·1
6 »	—	4	—	3	2	2	11	13·9
7 »	—	1	—	1	2	1	5	6·3
10 »	—	—	—	—	—	1	1	1·3
Summa	4	25	17	13	11	9	79	100·0

Nära en tredjedel (31·7 %) av hushållen hade tre medlemmar, en fjärdedel (25·3 %) fyra, en sjundedel (13·9 %) sex samt 11·4 % två medlemmar. Endast sex hushåll hade 7 medlemmar och därutöver, däribland en familj på 10 personer.

Med hänsyn till antalet konsumtionsenheter fördelade sig hushållen på grupper enligt följande tabell.

	Antal konsumtionsenheter per hushåll					Samtliga hushåll
	1·8—1·9	2·0—2·4	2·5—2·9	3·0—3·4	3·5—4·0	
Antal hushåll i allt	19	27	17	9	7	79
I procent	24·0	34·2	21·5	11·4	8·9	100·0
Antal konsumtionsenheter i allt.	35·2	59·4	46·3	28·2	26·1	195·2
I procent	18·0	30·4	23·7	14·5	13·4	100·0

Mer än hälften (58·2 %) av hushållen bestodo således av högst 2·4 och fyra femtedelar (79·7 %) av högst 2·9 konsumtionsenheter. De återstående 20·3 % av hushållen omfattade 27·9 % av sammanlagda antalet konsumtionsenheter.

Familjemedlemmarnas fördelning på olika åldersgrupper redovisas i följande tabell.

Åldersgrupper	Å r s u t g i f t p e r h u s											
	Under 1 250			1 250—1 500			1 500—1 750			1 750—2 000		
	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma
1—3 år	1	—	1	8	5	13	4	2	6	5	2	7
4—6 »	2	—	2	8	5	13	4	2	6	4	3	7
7—9 »	—	—	—	5	1	6	4	3	7	5	3	8
10—12 »	—	—	—	4	3	7	3	1	4	3	3	6
13—14 »	—	—	—	2	1	3	—	—	—	2	—	2
15—16 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17—18 »	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Över 18 år	5	4	9	27	26	53	18	18	36	13	14	27
Summa	8	4	12	54	42	96	33	26	59	32	25	57

I nedanstående sammanställning redovisas de gifta männen och hustrurna fördelade i åldersgrupper.

	Å l d e r s g r u p p e r				
	20—30 år	30—40 år	40—50 år	över 50 år	Summa
Antal män	9	42	20	8	79
» kvinnor	22	29	23	5	79
Summa	31	71	43	13	158

De produktivkraftigaste åldersgrupperna omfattade således det ojämförligt största antalet av hushållsföreståndarna och deras hustrur.

Familjernas bostäder. Särskilda uppgifter hava inhämtats beträffande hushållsbokförarnas *bostäder*. Flertalet eller 59 av här ifrågasvarande hushåll voro hänvisade till förhyrda lägenheter, medan 8 familjer bebodde lägenheter i egna hus samt 12 hade fritt upplåten bostad.

	Årsutgift per hushåll, kronor							D ä r a v	
	Under 1 250	1 250- 1 500	1 500- 1 750	1 750- 2 000	2 000- 2 500	2 500- 3 000	Samt- liga hushåll	arbe- tar- hus- håll	lägre tjänste- mannahushåll
Hyrd bostad	4	22	12	9	8	4	59	43	16
Fritt upplåten bostad	—	3	3	3	2	1	12	—	12
Egen bostad	—	—	2	1	1	4	8	7	1
Summa	4	25	17	13	11	9	79	50	29

h å l l, k r o n o r						S a m t l i g a h u s h å l l					
2 0 0 0—2 5 0 0			2 5 0 0—3 0 0 0			A n t a l			%		
Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma	Män	Kvin- nor	Sum- ma
2	5	7	1	5	6	21	19	40	12·1	12·7	12·3
4	2	6	5	1	6	27	13	40	15·5	8·7	12·3
5	2	7	—	2	2	19	11	30	10·9	7·3	9·3
—	2	2	2	2	4	12	11	23	6·9	7·3	7·1
2	1	3	2	3	5	8	5	13	4·6	3·3	4·0
—	3	3	1	1	2	1	4	5	0·6	2·7	1·6
1	1	2	—	—	—	1	2	3	0·6	1·3	0·9
11	12	23	11	11	22	85	85	170	48·8	56·7	52·5
25	28	53	22	25	47	174	150	324	100·0	100·0	100·0

En översikt av bostadslägenheternas storlek meddelas i nedanstående sammanställning.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll		D ä r a v			
	Under 1 250	1 250— 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 3 000			arbetar- hushåll		lägre tjänste- mannahushåll	
							An- tal	%	An- tal	%	An- tal	%
Hushåll, boende i lägenheter om												
1 rum och kök	4	22	12	10	4	—	52	65·8	35	70·0	17	58·6
2 » » »	—	3	5	3	4	6	21	26·6	12	24·0	9	31·0
3 » » »	—	—	—	—	3	3	6	7·6	3	6·0	3	10·4
Summa	4	25	17	13	11	9	79	100·0	50	100·0	29	100·0
Antal rum (inkl. kök) i medeltal per hushåll	2·0	2·1	2·3	2·2	2·9	3·3	2·4	—	2·4	—	2·5	—

Icke mindre än 52 hushåll eller två tredjedelar av samtliga bebodde lägenheter om ett rum och kök, 21 eller över en fjärdedel innehade tvårumslägenheter och 6 familjer hade lägenheter om tre rum och kök. Nära tre fjärdedelar av arbetarfamiljerna innehade lägenheter om ett rum och kök, medan detta bland lägre tjänstemannafamiljerna var fallet med något mer än hälften. De större lägenhetskategorierna funnos helt naturligt i de högre utgiftsgrupperna.

Bostadsstandardens nära samband med hushållens ekonomiska ställning framgår af följande siffror, vid vilkas beräkning hänsyn jämväl tagits till antalet inhyrande.

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor					Därav		
	Under 450	450—600	600—750	750—900	900 och däröver	Samtliga hushåll	arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
Antal konsumtionsenheter i medeltal per eldstad	1.7	1.4	1.2	0.9	0.9	1.1	1.1	1.0
Antal eldstäder i medeltal per hushåll	2.0	2.3	2.2	2.5	3.0	2.4	2.4	2.5

Antalet konsumtionsenheter i medeltal per rum sjönk således från 1.7 inom den lägsta till 0.9 enheter inom den högsta inkomstgruppen, vilket nästan innebär en fördubbling av bostadsutrymmet per vuxen man. Detta förhållande beror väsentligen därpå, att familjens genomsnittliga storlek sjönk med tilltagande välstånd, samtidigt som antalet rum, vilka i medeltal disponerades av varje familj, visade tendens till stegring.

Inneboende, inackorderade eller spisande gäster funnos i 19 hushåll eller i nära en fjärdedel (24.1 %) av samtliga, såsom närmare synes av efterföljande tablå.

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor					Samtliga hushåll	
	Under 450	450—600	600—750	750—900	900 och däröver	Antal	%
Antal familjer i allt	3	14	26	22	14	79	100.0
Antal familjer <i>med</i> inneboende eller inackorderade	—	5	1	5	7	18	22.8
Därav med inneboende (utan spisning)	—	5	1	4	2	12	15.2
Därav med inackorderade (med spisning)	—	—	—	1	5	6	7.6
Antal familjer <i>med</i> enbart spisande gäster	—	—	—	1	—	1	1.3
Antal familjer <i>utan</i> inneboende eller spisande gäster	3	9	25	16	7	60	75.9

Antalet familjer med inneboende, varmed avses sådana, som begagna sig av familjens lägenhet som bostad utan att delta i livsmedelsförbrukningen, utgjorde 12, och 6 familjer hade helinackorderade (med spisning). Endast i en familj förekommo enbart spisande gäster. Särskilt anmärkningsvärt är, att den största frekvensen av inhyrande förefanns inom den högsta inkomstgruppen, där varannan familj hade inneboende eller inackorderade. Trots detta var, som ovan påpekats, bostadsstandarden högst inom denna grupp.

De i undersökningen ingående hushållens karaktär av att vara mindre bemedlade framgår även därav, att det var i relativt få hushåll, som i förbrukningen deltagande tjänarinna förekom. Av samtliga hushåll hade sålunda endast tvenne under räkenskapsåret haft tjänsteflicka anställd.

III. Hushållens inkomster och utgifter.

Översikt av hushållens inkomster och utgifter. I syfte att såvitt möjligt er- hålla en nettobudget hava från den egentliga hushållsbudgeten avskilts först och främst de s. k. bokföringsposterna, såsom in- och utlåning, insätt- ning i och uttagning ur bank, betalning av lån och återbekommande därav, men hava även från inkomsten dragits för dess förvärvande ådragna utgifter, såsom exempelvis utgifter för frambringande av naturaprodukter, frakt- utgifter för mottagna gåvor m. m. Vissa poster, såsom inkomster av inackor- dering och uthyrning, inkomster av och utgifter för försäkring och lotteri- spel, handelsvinst o. d., äro emellertid bruttoposter.

Totala inkomstbeloppet under räkenskapsåret för samtliga 79 hushåll utgjorde 142 772 kr. Den minsta årsinkomsten var 1 150 kr. och den högsta 3 413 kr. I genomsnitt för samtliga hushåll utgjorde inkomsten 1 807·24 kr. Utgifternas storlek för samtliga hushåll uppgick till 138 525 kr. Den minsta utgiftssumman utgjorde 1 099 kr. och den största 2 825 kr. samt genomsnitts- utgiften för samtliga hushåll 1 753·48 kr. Det ekonomiska resultatet visar så- ledes ett överskott på sammanlagt 4 247 kr. eller i genomsnitt per familj 53·76 kr.

Den kontanta behållningen vid räkenskapsårets början utgjorde tillsammans 1 659 kr. och vid dess slut 3 411 kr. eller i genomsnitt per hushåll resp. 21 och 43 kr. Upptagna lån belöpte sig till 4 302 kr., och hade under året lån och andra skulder återbetalts till ett belopp av 5 840 kr. eller i genom- snitt resp. 54 och 74 kr. Uttagningarna ur bank uppgingo till 3 133 kr. och insättningarna till 4 573 kr. Av utlånta medel hade återbekommitts 880 kr. och under året hade utlånats 397 kr.

Här nedan meddelas en översikt av antalet hushåll med överskott eller brist inom olika inkomstgrupper.

Inkomstgrupper	Hushåll med överskott			Hushåll med brist			Samtliga hushåll		
	An- tal	%	Över- skottets storlek i kr. per hushåll	An- tal	%	Bristens storlek i kr. per hushåll	An- tal	%	Över- skott (+) eller brist (-) per hushåll
Inkomst i kr. per konsum- tionsenhet:									
under 600	11	64·7	48·93	6	35·8	76·72	17	100·0	+ 4·58
600—750	18	69·2	54·58	8	30·8	50·40	26	100·0	+ 22·28
750—900	15	68·2	77·88	7	31·8	35·06	22	100·0	+ 41·94
900 och däröver	9	64·3	317·07	5	35·7	37·24	14	100·0	+ 190·53
Samtliga familjer	53	67·1	104·57	26	32·9	49·81	79	100·0	+ 53·76

I två tredjedelar (67·1 %) av hushållen hade inkomsterna överstigit utgifterna under året. Den relativa fördelningen på hushåll med överskott och hushåll med brist visade en anmärkningsvärd överensstämmelse inom olika inkomstgrupper. Ju mera välbärgade familjerna voro, desto större blev överskottet, medan bristen — där sådan förekom — minskades med ökat välstånd. För samtliga hushåll växte överskottet i genomsnitt per familj med stegrade inkomster per konsumtionsenhet. Inkomster och utgifter täckte varandra nästan fullständigt för de fattigaste familjerna.

Inkomsterna. I tab. 1 i tabellbilagan meddelas uppgifter i absoluta och relativa tal angående inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper, varvid huvudsakligen samma gruppindelning följts som vid stockholmsundersökningen. Av åtskilliga skäl har det emellertid ansetts lämpligt att i textframställningen använda en annan något mindre specificerad gruppering, som framdeles kan komma till användning vid en jämförelse av levnadskostnaderna å olika av undersökningen berörda orter. Enligt denna indelning hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, av vilka den första omfattar hushåll med en årsutgift av 1 000—1 750 kr., den andra 1 750—2 500 kr. samt den tredje sådana hushåll, vilkas utgifter under räkenskapsåret uppgått till eller överstigit 2 500 kr. Vad Uppsala beträffar, kom enligt denna indelning på den första gruppen 46, på den andra 24 och på den tredje 9 hushåll. Familjemedlemmarnas antal var i lägsta utgiftsgruppen 3·6, i den närmast högre 4·6 samt i den högsta 5·2 personer. Förhållandet mellan inkomster och utgifter inom de olika utgiftsgrupperna framgår av nedanstående översikt.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	D ä r a v	
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- mannahushåll
Inkomster i medeltal per hushåll	1 497·52	1 990·51	2 901·56	1 807·24	1 735·65	1 930·69
Utgifter > > > >	1 449·16	1 995·13	2 664·45	1 753·48	1 688·03	1 866·33
Balans > > > >	+ 48·36	- 4·62	+ 237·11	+ 53·76	+ 47·62	+ 64·36

Budgeten visar, såsom synes, underskott för den mellersta utgiftsgruppen, men överskott för de bägge övriga grupperna. Arbetarfamiljerna hade i genomsnitt mindre överskott än tjänstemannahushållen.

I tab. 1 äro inkomsterna uppdelade i sex huvudtitlar, nämligen inkomst av arbete, inkomst av inackordering och uthyrning, sjukhjälp, pension o. d., gåvor, räntor samt övriga inkomster. Inkomst av arbete har uppdelats på inkomst av mannens, hustruns och barnens arbete. Mannens arbetsinkomst har ytterligare uppdelats på hans huvudinkomst, kontant och in natura, samt biinkomst. Efterföljande sammanställning utvisar i absoluta och relativa tal de olika inkomsttitlarnas betydelse inom olika utgiftsgrupper.

Inkomster i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Absoluta tal				Relativa tal			
	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
Inkomster i allt	1 497·52	1 990·51	2 901·56	1 807·24	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	1 422·97	1 806·65	2 734·49	1 688·94	95·01	90·77	94·24	93·46
1. mannens	1 358·73	1 743·89	2 567·94	1 613·50	90·72	87·61	88·50	89·29
A. huvudinkomst	1 326·01	1 647·95	2 484·01	1 555·74	88·54	82·79	85·61	86·09
därav kontant	1 270·83	1 562·94	2 423·86	1 490·93	84·86	78·52	83·54	82·50
» in natura	55·18	85·01	60·15	64·81	3·68	4·27	2·07	3·59
B. biinkomst	32·72	95·94	83·93	57·76	2·18	4·82	2·89	3·20
2. hustruns	36·11	32·16	93·22	41·41	2·41	1·62	3·21	2·29
3. barnens	28·13	30·60	73·33	34·03	1·88	1·54	2·53	1·88
II. Inkomst av inackordering o. uthyrning	24·64	100·79	55·16	51·25	1·65	5·06	1·90	2·84
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	15·05	7·84	7·69	12·02	1·01	0·39	0·27	0·66
IV. Gåvor	13·27	24·67	38·59	19·62	0·89	1·24	1·33	1·69
V. Räntor	0·58	0·92	—	0·62	0·04	0·05	—	0·03
VI. Övriga inkomster	21·01	49·64	65·63	34·79	1·40	2·49	2·26	1·92

För de i undersökningen inbegripna 79 familjerna uppgick sålunda årsinkomsten i genomsnitt till 1 807 kr. Av de olika inkomstitlarna är givetvis inkomst av arbete den viktigaste, i det icke mindre än 1 689 kr. eller 93·46 % av inkomsterna kom på denna inkomstkälla. Om man bortser från den tredje — på grund av fåtalet däri ingående hushåll — mindre representativa utgiftsgruppen, framgår av de relativa talen, att den andel, som arbetsinkomsten utgör av samtliga inkomster, sjunker med stigande intäkter. Detsamma gäller även beträffande huvudinkomsten i familjen, mannens arbetsförtjänst, som i genomsnitt utgjorde 1 614 kr. eller 89·29 % av samtliga inkomster under året. Mannens huvudinkomst, vartill hänförts inkomsten av hans anställning eller sysselsättning inom hans speciella yrke, uppgick i genomsnitt till 1 556 kr. eller 86·09 % av årsinkomsterna. Av detta belopp hade 1 491 kr. åtnjutits kontant samt 65 kr. in natura i form av fri bostad, fri läkare och medicin, fria järnvägsresor o. s. v. Till mannens biinkomst har räknats ersättning för arbete, som faller utom hans egentliga yrke. Denna inkomst, som i genomsnitt utgjorde 58 kr. eller 3·20 %, visade för de båda lägre utgiftsgrupperna stigande procentuell andel av årsinkomsten, alltefter som denna ökades. Inom dessa utgiftsgrupper var förhållandet motsatt beträffande hustruns arbetsinkomst, som i genomsnitt belöpte sig till 41 kr. I allmänhet utgjordes det arbete, varigenom hustrurna förvärvade sitt bidrag till familjens inkomster, av olika slags hemarbete, såsom sömnad, tvätt, stryk-

ning m. m., men även arbete utom hemmet förekom, såsom servering o. d. Vanliga göromål för hushållets räkning, såsom lagning o. s. v., hava härvid ej tagits i betraktande. Barnen bidrogo med i genomsnitt 34 kr. eller 1·88 % av inkomsterna.

Inkomsten av inackordering eller uthyrning — siffrorna avse bruttoinkomsten — var jämförelsevis obetydlig, i genomsnitt 51 kr. eller 2·84 %. Inkomsterna av sjukhjälp, pension o. d. samt gåvor utgjorde resp. 12 och 20 kr. eller resp. 0·66 och 1·09 % av årsinkomsterna. Ränteinkomsten var en obetydlighet, i genomsnitt ej fullt 1 kr. per hushåll eller 0·03 %. Övriga, i tabellen ej specificerade inkomster uppgingo i medeltal till 35 kr. eller 1·92 % av samtliga inkomster. I nedanstående översikt hava de olika inkomstposter, som inbegripits under »övriga inkomster», närmare specificerats, så långt detta med anlitande av utgifter i primärmaterialet varit möjligt.

	Kr.	I % av samtliga inkomster
Övriga inkomster i medeltal per hushåll	34·79	1·92
Därav: Försäljning av inventarier och kläder	0·53	0·03
Lotterivinst	1·71	0·09
Stipendium	1·01	0·06
Arv	6·87	0·38
Eget hem, netto	16·00	0·89
Trädgårdstäppa, netto	3·96	0·22
Hönsgård, netto	0·20	0·01
Bär-, svamp- och bränsleplockning samt fiske	0·92	0·05
Ej spec. inkomster	3·59	0·19

Det var, såsom synes, endast 0·19 % av samtliga inkomster, som ej närmare specificerats i hushållsböckerna. I främsta rummet bland de kontanta inkomsterna kom arv med 0·38 %, lotterivinst med 0·09 %, stipendium med 0·06 % samt försäljning av inventarier och kläder med 0·03 % av samtliga hushålls inkomst i genomsnitt under året. Enligt anteckningar i hushållsböckerna hade 5 familjer försålt inventarier eller kläder, 5 hade vunnit på lotteri, 3 familjefäder hade erhållit stipendium och två familjer hade under året erhållit ett arv.

Här upptagna inkomster in natura avse nettoinkomsten, således med avdrag för eventuella kostnader. Nettoinkomsten av egna hem, som innehades av 8 familjer och varom mera framdeles (sid. 27), belöpte sig till 0·89 % av årsinkomsten. Icke mindre än 24 familjer hade egen eller hyrd trädgårdstäppa eller koloniträdgård, varå nettoinkomsten uppgick till 312·49 kr., motsvarande 3·96 kr. per familj eller 0·22 % av totalinkomsten. Utgifterna för arrende, frö, sättpotatis, gödsling etc. belöpte sig till 124·80 kr. Genom bär-, svamp- och bränsleplockning samt jakt och fiske hade 11 familjer bidragit med 72·75 kr. eller 0·05 % av årsinkomsten. För en familj, som innehade hönsgård, utgjorde nettot därav under året 15·90 kr. eller 0·01 % av samtliga familjers inkomster.

Inkomsternas fördelning på olika huvudposter inom arbetar- och lägre tjänstemannahushållen framgår av tab. 1 i tabellbilagan, som visar, att arbetsinkomsten i sin helhet var relativt lägre inom den förra gruppen än inom den senare (resp. 92.06 och 95.62 %). Mannens inkomst av arbete utgjorde likaledes en mindre del av inkomsten bland arbetarfamiljerna än bland tjänstemannahushållen, under det att förhållandet var motsatt beträffande hustruns och barnens bidrag till familjens inkomster. En jämförelsevis större del av mannens huvudinkomst åtnjöts bland funktionärerna in natura, varjämte bland dem männens biinkomster voro högre än bland arbetarfamiljerna.

Av nedanstående tabell erhåller man en översikt av de olika inkomstposternas betydelse, då resp. familjers storlek toges i betraktande.

Inkomster i genomsnitt per hushåll inom familjer av olika storlek.

	Antal konsumtionsenheter					Summa
	1·8—1·9	2·0—2·4	2·5—2·9	3·0—3·4	3·5—4·0	
<i>Absoluta tal.</i>						
Antal hushåll	19	27	17	9	7	79
Inkomster i allt	1 611·22	1 747·37	1 697·05	2 434·77	2 030·99	1 807·24
I. Inkomst av arbete	1 542·54	1 587·08	1 643·15	2 231·84	1 892·44	1 688·94
1. Inkomst av mannens arbete	1 512·58	1 564·94	1 511·66	2 078·87	1 723·72	1 613·50
a. huvudinkomst	1 483·21	1 518·37	1 464·22	1 968·81	1 587·85	1 555·74
b. biinkomst	29·37	46·57	47·44	110·06	135·87	57·76
2. Inkomst av hustruns arbete	29·96	22·14	47·15	94·30	64·91	41·41
3. > > barnens >	—	—	84·34	58·67	103·81	34·03
II. Inkomst av inackordering o. ut- hyrning	38·73	81·44	11·21	41·38	78·71	51·25
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	5·92	20·50	7·51	14·58	3·57	12·02
IV. Gåvor	18·93	19·85	5·15	43·91	24·51	19·62
V. Räntor	—	0·97	1·32	—	—	0·62
VI. Övriga inkomster	5·10	37·53	28·71	103·06	31·76	34·79
<i>Relativa tal.</i>						
Inkomster i allt	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	95·74	90·83	96·83	91·66	93·18	93·46
1. Inkomst av mannens arbete	93·88	89·56	89·08	85·38	84·87	89·29
a. huvudinkomst	92·06	86·89	86·28	80·86	78·18	86·09
b. biinkomst	1·82	2·67	2·80	4·52	6·69	3·20
2. Inkomst av hustruns arbete	1·86	1·27	2·78	3·37	3·20	2·29
3. > > barnens >	—	—	4·97	2·41	5·11	1·88
II. Inkomst av inackordering o. ut- hyrning	2·40	4·66	0·66	1·70	3·87	2·84
III. Sjukhjälp, pension o. dyl.	0·37	1·17	0·44	0·60	0·18	0·66
IV. Gåvor	1·17	1·13	0·30	1·81	1·21	1·09
V. Räntor	—	0·06	0·08	—	—	0·03
VI. Övriga inkomster	0·32	2·15	1·69	4·23	1·56	1·92

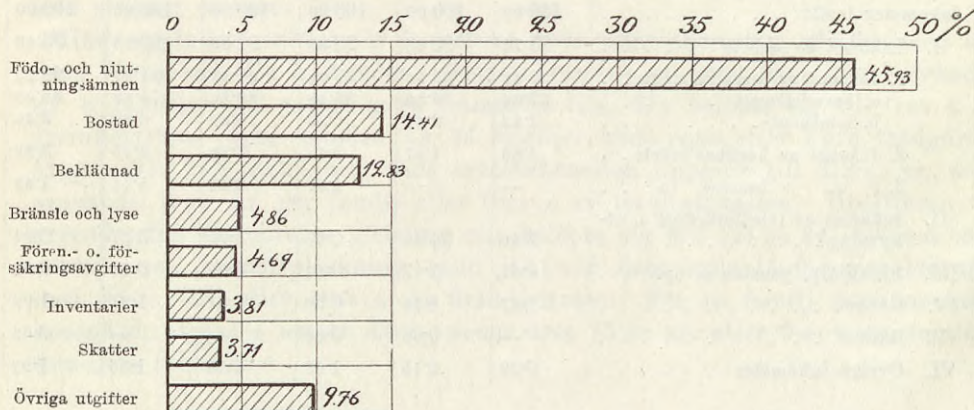
I allmänhet voro inkomsterna absolut taget högre i familjer med större antal konsumtionsenheter, huvudsakligen beroende på att arbetsinkomsten ökades med växande antal enheter inom hushållet. De olika inkomstposternas relativa betydelse för budgeten påverkades ävenledes av hushållets storlek. Ju större familjen var, desto mindre del utgjorde mannens arbetsinkomst av samtliga inkomster. Denna relativa nedgång drabbade emellertid endast mannens huvudinkomst, medan däremot hans biinkomster såväl absolut som relativt taget stegrades med ökat antal konsumtionsenheter. Det med hushållets storlek växande behovet nödgade således familjeförsörjaren att i gör-ligaste mån skaffa sig biinkomster, varvid även hustruns och barnens hjälp togs i anspråk. I dessa biinkomster ingå således en del intäkter, som i större eller mindre grad härröra från hustruns eller barnens arbete. Sammanslås de i tabellen redovisade inkomsterna av hustruns och barnens förvärvsarbete med mannens biinkomster, finner man, att de erhållna siffrorna, vilka beteckna den del av familjens arbetsinkomst, som ej härrör från mannens yrke eller tjänst, visade en kraftig såväl absolut som relativ stegring med växande antal konsumtionsenheter.

Utgifterna. Det största intresset vid undersökningar av förevarande slag knyter sig till utgiftssidan och de särskilda utgiftsposternas absoluta och relativa fördelning inom hushåll av olika ekonomisk och social karaktär.

I tabellen å nästföljande sida meddelas en översikt i absoluta och relativa tal över de genomsnittliga årsutgifternas fördelning på 18 huvudtitlar inom trenne olika utgiftsgrupper.

Utgifterna utgjorde i medeltal för samtliga 79 familjer 1 753 kr. Den absolut och relativt största utgiften kom på gruppen födo- och njutnings-ämnen, nämligen i genomsnitt 805 kr. eller 45.93 % av samtliga utgifter. Därefter följde utgifter för bostad med 253 kr. eller 14.41 % och för bekläd-nad med 225 kr. eller 12.83 %. Närmast efter dessa utgiftsposter kommo utgifterna för bränsle och lyse, som drogo icke mindre än 85 kr. eller 4.86 % av årsutgifterna, för förenings- och försäkringsavgifter med 82 kr. eller 4.69 %,

De viktigaste utgiftsposternas relativa storlek.

Utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Absoluta tal				Relativa tal			
	Årsutgift per hushåll, kronor			Samt- liga hushåll	Årsutgift per hushåll, kronor			Samt- liga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
Utgifter i allt	1 449·16	1 995·13	2 664·45	1 753·48	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Födo- och njutnings- ämnen	696·77	900·95	1 105·23	805·33	48·08	45·16	41·48	45·93
1. Matvaror	646·94	833·82	998·66	743·78	44·64	41·79	37·48	42·42
2. Dryckesvaror	22·75	23·84	66·43	28·06	1·57	1·20	2·49	1·60
3. Tobak	9·95	16·86	12·11	12·29	0·69	0·85	0·46	0·70
4. Förtäring utom hem- met	17·13	26·43	28·03	21·20	1·18	1·32	1·05	1·21
II. Bostad	212·99	274·20	397·38	252·59	14·70	13·74	14·91	14·41
III. Bränsle och lyse	76·86	92·84	108·38	85·31	5·30	4·65	4·07	4·86
IV. Inventarier	51·61	85·12	96·13	66·86	3·56	4·27	3·61	3·81
V. Beklädnad	164·76	276·95	394·29	224·99	11·37	13·88	14·80	12·83
VI. Tvätt och renhållning	21·44	33·91	43·09	27·70	1·48	1·70	1·62	1·58
VII. Hygien	21·88	31·64	34·50	26·28	1·51	1·59	1·29	1·50
VIII. Utgifter för intellek- tuella ändamål	23·48	36·79	69·56	32·77	1·62	1·84	2·61	1·87
IX. Förenings- och försäk- ringsavgifter	66·52	94·92	128·75	82·24	4·59	4·76	4·83	4·69
X. Gåvor, understöd till anhöriga	17·45	23·00	39·32	21·63	1·20	1·15	1·48	1·23
XI. Skatter	45·49	71·47	147·88	65·05	3·14	3·58	5·55	3·71
XII. Nöjen och förströelser	9·67	13·91	22·73	12·45	0·67	0·70	0·85	0·71
XIII. Resor	27·69	28·17	36·27	28·81	1·91	1·41	1·36	1·64
XIV. Ränta å lån	1·70	1·05	1·88	1·53	0·12	0·05	0·07	0·09
XV. Telefon, post- o. skriv- utensilier	3·01	3·73	15·46	4·65	0·21	0·19	0·58	0·26
XVI. Lottsedlar	4·81	8·51	8·97	6·40	0·33	0·43	0·34	0·37
XVII. Utgifter för tjänare o. hjälp	0·26	10·24	2·37	3·53	0·02	0·51	0·09	0·20
XVIII. Övriga utgifter	2·77	7·73	12·26	5·36	0·19	0·39	0·46	0·31

för inventarier med nära 67 kr. eller 3·81 % samt för skatter med 65 kr. eller 3·71 %. Tillsammans åtgick för nämnda utgiftsposter 1 582 kr. eller 90·24 % av årsutgifterna. I tabellen ej närmare specificerade utgifter utgjorde i medeltal endast 5 kr. (0·31 %). De större utgiftsposternas relativa storlek åskådliggöres närmare av diagrammet å näst föregående sida.

Utgifternas fördelning inom arbetar- och lägre tjänstemannahushållen företer vissa olikheter, såsom närmare synes av tab. 1 i tabellbilagan. Av årsutgifterna, som för dessa familjer i genomsnitt utgjorde resp. 1 688 och 1 866 kr., kom efterföljande andel på de viktigare utgiftsposterna:

	Arbetar- hushåll	Lägre tjänste- mannahushåll
Födo- och njutningsämnen	47·83 %	42·96 %
Bostad	14·39 >	14·44 >
Bränsle och lyse	4·55 >	5·36 >
Inventarier	3·75 >	3·92 >
Beklädnad	12·09 >	13·98 >
Förenings- och försäkringsavgifter	4·82 >	4·49 >
Skatter	3·41 >	4·17 >
Övriga utgifter	9·16 >	10·68 >
	Summa 100·00 %	100·00 %

Utgifterna för födo- och njutningsämnen drogo alltså en relativt större andel av årsbudgeten bland arbetarfamiljerna än bland funktionärerna, medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för bränsle och lyse, beklädnad och skatter. För bostad och inventarier utgavs jämförelsevis ungefär lika mycket inom båda hushållskategorierna.

Konsumtionskomplexets sammansättning visade sig, såsom synes av tabellen å sid. 25, något olika inom olika utgiftsgrupper, i det de särskilda utgiftsposterna ej voro av samma betydelse inom de olika grupperna. Som bekant fastslog den tyske statistikern Ernst Engel på sin tid bl. a. den satsen, att ju större vederbörande hushålls inkomster äro, desto lägre blir den procent-sats av de samlade utgifterna, som går till näringsmedel. Denna lag bekräftas även här, enligt vad som framgår av anförda tabell. Årsutgifterna för *födo- och njutningsämnen* ökades visserligen absolut taget från 697 kr. i den lägsta till 1 105 kr. i den högsta utgiftsgruppen, men procenttalet för ifrågasvarande utgifters andel av årsbudgeten sjönk från 48·08 till 41·48 %. För enbart posten matvaror voro motsvarande siffror resp. 44·64 och 37·48 %. Utgifterna för dryckesvaror voro relativt störst, utgifterna för tobak och förtäring utom hemmet däremot relativt lägst inom den högsta utgiftsgruppen. I nästföljande kapitel (sid. 37 ff.) kommer närmare redogörelse att lämnas för utgifterna till födo- och njutningsämnen.

Utgifterna för *bostad* belöpte sig i medeltal till 253 kr. eller något mer än en sjundedel av samtliga utgifter under året. Någon bestämd tendens rörande hyresbeloppets relativa andel av årsutgifterna inom de olika utgiftsgrupperna kan ej konstateras. I tab. 1 i tabellbilagan hava utgifterna för bostad fördelats på hyra samt reparationer, flyttningkostnader o. d., vilka senare dock utgjorde en obetydlighet eller 0·12 % av budgeten. Hyressumman för olika lägenhetskategorier var i medeltal per år för ett rum och kök 196 kr., för två rum och kök 319 kr. samt för tre rum och kök 482 kr. Antalet lägenheter var resp. 52, 21 och 6. Enligt vad 1913—1914 års allmänna bostadsräkning givit vid handen, uppgick årsmedelhyran i Uppsala för lägenheter om ett rum och kök till 183 kr., för lägenheter om två rum och kök till 313 kr., samt för lägenheter om tre rum och kök till 514 kr., vilket resultat sålunda ganska väl överensstämmer med de medeltalssiffror, som ovan anförts för hushållsbokförarna.

I vilken utsträckning bostäderna voro försedda med en del sådana bekvämligheter, vilka befordra en god och sparsam hushållning antingen direkt genom att möjliggöra förvaring av i större poster och sålunda till billigare pris inköpta förnödenheter eller indirekt genom att inskränka behovet av för hushållets skötsel nödig arbetskraft, framgår av efterföljande sammanställning.

Lägenhetskategori: <i>Absoluta tal.</i>	Hela antalet lägen- heter	elekt- riskt ljus	D ä r a v m e d				tvätt- stuga
			kokgas	vatten- ledning	skafferi	mat- källare	
1 rum och kök	52	8	33	45	49	31	47
2 » » »	21	6	17	20	20	16	16
3 » » »	6	4	6	6	6	5	6
	Summa 79	18	56	71	75	52	69
<i>Relativa tal.</i>	%	%	%	%	%	%	%
1 rum och kök	100·0	15·4	63·5	86·5	94·2	59·6	90·4
2 » » »	100·0	28·6	81·0	95·2	95·2	76·2	76·2
3 » » »	100·0	66·7	100·0	100·0	100·0	83·3	100·0
	Summa 100·0	22·8	70·9	89·9	94·9	65·8	87·3

Såsom ovan omnämnts (sid. 22), bebodde 8 av de i undersökningen inbegripna familjerna lägenheter i egna hus. Särskilda uppgifter hava infordrats angående fastighetens taxeringsvärde, återstående skuld å egendomen samt inkomster och utgifter för densamma under året m. m. Tillsammans uppgick taxeringsvärdet för alla åtta fastigheterna till 75 164 kr., av vilket belopp 67 657 kr. eller 90·01 % kommo på byggnaderna samt 7 507 kr. eller 9·99 % på tomterna. Vid räkenskapsårets slut återstående skuld å fastigheterna belöpte sig till 58 965 kr. eller 78·45 % av taxeringsvärdet. Under bokföringsåret hade för fyra fastigheter gjorts kapitalavbetalning å skuld till ett sammanlagt belopp av 759 kr.

I nedanstående översikt hava taxeringsvärde och kvarstående skuld uträknats i medeltal per fastighet, varvid även hänsyn tagits till taxeringsvärdets storlek.

Taxeringsvärde:	Antal fastig- heter	Taxerings- värde i genomsnitt	D ä r a v		Återstående skuld å fastigheten
			tomtens	byggnadens	
		kr.	kr.	kr.	kr.
Högst 6 000 kr.	2	4 886·00	757·50	4 128·50	4 530·00
6 000—20 000 kr.	6	10 898·67	998·67	9 900·00	8 317·50
	Summa 8	9 395·50	998·38	8 457·12	7 370·63

Vid bearbetningen av de uppgifter, innehavarna av eget hem lämnat, har på utgiftssidan upptagits hyresvärdet av den av familjen bebodda lägenheten samt på inkomstsidan detta hyresvärde med avdrag för räntor å intecknings-

lån, underhållskostnader, skatter och onera. Då alla egnahemsinnehavare åtnjutit hyresinkomst av annan lägenhet i fastigheten än den familjen själv bebott, har även detta belopp lagts till inkomsterna av fastigheten. För samtliga 8 fastigheter belöpte sig inkomsterna av egen bostad och uthyrd lägenhet till 5 301 kr. samt utgifterna för räntor, underhåll, skatter o. s. v. till 4 095 kr., varigenom ett överskott uppkom på 1 206 kr. Härvid är att märka, att beträffande tvenne egna hem de totala utgifterna (889·13 kr.) överstigit inkomsterna (831·25 kr.) under räkenskapsåret.

I genomsnitt per fastighet gestaltade sig inkomster och utgifter på följande sätt.

Taxeringsvärde	Antal fastigheter	Inkomster i genomsnitt	Därav		Utgifter i genomsnitt	Därav		Balans
			egen bostad	uthyrd lägenhet		räntor	underhåll, skatter, onera	
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Högst 6 000 kr. . .	2	385·00	250·00	135·00	363·61	207·84	155·78	21·39
6 000—20 000 kr. . .	6	755·21	345·83	409·38	561·25	453·50	107·75	193·96
Summa	8	662·66	321·88	340·78	511·84	392·08	119·76	150·82

För bränsle och belysning erlades under räkenskapsåret i genomsnitt 85 kr. eller 4·86 % av utgifterna. I den lägsta utgiftsgruppen voro motsvarande tal 77 kr. och 5·30 % samt i den högsta 108 kr. och 4·07 %. Fördelningen på olika slag av bränsle och belysningsartiklar framgår av efterföljande tablå.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—3 000		1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter för bränsle och lyse i allt	76·86	¹ 92·84	108·38	² 85·31	100·0	³ 100·0	100·0	⁴ 100·0
Därav för: Ved	49·89	49·29	44·33	49·07	64·9	53·1	40·9	57·5
björkved	11·33	13·80	27·33	13·90	14·7	14·9	25·2	16·3
barrved	28·98	22·58	14·33	25·36	37·7	24·3	13·2	29·7
annan ved	9·58	12·91	2·67	9·81	12·5	13·9	2·5	11·5
Kol och koks	2·98	3·47	12·50	4·21	3·9	3·7	11·5	4·9
Gas	11·33	18·33	28·69	15·44	14·8	19·7	26·5	18·1
Fotogen	8·86	11·20	8·19	9·50	11·5	12·1	7·5	11·2
Elektriskt ljus	1·09	4·82	11·36	3·39	1·4	5·2	10·5	4·0
Annat	2·71	2·60	3·31	2·75	3·5	2·8	3·1	3·2

¹ Därav centralvärme 3·13 kr. — ³ Därav centralvärme 3·4 %.

² „ „ „ 0·95 „ — ⁴ „ „ „ 1·1 %.

För ved åtgick sålunda i genomsnitt 49 kr. eller mer än hälften (57.5 %) av ifrågavarande utgifter. Härav kom ett större belopp på utgifterna för barrved (29.7 %) än för björkved (16.3 %). Av bränsle- och belysningsutgifterna utgavs en absolut och procentuellt större del för björkved med ökade årsutgifter, medan förhållandet var omvänt beträffande barrved. För kol och koks åtgick i genomsnitt 4 kr. (4.9 %), för gas 15 kr. (18.1 %), för fotogen 10 kr. (11.2 %), för elektriskt ljus 3 kr. (4.0 %) samt för annan bränsle- och belysningsmateriel ej fullt 3 kr. (3.2 %). Utgifterna för gas och elektriskt ljus voro relativt störst inom den högsta utgiftsgruppen, medan kostnaden för fotogen däremot var minst inom denna grupp.

För anskaffning och underhåll av *inventarier* utgavos i genomsnitt 67 kr. eller 3.81 % av årsbudgeten. Utgifterna härför stego, såsom synes av nedanstående tablå, absolut men ej relativt med ökade årsutgifter.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Samtliga hushåll
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
Utgifter för inventarier i medeltal per hushåll, kronor . . .	51.61	85.12	96.13	66.86
» » » i % av samtliga utgifter . . .	3.56	4.27	3.61	3.81

Den närmare fördelningen på olika slags inventarier synes av följande sammanställning.

	Årsutgift per hushåll, kronor				Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000			1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		%	%	%	
Utgifter för inventarier i allt	51.61	85.12	96.13	66.86	100.0	100.0	100.0	100.0	
Därav för: Möbler, sängkläder	16.02	36.83	27.00	23.59	31.1	43.3	28.1	35.3	
Kökssaker, servis	10.08	13.29	13.69	11.47	19.5	15.6	14.2	17.2	
Övriga inventarier	25.51	35.00	55.44	31.80	49.4	41.1	57.7	47.5	

Av ifrågavarande utgifter kommo sålunda 24 kr. eller en tredjedel (35.3 %) på möbler och sängkläder, 11 kr. på kökssaker och servis samt 32 kr. på övriga inventarier. Utgifterna för kökssaker och servis visade minskning från 19.5 % inom den lägsta till 14.2 % inom den högsta utgiftsgruppen. Utgifterna för möbler och sängkläder voro däremot jämförelsevis högst inom de lägre utgiftsgrupperna.

Utgifterna för *beklädnad* var, vad storleken beträffar, den tredje i ordningen av de olika utgiftsposterna och utgjorde i genomsnitt 225 kr. eller 12.83 % av årsbudgeten. Med ökade årsutgifter visade ifrågavarande utgift såväl absolut som relativt stigande belopp eller från 165 kr. (11.37 %) inom den lägsta till 394 kr. (14.80 %) inom den högsta utgiftsgruppen. I efterföljande sammanställning har beklädnadsutgiften uppdelats på utgifter dels för kläder, dels för skodon.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter för beklädnad i allt	164·76	276·95	394·29	224·99	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Kläder	112·17	201·15	287·74	159·20	68·1	72·6	73·0	70·8
Skodon	52·59	75·80	106·55	65·79	31·9	27·4	27·0	29·2

För kläder, inklusive lagning jämte sybehör m. m., utgavos i medeltal 159 kr. samt för skodon, såväl nyanskaffning som underhåll, 66 kr. eller icke fullt tredjedelar (29·2 %) av beklädnadsutgifterna. Beträffande dessa utgiftsposters fördelning inom familjer av olika ekonomisk ställning må påpekas, att utgifterna för kläder visade stegring från 68·1 % inom den lägsta till 73·0 % inom den högsta utgiftsgruppen, medan motsvarande siffror för skodon voro resp. 31·9 och 27·0 %.

Utgifterna för *tvätt och renhållning* utgjorde i genomsnitt 28 kr. eller 1·58 % av årsutgifterna. Härav kom mer än en tredjedel på tvätt och strykning utom hemmet samt icke fullt två tredjedelar på tvål, såpa, soda o. d. Fördelningen inom olika utgiftsgrupper framgår av följande översikt.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Utgifter för tvätt och renhållning i allt	21·44	33·91	43·09	27·70	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Tvätt och strykning	6·07	15·54	17·51	10·25	28·3	45·8	40·6	37·0
Tvål, såpa o. d.	15·37	18·37	25·58	17·45	71·7	54·2	59·4	63·0

Såsom synes ökades absolut taget med stigande utgiftsnivå såväl utgifterna för tvätt och strykning som för tvål och såpa eller från resp. 6 och 15 kr. inom den lägsta utgiftsgruppen till resp. 18 och 26 kr. inom den högsta. Utgifterna för tvål och såpa utgjorde en relativt större andel av den totala utgiften för tvätt och renhållning inom den lägsta utgiftsgruppen än inom de båda övriga.

För *hygien* utgjorde utgifterna i medeltal 26 kr. eller 1·50 % av totalbudgeten. Av detta belopp kom något mindre än tre fjärdedelar på sjukvård, läkare och medicin samt något mer än en fjärdedel på hälsovård. Såsom synes av efterföljande tablå, visade de relativa siffrorna med ökade utgifter stegring för hälsovård (från 21·1 till 39·6 %), medan utgifterna för sjukvård förete fallande procentsiffror (från 78·9 till 60·4 %).

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för hygien i allt . . .	21·88	31·64	34·50	26·28	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Sjukvård . . .	17·26	21·70	20·83	19·01	78·9	68·6	60·4	72·3
Hälsövård . . .	4·62	9·94	13·67	7·27	21·1	31·4	39·6	27·7
bad	2·11	3·06	7·16	2·97	9·6	9·7	20·7	11·3
rakning, klipp- ning	1·73	5·20	5·14	3·18	7·9	16·4	14·9	12·1
öfrigt	0·78	1·68	1·37	1·12	3·6	5·3	4·0	4·3

För *intellektuella ändamål* utgavos i medeltal 33 kr. eller 1·87 % av genomsnittsbudgeten. Inom de tre utgiftsgrupperna belöpte sig ifrågavarande utgifter till resp. 23, 37 och 70 kr. eller resp. 1·62, 1·84 och 2·61 % av årsutgifterna. Av hithörande poster drogo utgifterna för tidningar och böcker i medeltal 17 kr. eller mer än hälften, medan något mer än två femtedelar kom på utgifter för barnens skolgång. Sistnämnda utgifter voro relativt taget avsevärt större inom de båda högre utgiftsgrupperna än bland hushållen med den minsta utgiftsstaten, medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för tidningar, böcker o. d.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter för intellektuella ändamål i allt	23·48	36·79	69·56	32·77	100·0	100·0	100·0	100·0
Därav för: Barnens skolgång	6·82	20·63	37·82	14·55	29·0	56·1	54·4	44·4
Övriga studier	1·56	0·27	0·44	1·04	6·7	0·7	0·6	3·2
Tidningar, böcker o. d.	15·10	15·89	31·80	17·18	64·3	43·2	45·0	52·4

Förenings- och försäkringsavgifterna belöpte sig i medeltal till 82 kr. eller 4·69 % av budgeten samt voro relativt sett ungefär lika stora inom de olika utgiftsgrupperna. I översikten å nästföljande sida hava förenings- och försäkringsavgifterna uppdelats i 7 underavdelningar.

Av denna utgiftspost kommo 36 kr. eller mer än två femtedelar (43·7 %) på liv- och kapitalförsäkring, varefter följde avgifter till sjuk- och begravningskassor med 20 kr. (24·3 %) samt fackföreningskontingenter med 15 kr. (18·2 %). Till övriga föreningar, vari inbegripits nykterhets- och politiska organisationer o. d., uppgick den genomsnittliga årsutgiften till 4 kr., för brandförsäkring och för olycksfallsförsäkring erlades resp. 3 kr. samt i pensionsavgift 1 kr.

	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa	Årsutgift per hushåll, kronor			Summa
	1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000		1 000— 1 750	1 750— 2 500	2 500— 3 000	
	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	%	%	
Förenings- och försäkringsav- gifter i allt	66·52	94·92	128·75	82·24	100·0	100·0	100·0	100·0
Däravför: Fackföreningar o. d.	14·11	17·96	11·51	14·99	21·2	18·9	8·9	18·2
Övriga föreningar	2·42	3·83	14·26	4·19	3·6	4·0	11·1	5·1
Sjuk- och begravningskassor . .	16·47	22·11	32·23	19·98	24·8	23·3	25·0	24·3
Liv- och kapitalförsäkring . . .	28·61	41·09	59·90	35·97	43·0	43·3	46·5	43·7
Olycksfallsförsäkring	1·71	3·31	5·21	2·60	2·6	3·5	4·1	3·2
Brandförsäkring	2·40	5·20	4·08	3·44	3·6	5·5	3·2	4·2
Avgift för pension o. d.	0·80	1·42	1·56	1·07	1·2	1·5	1·2	1·3

Icke mindre än 57 familjer eller 72·15 % av de av undersökningen berörda hade utgifter för liv- och kapitalförsäkring till ett sammanlagt belopp av 2 841·51 kr. eller i genomsnitt 49·85 kr. I avgifter till sjuk- och begravningskassor erlade 61 familjer tillsammans 1 578·35 kr. eller i genomsnitt 25·87 kr. och i premier för olycksfallsförsäkring 29 familjer sammanlagt 205·11 kr. Avgifter till fackföreningar och övriga föreningar erlades i resp. 53 och 44 fall med tillsammans resp. 1 183·83 och 331·29 kr. (i medeltal resp. 22·34 och 7·53 kr.). Ej mindre än 58 familjer eller inemot tre fjärdedelar av samtliga hade brandförsäkrad lösegendom, för vilken i premier utbetaltes tillhoppa 271·72 kr. I avgifter för pensioner erlades i 3 fall tillsammans 84·80 kr.

Förenings- och försäkringsavgifternas fördelning på olika belopp framgår av tablan å nästa sida.

På *gåvor* kommo i medeltal 22 kr. eller 1·23 % av utgifterna.

Beträffande *skatterna*, som kommo i sjunde rummet bland utgiftsposterna, må erinras om, att häri ej medräknats skatter för egna hem (jfr sid. 27). I genomsnitt erlades i skatter under året 65 kr. eller 3·71 % av budgeten. Procenttalen visa, som synes av tabellen å sid. 25, stegring från den lägsta till den högsta utgiftsgruppen, nämligen resp. 3·14, 3·58 och 5·55 %.

Till *nöjen och förströelser* gingo i medeltal 12 kr. (0·71 % av utgifterna).

Av utgifterna för *resor*, som i medeltal uppgingo till 29 kr. (1·64 % av årsutgifterna), kommo fyra femtedelar (1·26 %) på resor utom staden.

Ränteutgifterna belöpte sig i medeltal till 2 kr. (0·09 %) samt utgifterna för *telefon, post- och skrivutensilier* till 5 kr. (0·26 %).

Lottsedlar inköptes under året till ett belopp av i medeltal 6 kr. eller 0·37 % av budgeten. Tillsammans 59 familjer eller närmare tre fjärdedelar av samtliga hade utgifter på detta konto. Av dessa utgävo 27 vardera ett

	Antal hushåll med nedanstående utgiftsbelopp, kronor							Summa
	0	Under 2	2—5	5—10	10—25	25—50	50 och däröver	
Fackföreningar	26	—	—	13	16	20	4	79
Övriga föreningar	35	7	15	15	4	3	—	79
Sjuk- och begravningskassor	18	1	1	8	21	24	6	79
Liv- och kapitalförsäkring	22	—	1	5	3	23	25	79
Olycksfallsförsäkring	50	—	9	15	4	1	—	79
Brandförsäkring	21	5	38	14	—	1	—	79
Avgift för pension o. d.	76	—	—	—	1	2	—	79

belopp understigande 5 kr., 14 från 5 till 10, 15 från 10 till 25 samt 3 från 25 till 50. Hela det belopp, som nämnda 59 familjer betalade för lottsedlar, uppgick till 506·07 kr. Enligt uppgifter i hushållsböckerna hade 5 av dessa familjer vunnit tillsammans 134·79 kr. eller endast omkring en fjärdedel av vad som utbetalts.

Utgifterna för *tjänare* uppgingo i medeltal för samtliga hushåll till 4 kr. (0·20 %).

Övriga, i tabellen ej närmare specificerade utgifter utgjorde i medeltal endast 5 kr. eller 0·31 % av årsutgifterna. Av detta belopp kommo icke mindre än 0·30 % på blommor, begravningskransar o. d., medan endast 0·01 % ej närmare specificerats, ett kriterium så gott som något på den noggrannhet och det intresse, varmed bokförarna omfattat undersökningen.

I j tab. 2 i tabellbilagan meddelas en översikt i absoluta och relativa tal av inkomster och utgifter per konsumtionsenhet i medeltal inom fem olika utgiftsgrupper. Till närmare belysning av utgifternas beroende av familjens välstånd hava hushållen i tabellen å sid. 34 grupperats efter stigande inkomst per konsumtionsenhet och lämnas här en översikt av utgifternas fördelning på de olika huvudtitlarna. Antalet grupper har begränsats till 3, av vilka den första omfattar hushåll med en årsinkomst per konsumtionsenhet under 600 kr., den andra 600—900 kr. samt den tredje sådana hushåll, vilkas inkomst per konsumtionsenhet under räkenskapsåret uppgått till eller överstigit 900 kr. Enligt denna indelning kom på den första gruppen 17, på den andra 48 och på den tredje 14 hushåll. Antalet konsumtionsenheter i medeltal per hushåll inom dessa tre grupper utgjorde resp. 2·97, 2·37 och 2·21.

Av tabellen framgår, att genomsnittsutgifterna per konsumtionsenhet eller vuxen man stegrades med ökat välstånd. De särskilda utgiftsposterna ökades emellertid i väsentligt olika grad, varigenom deras relativa betydelse i utgiftsstaten undergick anmärkningsvärda förskjutningar. Med stigande välstånd sjönk sålunda livsmedelsutgifternas andel av budgeten (från 51·40 till 36·70 % av utgifterna), medan däremot utgifterna för njutningsmedel företedde en i stort sett stigande tendens. Engels lag om livs-

Utgifter per konsumtionsenhet inom olika inkomstgrupper.

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll
	Under 600	600—900	900 och däröver		Under 600	600—900	900 och däröver	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Utgifter i allt	518·73	716·84	931·72	702·09	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Födo- och njutningsämnen	283·77	322·29	380·44	322·32	54·70	44·96	40·83	45·91
1. Matvaror	266·62	297·81	341·97	297·51	51·40	41·54	36·70	42·37
2. Dryckesvaror	5·77	12·81	14·75	11·31	1·11	1·79	1·58	1·61
3. Tobak	2·65	4·61	9·98	4·96	0·51	0·64	1·07	0·71
4. Förtäring utom hemmet	8·73	7·06	13·74	8·54	1·68	0·99	1·48	1·22
II. Bostad	68·83	92·37	137·33	94·35	13·27	12·89	14·74	13·44
III. Bränsle och lyse	21·26	34·84	37·72	31·86	4·10	4·86	4·05	4·54
IV. Inventarier	13·86	27·52	47·47	27·23	2·67	3·84	5·09	3·88
V. Beklädnad	54·09	99·20	123·66	91·62	10·43	13·84	13·27	13·05
VI. Tvätt och renhållning	6·82	12·42	14·19	11·28	1·31	1·73	1·52	1·61
VII. Hygien	10·47	9·56	15·27	10·70	2·02	1·33	1·64	1·52
VIII. Intellektuella ändamål	9·61	13·13	20·11	13·35	1·85	1·83	2·16	1·90
IX. Förenings- och försäkringsavgifter	20·37	37·23	40·68	33·49	3·93	5·19	4·37	4·77
X. Gåvor, understöd till anhöriga	4·65	7·81	19·10	8·81	0·90	1·09	2·05	1·26
XI. Skatter	11·96	27·43	46·18	26·49	2·30	3·83	4·96	3·77
XII. Nöjen och förströelser	2·21	5·95	6·38	5·07	0·43	0·83	0·68	0·72
XIII. Resor	6·31	12·93	15·99	11·73	1·22	1·80	1·72	1·67
XIV. Ränta & lån	0·78	0·72	—	0·62	0·15	0·10	—	0·09
XV. Telefon, post- och skrivutensilier	0·94	1·94	3·23	1·89	0·18	0·27	0·35	0·27
XVI. Lottsedlar	0·97	3·19	3·08	2·61	0·19	0·45	0·33	0·37
XVII. Utgifter för tjänare och hjälp	0·20	6·54	16·31	6·49	0·04	0·91	1·75	0·92
XVIII. Övriga utgifter	1·63	1·77	4·58	2·18	0·31	0·25	0·49	0·31

medelsutgifternas sjunkande relativa betydelse med ökade inkomster framträdde således i detta fall med större skärpa än då materialet grupperats efter stigande utgifter per hushåll (jfr tab. å sid. 25). Någon lagbunden förskjutning av hyresbeloppets andel av årsutgifterna inom de olika inkomstgrupperna kan ej konstateras. Orsaken härtill torde vara den, att bostadsutgiften bestämmes ej endast av familjens välstånd utan även av dess sociala standard. Utgifterna för beklädnad, som även i hög grad påverkas av familjens sociala förhållanden, visade ingen tendens till oavbruten relativ stegring men voro såväl absolut som relativt minst bland hushållen med den lägsta inkomsten per konsumtionsenhet. För gåvor, skatter, telefon, post- och skrivutensilier samt tjänare stegrades däremot utgifterna successivt med ökat välstånd.

Jämföres den procentuella fördelningen av genomsnittsutgifterna per konsumtionsenhet för samtliga familjer med motsvarande tal för utgifterna per hushåll, visade sig de olika utgiftsposternas andel av konsumtionen praktiskt taget oförändrad med undantag av utgifterna för bostad, bränsle och lyse samt tjänare. Mera anmärkningsvärd var endast skiljaktigheten i fråga om bostadsutgiften, som i genomsnitt per hushåll belöpte sig till 14.41 % och per konsumtionsenhet till 13.44 % av årsutgifterna. För bränsle och lyse voro siffrorna resp. 4.86 och 4.54 %. Kostnaderna för tjänare och tillfällig hjälp, som i medeltal per hushåll uppgingo till 0.20 % av samtliga utgifter, utgjorde 0.92 % av de totala utgifterna per konsumtionsenhet. De resultat som i övrigt ernåtts genom budgeternas reducering till konsumtionsenhet, torde i huvudsak framgå av tabellen.

Utgifternas genomsnittliga fördelning på de viktigaste förnödenheterna inom hushåll med olika antal konsumtionsenheter framgår av sammanställningen å nästa sida.

Det stora inflytande, som familjens storlek har på budgetens sammansättning, framträder med all önskvärd tydlighet av tabellen. De totala genomsnittsutgifterna visade sålunda en stigande tendens med ökat antal enheter inom hushållet.

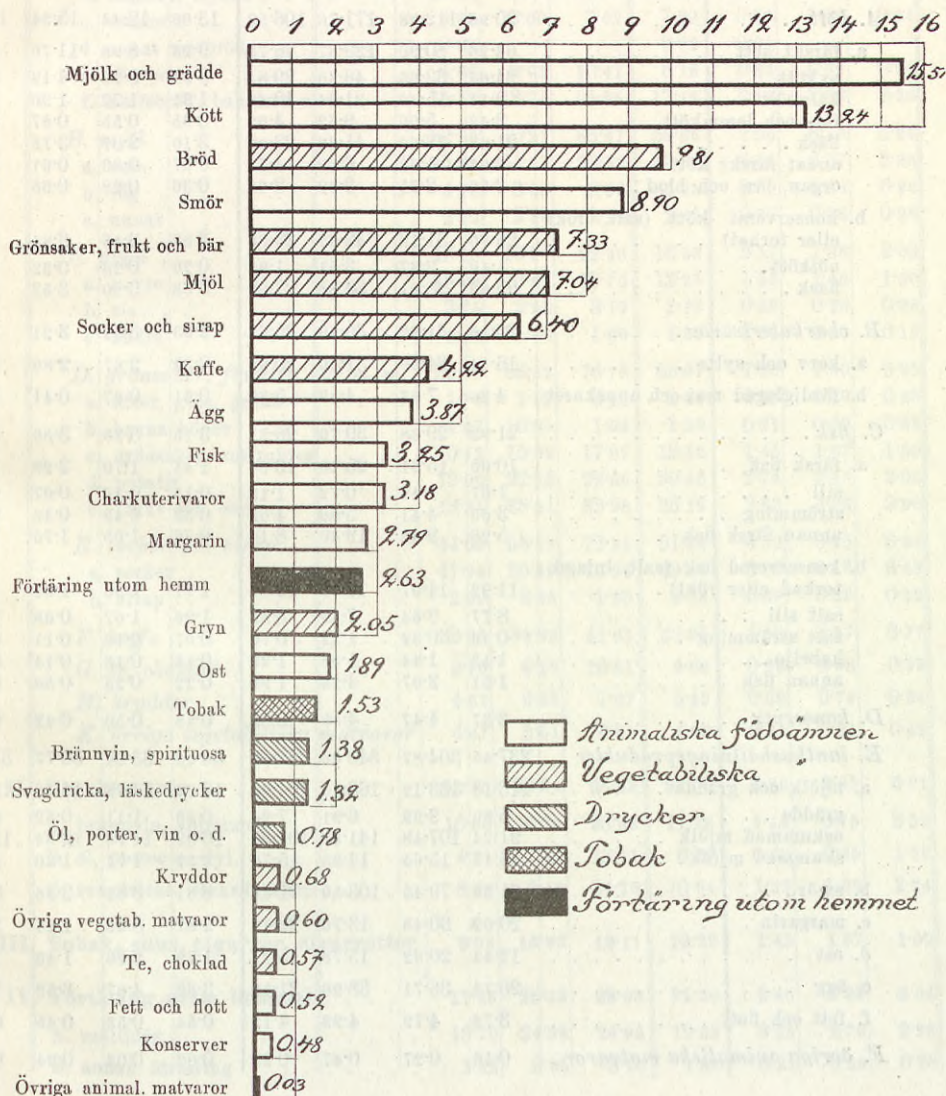
Av de olika utgiftsposterna var det särskilt utgiften för matvaror, som visade tendens till procentuell stegring (från 39.67 till 47.98 % av utgifterna). För hushållen med ett högre antal konsumtionsenheter åtgick således en större del av utgifterna till föda än för de mindre familjerna. De förra hushållen hade därjämte relativt höga utgifter för kläder, varemot deras omkostnader för bostad, bränsle och lyse samt övriga ändamål voro lägre än bland familjerna med ett mindre antal enheter.

	Antal konsumtionsenheter					Summa
	1·8—1·9	2·0—2·4	2·5—2·9	3·0—3·4	3·5—4·0	
<i>Absoluta tal.</i>						
Antal hushåll	19	27	17	9	7	79
Utgifter i allt	1 522·57	1 743·16	1 610·14	2 321·55	2 037·75	1 753·48
Födo- och njutningsämnen	673·94	736·64	821·30	1 077·15	1 038·70	805·33
Matvaror	604·02	690·97	763·12	978·69	977·82	743·78
Dryckesvaror	30·17	16·84	27·66	63·58	20·92	28·06
Tobak	18·88	9·33	11·31	11·44	9·39	12·29
Förtäring utom hemmet	20·87	19·50	19·21	23·44	30·57	21·20
Bostad	233·79	278·60	201·55	300·69	265·43	252·59
Bränsle och lyse	79·25	96·54	62·90	100·44	93·86	85·31
Beklädnad	172·26	224·94	202·14	339·01	277·22	224·99
Övriga utgifter	363·33	406·44	322·25	504·26	363·04	385·26
<i>Relativa tal.</i>						
	%	%	%	%	%	%
Utgifter i allt	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00	100·00
Födo- och njutningsämnen	44·26	42·26	51·01	46·40	50·97	45·93
Matvaror	39·67	39·64	47·40	42·16	47·98	42·42
Dryckesvaror	1·98	0·97	1·72	2·74	1·03	1·60
Tobak	1·24	0·53	0·70	0·49	0·46	0·70
Förtäring utom hemmet	1·37	1·12	1·19	1·01	1·50	1·21
Bostad	15·36	15·98	12·52	12·95	13·03	14·41
Bränsle och lyse	5·21	5·54	3·91	4·33	4·58	4·86
Beklädnad	11·31	12·90	12·55	14·60	13·60	12·83
Övriga utgifter	23·86	23·32	20·01	21·72	17·82	21·97

IV. Födans sammansättning efter kostnad.

I tab. 1 i tabellbilagan lämnas en detaljerad översikt av utgifterna för olika födo- och njutningsämnen i absoluta tal samt i procent av hela årsutgiften. I tabellen å nästföljande sid. 38—39 hava utgiftsgrupperna begränsats till 3, varjämte ifrågavarande utgifter ställts i relation till utgifterna för samtliga födo- och njutningsämnen. Diagrammet här nedan åskådliggör tydligt den relativa betydelsen av olika slags födo- och njutningsämnen med hänsyn till kostnaden.

Födans sammansättning efter kostnad.

Födans sammansättning inom

	Årsutgift per hushåll, kronor				Årsutgift per hushåll, kronor			
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Födo- och njutningsämnen	696·77	900·95	1 105·23	805·33	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Matvaror	646·94	833·82	998·66	743·78	92·85	92·55	90·36	92·36
1. animaliska	374·26	482·99	592·07	432·11	53·72	53·61	53·57	53·66
A. kött	90·96	112·08	171·76	106·58	13·06	12·44	15·54	13·24
a. färskt kött	64·26	80·90	129·37	76·73	9·23	8·98	11·70	9·53
oxkött	24·64	33·63	46·30	29·84	3·54	3·73	4·19	3·71
kalkkött	9·11	15·46	21·04	12·40	1·31	1·72	1·90	1·54
får- och lammkött	2·42	5·00	9·62	4·02	0·35	0·55	0·87	0·50
fläsk	21·63	18·63	41·83	23·02	3·10	2·07	3·78	2·86
annat färskt kött	3·94	5·63	6·69	4·77	0·57	0·63	0·61	0·59
organ, ben och blod	2·52	2·55	3·89	2·68	0·36	0·28	0·35	0·33
b. konserverat kött (salt, rökt eller torkat)	26·70	31·18	42·39	29·85	3·83	3·46	3·84	3·71
nötkött	1·40	2·37	3·51	1·93	0·20	0·26	0·32	0·24
fläsk	25·30	28·81	38·88	27·92	3·63	3·20	3·52	3·47
B. charkuterivaror	20·40	31·92	35·49	25·62	2·93	3·54	3·21	3·18
a. korv och sylta	16·14	24·09	31·00	20·25	2·32	2·67	2·80	2·51
b. färdiglagad mat och uppskuret	4·26	7·83	4·49	5·37	0·61	0·87	0·41	0·67
C. fisk	21·92	29·38	39·70	26·21	3·15	3·26	3·59	3·25
a. färsk fisk	10·00	15·31	25·18	13·34	1·44	1·70	2·28	1·65
sill	1·07	1·48	0·72	1·15	0·15	0·16	0·07	0·14
strömming	3·65	4·41	5·06	4·05	0·53	0·49	0·46	0·50
annan färsk fisk	5·28	9·42	19·40	8·14	0·76	1·05	1·75	1·01
b. konserverad fisk (salt, inlagd, torkad eller rökt)	11·92	14·07	14·52	12·87	1·71	1·56	1·31	1·60
salt sill	8·77	9·64	7·49	8·89	1·26	1·07	0·68	1·10
salt strömming	0·49	0·92	1·22	0·70	0·07	0·10	0·11	0·09
kabeljo	1·15	1·44	1·58	1·29	0·16	0·16	0·14	0·16
annan fisk	1·51	2·07	4·23	1·99	0·22	0·23	0·38	0·25
D. konserver	3·37	4·47	4·59	3·85	0·48	0·50	0·42	0·48
E. lanthushållningsprodukter	237·45	304·87	340·06	269·62	34·08	33·84	30·77	33·48
a. mjölk och grädd	113·18	133·12	163·13	124·93	16·24	14·78	14·76	15·51
grädd	5·80	9·99	6·91	7·20	0·82	1·11	0·62	0·89
oskummad mjölk	91·24	107·48	141·87	101·94	13·09	11·93	12·84	12·66
skummad mjölk	16·14	15·65	14·35	15·79	2·32	1·74	1·30	1·96
b. smör	61·36	79·45	103·50	71·66	8·81	8·82	9·36	8·90
c. margarin	20·02	30·48	13·76	22·48	2·87	3·38	1·24	2·79
d. ost	12·44	20·32	15·78	15·21	1·79	2·26	1·43	1·89
e. ägg	26·72	36·71	38·96	31·15	3·83	4·07	3·53	3·87
f. fett och flott	3·73	4·79	4·93	4·19	0·54	0·53	0·45	0·52
F. övriga animaliska matvaror	0·16	0·27	0·47	0·23	0·02	0·03	0·04	0·03

olika utgiftsgrupper efter kostnad.

	Årsutgift per hushåll, kronor				Årsutgift per hushåll, kronor			
	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma	1 000- 1 750	1 750- 2 500	2 500- 3 000	Sum- ma
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
2. vegetabiliska	272.68	350.83	406.59	311.67	39.13	38.94	36.79	38.70
<i>A. Bröd</i>	66.30	93.38	105.82	79.03	9.52	10.36	9.57	9.81
a. rågbröd, hårt	26.90	30.53	34.29	28.85	3.86	3.39	3.10	3.58
b. rågbröd, mjukt	15.39	24.10	28.85	19.57	2.21	2.67	2.61	2.43
c. vetebröd	4.90	12.00	7.02	7.29	0.70	1.33	0.64	0.91
d. annat matbröd	0.03	—	—	0.02	0.01	—	—	0.00
e. skorpor	4.36	8.01	10.41	6.16	0.63	0.89	0.94	0.76
f. kaffebröd, bakelser o. d.	14.72	18.74	25.25	17.14	2.11	2.08	2.28	2.13
<i>B. mjöl</i>	52.69	60.91	65.67	56.66	7.56	6.76	5.94	7.04
a. vete	45.68	54.67	59.52	49.98	6.55	6.07	5.38	6.21
b. råg	4.79	3.26	3.96	4.23	0.69	0.36	0.36	0.53
c. annat	2.22	2.98	2.19	2.45	0.32	0.33	0.20	0.30
<i>C. gryn</i>	15.15	16.97	22.40	16.53	2.17	1.88	2.03	2.05
a. havre	10.98	12.62	17.70	12.25	1.58	1.40	1.60	1.52
b. ris	2.75	2.55	3.10	2.73	0.39	0.28	0.28	0.34
c. andra	1.42	1.80	1.60	1.55	0.20	0.20	0.15	0.19
<i>D. grönsaker, frukter, bär m. m.</i>	50.73	68.42	76.78	59.07	7.28	7.60	6.95	7.33
a. ärter, gula, gröna	1.74	1.59	3.09	1.85	0.25	0.18	0.28	0.23
b. bruna bönor	1.47	0.85	1.04	1.23	0.21	0.09	0.09	0.15
c. grönsaker, rotfrukter	10.12	15.02	17.07	12.40	1.45	1.67	1.55	1.54
d. potatis	19.06	22.15	22.60	20.40	2.74	2.46	2.05	2.53
e. frukt och bär	18.34	28.81	32.98	23.19	2.63	3.20	2.98	2.88
<i>E. socker och sirap</i>	44.03	58.14	72.31	51.54	6.32	6.45	6.54	6.40
a. socker	41.94	55.49	70.96	49.36	6.02	6.16	6.42	6.13
b. sirap	2.09	2.65	1.35	2.18	0.30	0.29	0.12	0.27
<i>F. kaffe</i>	32.00	34.82	41.62	33.95	4.59	3.87	3.77	4.22
<i>G. te, choklad</i>	2.70	6.10	10.31	4.60	0.39	0.68	0.93	0.57
<i>H. kryddor</i>	4.61	6.58	7.07	5.49	0.66	0.73	0.64	0.68
<i>K. övriga vegetabiliska matvaror</i>	4.47	5.51	4.61	4.80	0.64	0.61	0.42	0.60
II. Dryckesvaror	22.75	23.84	66.43	28.06	3.26	2.65	6.01	3.48
A. brännvin, spirituosa	10.06	6.75	28.53	11.16	1.44	0.75	2.58	1.38
B. öl, porter o. dyl.	4.21	7.61	13.11	6.26	0.60	0.85	1.19	0.78
C. svagdricka, läskedrycker	8.48	9.48	24.79	10.64	1.22	1.05	2.24	1.32
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	9.95	16.86	12.11	12.29	1.43	1.87	1.09	1.53
IV. Förtäring utom hemmet	17.13	26.43	28.03	21.20	2.46	2.93	2.54	2.63
A. måltider	15.70	24.38	24.93	19.39	2.25	2.70	2.26	2.41
B. annan förtäring	1.43	2.05	3.10	1.81	0.21	0.23	0.28	0.22

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen, uppgående till 805 kr., kommo utgifterna för matvaror i främsta rummet med 744 kr. eller 92·36 %, varefter följde dryckesvaror med 28 kr. (3·48 %) och förtäring utom hemmet med 21 kr. (2·63 %). För tobak utgavos i genomsnitt 12 kr. (1·53 %).

Bland matvarorna drogo mjölk och grädde den största utgiften, 125 kr. eller 15·51 % av födoämnesbudgeten. Närmast härefter i betydelse kom kött med 107 kr. eller 13·24 %, bröd med 79 kr. eller 9·81 % samt smör med 72 kr. eller 8·90 %. Dessa fyra artiklar upptogo tillsammans nära hälften (47·46 %) av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen. För grönsaker (inkl. potatis), frukter, bär m. m. utgavos 59 kr. (7·33 %), för mjöl 57 kr. (7·04 %), för socker och sirap 52 kr. (6·40 %), för kaffe 34 kr. (4·22 %), för ägg 31 kr. (3·87 %), för fisk 26 kr. (3·25 %) samt för charkuterivaror 26 kr. (3·18 %).

Med avseende å vissa slags matvaror torde en närmare redogörelse vara av intresse. Utgifterna för kött (och fläsk), vilka stego absolut taget från 91 kr. inom den lägsta till 172 kr. inom den högsta utgiftsgruppen, fördelade sig på olika slag på följande sätt.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Kött	106·58	100·00
färskt kött	76·73	71·99
oxkött	29·84	28·00
kalvkött	12·40	11·63
får- och lammkött	4·02	3·77
fläsk	23·02	21·60
annat färskt kött	4·77	4·48
organ, ben och blod	2·68	2·51
konserverat kött	29·85	28·01
nötkött	1·93	1·81
fläsk	27·92	26·20

Av utgifterna för kött kommo sålunda 71·99 % på färskt och 28·01 % på salt, torkat eller rökt kött. Mer än en fjärdedel (28·00 %) av här ifrågasvarande utgifter gick till färskt oxkött, medan nära hälften (47·80 %) kom på fläsk, varav något mer på salt och rökt än på färskt fläsk.

Nära fyra femtedelar (79·04 %) av utgifterna för charkuterivaror gingo till korv och sylta, återstoden (20·96 %) till färdiglagad mat och uppskuret.

Konsumtionen av olika slags fisk fördelade sig efter kostnad, såsom efterföljande översikt utvisar.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Fisk	26·21	100·00
färsk fisk	13·34	50·90
sill	1·15	4·39
strömming	4·05	15·45
annan färsk fisk	8·14	31·06
konserverad fisk	12·87	49·10
salt sill	8·89	33·92
salt strömming	0·70	2·67
kabeljo	1·29	4·92
annan fisk	1·99	7·59

Mer än hälften (50·90 %) av ifrågavarande utgifter gick sålunda till färsk fisk. Av de olika fiskarterna kom sill (färsk och saltad) i första rummet med nära två femtedelar (38·31 %) av samtliga utgifter för fisk.

Utgifterna för olika slags lantushållningsprodukter, vilka ökades från sammanlagt 237 kr. inom den lägsta till 340 kr. inom den högsta utgiftsgruppen men vilkas procentuella andel av födoämbudgeten samtidigt sjönk från 34·08 till 30·77 %, finnas sammanställda i följande tabell.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Lantushållningsprodukter	269·62	100·00
mjölk och grädde	124·93	46·34
grädde	7·20	2·67
oskummad mjölk	101·94	37·81
skummad mjölk	15·79	5·86
smör	71·66	26·58
margarin	22·48	8·34
ost	15·21	5·64
ägg	31·15	11·55
fett och flott	4·19	1·55

Av utgifterna för mjölk och grädde, vilka upptogo största delen (46·34 %) bland ifrågavarande utgiftsposter, användes närmare fyra femtedelar (81·60 %) till oskummad mjölk, mer än en tiondedel (12·64 %) till skummad mjölk och endast 5·76 % till grädde.

Utgiften för bröd var relativt taget ungefär lika stor inom resp. grupper, medan mjölutgifterna visade sjunkande procentuell andel av födoämbudgeten, såsom närmare framgår av nedanstående översikt.

Utgifter för:	Årsutgift per hushåll, kronor			Samtliga hushåll
	1 000—1 750	1 750—2 500	2 500—3 000	
Bröd i % av födoämbudgeterna	9·52	10·36	9·57	9·81
Mjöl » » »	7·56	6·76	5·94	7·04

Förbrukningen av olika slags bröd fördelade sig efter kostnaden på följande sätt:

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Bröd	79·03	100·00
rågbröd: hårt	28·85	36·51
mjukt	19·57	24·76
vetebröd	7·29	9·22
annat matbröd	0·02	0·03
skorpor	6·16	7·79
kaffebröd, bakelser o. d.	17·14	21·69

Av dessa utgifter kom på hårt rågbröd mer än en tredjedel (36·51 %), på mjukt rågbröd en fjärdedel (24·76 %), på kaffebröd, bakelser o. d. 21·69 % och på vetebröd 9·22 %.

Vetemjölet drog den ojämförligt största utgiften eller 88·21 % av mjölutgifterna. För rågmjöl utgavs 7·47 % och för annat mjöl 4·32 % av samtliga utgifter för mjöl.

Av utgifterna för gryn användes nära tre fjärdedelar (74·11 %) till havregryn, 16·51 % till risgryn och 9·38 % till andra grynsorter.

Utgifterna för grönsaker, frukter, bär m. m. fördelade sig, såsom efterföljande tablå utvisar.

Utgifter för:	I medeltal per hushåll	
	Kr.	%
Grönsaker, frukter, bär m. m.	59·07	100·00
ärter, gula, gröna	1·85	3·13
bruna bönor	1·23	2·08
grönsaker, rotfrukter	12·40	20·99
potatis	20·40	34·54
frukt och bär	23·19	39·26

Bland dessa utgifter kommo 39·26 % på frukt och bär samt 34·54 % på potatis.

Av utgifterna för dryckesvaror, som i genomsnitt belöpte sig till 28 kr., användes ungefär två femtedelar (39·77 %) till brännvin och andra spirituösa drycker, en tredjedel (37·92%) till svagdricka och läskedrycker samt 22·31 % till öl, porter och vin.

Den ojämförligt större delen (91·46 %) av utgifterna för förtäring utom hemmet, som i genomsnitt utgjorde 21 kr., kom på måltider och endast 8·54 % på annan förtäring.

Födans sammansättning efter kostnad per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper belyses i absoluta och relativa tal av tab. 2 i tabellbilagan. Till komplettering av därstädes meddelade uppgifter har välståndets inverkan på sammansättningen av födo- och njutningsämnen i texttabellen å sid. 43 gjorts till föremål för en särskild granskning.

Av tabellen framgår, att födans sammansättning efter kostnad undergick väsentliga förändringar, när hushållets ekonomiska ställning förbättrades. Med ökat välstånd sjönk sålunda matvaruutgifternas andel av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen, medan utgifterna för njutningsmedel föredde en i stort sett stigande tendens.

Kostnaden för livsmedel, som i genomsnitt per konsumtionsenhet eller vuxen man utgjorde 298 kr., ökades från den lägsta till den högsta inkomstklassen med ej mindre än 28·26 % av utgiften för matvaror inom hushållen med den minsta relativa inkomsten. Denna stegring berodde uteslutande på en högst betydande utgiftsökning för animaliska födoämnen (46·90 %), var-

Utgifter för födo- och njutningsämnen per konsumtionsenhet inom olika inkomstgrupper.

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll
	Under 600	600-900	900 och däröver		Under 600	600-900	900 och däröver	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Födo- och njutningsämnen	283.77	322.29	380.44	322.32	100.00	100.00	100.00	100.00
I. Matvaror	266.62	297.81	341.97	297.51	93.96	92.41	89.89	92.30
1. animaliska	143.22	174.55	210.47	172.84	50.47	54.16	55.32	53.62
A. kött	32.37	42.81	57.15	42.63	11.41	13.28	15.02	13.23
a. färskt kött	21.83	30.75	43.56	30.69	7.69	9.54	11.45	9.52
oxkött	10.27	11.92	14.43	11.93	3.62	3.70	3.79	3.70
kalvkött	3.25	4.53	9.00	4.96	1.14	1.40	2.37	1.54
får- och lammkött	0.70	1.45	3.50	1.61	0.25	0.45	0.92	0.50
fläsk	5.50	9.80	12.60	9.21	1.94	3.04	3.31	2.86
annat färskt kött, organ, ben och blod	1.12	2.08	2.46	1.91	0.39	0.65	0.65	0.59
0.99	0.97	1.57	1.07	0.35	0.30	0.41	0.33	
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	10.54	12.06	13.59	11.94	3.72	3.74	3.57	3.71
nötkött	0.65	0.69	1.27	0.77	0.23	0.21	0.33	0.24
fläsk	9.89	11.37	12.32	11.17	3.49	3.53	3.24	3.47
B. charkuterivaror	8.49	10.42	12.21	10.25	2.99	3.23	3.21	3.18
a. korv och sylta	7.64	8.05	8.95	8.10	2.69	2.50	2.35	2.51
b. färdiglagad mat och uppskuret	0.85	2.37	3.26	2.15	0.30	0.73	0.86	0.67
C. fisk	7.85	10.89	12.95	10.48	2.77	3.38	3.40	3.25
a. färsk fisk	3.29	5.68	7.16	5.34	1.16	1.76	1.88	1.66
sill	0.41	0.52	0.34	0.46	0.14	0.16	0.09	0.14
strömming	1.22	1.63	2.16	1.62	0.43	0.51	0.57	0.51
annan färsk fisk	1.66	3.53	4.66	3.26	0.59	1.09	1.22	1.01
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	4.56	5.21	5.79	5.14	1.61	1.62	1.52	1.59
salt sill	3.18	3.64	3.82	3.55	1.12	1.13	1.00	1.10
salt strömming	0.19	0.25	0.54	0.28	0.07	0.08	0.14	0.08
kabeljo	0.43	0.56	0.48	0.52	0.15	0.17	0.13	0.16
annan fisk	0.76	0.76	0.95	0.79	0.27	0.24	0.25	0.25
D. konserver	0.70	1.72	2.11	1.54	0.24	0.53	0.56	0.48
E. lantushållningsprodukter o. d.	93.81	108.63	125.78	107.85	33.06	33.71	33.06	33.46
a. mjölk och grädde	41.70	51.62	56.39	49.97	14.69	16.02	14.82	15.50
grädde	2.76	2.70	3.70	2.88	0.97	0.84	0.97	0.89
oskummad mjölk	30.04	43.29	47.75	40.78	10.58	13.43	12.55	12.65
skummad mjölk	8.90	5.63	4.94	6.31	3.14	1.75	1.30	1.96
b. smör	21.90	29.33	36.29	28.66	7.72	9.10	9.54	8.89
c. margarin	13.78	7.45	7.34	8.99	4.86	2.31	1.93	2.79
d. ost	4.84	6.18	7.60	6.09	1.70	1.92	2.00	1.89
e. ägg	9.19	12.62	16.69	12.46	3.24	3.92	4.39	3.87
f. fett och flott	2.40	1.43	1.47	1.68	0.85	0.44	0.38	0.52
F. övriga animaliska matvaror	0.00	0.08	0.27	0.09	0.00	0.03	0.07	0.02

Utgifter för födo- och njutningsämnen per konsumtionsenhet inom olika inkomstgrupper (forts.).

	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll
	Under 600	600—900	900 och däröver		Under 600	600—900	900 och däröver	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
2. vegetabiliska	123·40	123·26	131·50	124·67	43·49	38·25	34·57	38·68
A. bröd	34·16	30·83	30·60	31·61	12·04	9·57	8·05	9·81
a. rågröd, hårt	12·91	11·54	9·53	11·54	4·55	3·58	2·50	3·58
b. rågröd, mjukt	9·18	7·25	7·86	7·83	3·24	2·25	2·07	2·43
c. vetebröd	3·02	2·92	2·74	2·92	1·06	0·91	0·72	0·91
d. annat matbröd	0·03	—	—	0·01	0·01	—	—	0·00
e. skorpor	2·77	2·70	1·20	2·46	0·98	0·84	0·32	0·76
f. kaffebröd, bakelser o. d.	6·25	6·42	9·27	6·85	2·20	1·99	2·44	2·13
B. mjöl	24·92	21·58	23·15	22·66	8·73	6·70	6·09	7·03
a. vete	22·57	19·07	19·47	19·99	7·95	5·92	5·12	6·20
b. råg	1·48	1·50	2·67	1·69	0·52	0·47	0·70	0·53
c. annat	0·87	1·01	1·01	0·98	0·31	0·31	0·27	0·30
C. gryn	4·92	7·77	5·03	6·61	1·74	2·41	1·32	2·05
a. havre	3·37	6·02	3·21	4·90	1·19	1·87	0·84	1·52
b. ris	0·92	1·16	1·10	1·09	0·33	0·36	0·29	0·34
c. andra	0·63	0·59	0·72	0·62	0·22	0·18	0·19	0·19
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	20·01	24·17	27·05	23·63	7·05	7·50	7·11	7·33
a. ärter, gula, gröna	0·86	0·67	0·80	0·74	0·30	0·21	0·21	0·23
b. bruna böner	0·48	0·57	0·24	0·49	0·17	0·18	0·06	0·15
c. grönsaker, rotfrukter	4·46	4·96	5·69	4·96	1·57	1·54	1·50	1·54
d. potatis	7·89	8·28	8·15	8·16	2·78	2·57	2·14	2·53
e. frukt och bär	6·32	9·69	12·17	9·28	2·23	3·00	3·20	2·88
E. socker och sirap	20·50	19·78	23·71	20·62	7·22	6·14	6·23	6·40
a. socker	19·70	18·95	22·60	19·75	6·94	5·88	5·94	6·13
b. sirap	0·80	0·83	1·11	0·87	0·28	0·26	0·29	0·27
F. kaffe	14·18	12·93	15·00	13·58	5·00	4·01	3·94	4·21
G. te, choklad	1·31	2·04	1·95	1·84	0·46	0·63	0·51	0·57
H. kryddor	1·98	2·06	2·97	2·20	0·70	0·64	0·78	0·68
K. övriga vegetabiliska matvaror	1·42	2·10	2·04	1·92	0·50	0·65	0·54	0·60
II. Dryckesvaror	5·77	12·81	14·75	11·31	2·03	3·97	3·88	3·51
A. brännvin, spirituosa	2·15	5·16	5·86	4·50	0·76	1·60	1·54	1·40
B. öl, porter o. dyl.	0·86	3·14	2·94	2·52	0·30	0·97	0·77	0·78
C. svagdricka, läskedrycker	2·76	4·51	5·95	4·29	0·97	1·40	1·57	1·33
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	2·65	4·61	9·98	4·96	0·93	1·43	2·62	1·54
IV. Förtäring utom hemmet	8·73	7·06	13·74	8·54	3·08	2·19	3·61	2·65
A. måltider	8·32	6·34	12·45	7·81	2·93	1·97	3·27	2·42
B. annan förtäring	0·41	0·72	1·29	0·73	0·15	0·22	0·34	0·23

emot utgifterna för vegetabilier i stort sett förblevo oförändrade. De relativa talen visade ävenledes, att de animaliska livsmedlens procentuella andel av födan växte med stigande välstånd (från 50·47 till 55·32 %), medan däremot vegetabiliernas betydelse i utgiftsstaten avtog (från 43·49 till 34·57 %).

Förändringarna i matvarubudgetens sammansättning beträffande de viktigaste varuslagen belysas närmare i nedanstående sammanställning, där ökningen (resp. minskningen) i utgiftsbeloppen från den lägsta till den högsta inkomstklassen beräknats i procent av utgifterna i den lägsta gruppen.

Utgifter för:	Ökning (+) eller minskning (—) i procent av utgifterna i den lägsta inkomstgruppen
kött och charkuterivaror	+ 69·75
fisk	+ 64·97
mjölk och grädde	+ 35·23
smör, margarin, fett och flott	+ 18·43
ost	+ 57·02
ägg	+ 81·61
bröd, mjöl och gryn	— 8·16
potatis	+ 3·30
socker och sirap	+ 15·66

De livsmedel, som förnämligast innehålla äggviteämnen, utvisade den största ökningen av kostnaden per konsumtionsenhet. Så stegrades utgifterna för ägg med 81·61, för kött och charkuterivaror med 69·75, för fisk med 64·97 samt för ost med 57·02 %. För de fettrika födoämnena var stegringen ej fullt så stor, t. ex. för mjölk och grädde 35·23 % samt för smör, margarin, fett och flott 18·43 %. Utgifterna för de vegetabiliska näringsmedlen, där huvudbeståndsdelen utgöres av kolhydrat, utvisade den minsta stegringen; för den viktigaste varugruppen, bröd, mjöl och gryn, kan till och med konstateras en relativ tillbakagång (8·16 %).

Den tillväxt i de totala matvaruutgifterna, som det ökade välståndet medförde, torde otvivelaktigt innebära en stegrad näringstillförsel för de mera bemedlade bland de i undersökningen ingående hushållen. Ett närmare studium härav är emellertid ej möjligt utan en ingående näringsfysiologisk undersökning.

Rörande den kvalitativa sammansättningen av födan inom hushåll med olika ekonomisk ställning kunna vissa slutsatser omedelbart dragas av det föreliggande materialet. Den ovan påvisade relativa förskjutningen i matvaruutgifternas fördelning på animaliska och vegetabiliska födoämnen innebär givetvis en kvalitativ förbättring av kosten. Tabellen visar även, att av vissa bestämda varuslag ersattes i ej oväsentlig utsträckning den sämre kvaliteten med den bättre; margarin samt fett och flott utbyttes mot smör, skummad mjölk mot oskummad. Härtill kommer, att den stegring i utgifterna för vissa varugrupper, som de i tabellen anförda talen angiva, företrädesvis synes bero på en ökning i omkostnaderna för de högre kvaliteterna.

Födans sammansättning efter kostnad inom familjer av olika storlek.

	Antal konsumtionsenheter			Samtliga hushåll	Antal konsumtionsenheter			Samtliga hushåll
	1·8—	2·5—	3·5—		1·8—	2·5—	3·5—	
	2·4	3·4	4·0		2·4	3·4	4·0	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	%	%	%	%
Födo- och njutningsämnen	710·74	909·86	1 038·70	805·33	100·00	100·00	100·00	100·00
I. Matvaror	655·06	837·74	977·82	743·78	92·17	92·07	94·14	92·36
1. animaliska	390·26	480·70	526·59	432·11	54·91	52·83	50·70	53·66
A. kött	100·80	115·00	113·28	106·58	14·18	12·64	10·91	13·24
B. charkuterivaror	20·33	32·25	35·72	25·62	2·86	3·54	3·44	3·18
C. fisk	23·66	28·10	35·95	26·21	3·33	3·09	3·46	3·25
D. lanthushållningsprodukter	240·88	301·61	339·65	269·62	33·89	33·15	32·70	33·48
mjölk och gräddor	116·06	133·00	153·25	124·93	16·33	14·62	14·76	15·51
smör	61·43	89·37	73·07	71·66	8·64	9·82	7·03	8·90
margarin	16·33	23·89	57·67	22·48	2·30	2·63	5·55	2·79
ost	12·81	19·08	16·66	15·21	1·80	2·10	1·60	1·89
ägg	31·38	31·32	28·98	31·15	4·42	3·44	2·79	3·87
fett och flott	2·87	4·95	10·02	4·19	0·40	0·54	0·97	0·52
E. konserver	4·23	3·67	1·99	3·85	0·60	0·40	0·19	0·48
F. övriga	0·36	0·07	—	0·23	0·05	0·01	—	0·03
2. vegetabiliska	264·80	357·04	451·23	311·67	37·26	39·24	43·44	38·70
A. bröd	60·43	98·63	128·41	79·03	8·50	10·84	12·36	9·81
B. mjöl	46·89	65·72	87·30	56·66	6·60	7·22	8·41	7·04
C. gryn	15·07	17·57	22·19	16·53	2·12	1·93	2·14	2·05
D. grönsaker, frukt och bär	55·75	60·17	76·84	59·07	7·85	6·61	7·40	7·33
E. socker och sirap	44·22	58·94	72·09	51·54	6·22	6·48	6·94	6·40
F. kaffe	28·74	40·52	43·87	33·95	4·05	4·45	4·22	4·22
G. te, choklad	3·58	5·10	9·48	4·60	0·50	0·56	0·91	0·57
H. kryddor	5·05	5·71	7·49	5·49	0·71	0·63	0·72	0·68
K. övriga	5·07	4·68	3·56	4·80	0·71	0·52	0·34	0·60
II. Drycker	22·34	40·09	20·92	28·06	3·14	4·41	2·02	3·48
III. Tobak	13·27	11·35	9·39	12·29	1·87	1·25	0·90	1·53
IV. Förtäring utom hemmet	20·07	20·68	30·57	21·20	2·82	2·27	2·94	2·63

Inom familjer av olika storlek var födans sammansättning ur kostnadsynpunkt, såsom omstående tabell utvisar.

Alla viktigare näringsmedel utvisade stegrade utgifter med ökat antal konsumtionsenheter.

Förutsätter man, att den totala årsutgiften var densamma, synes av tabellen, att ju större genomsnittsfamiljen blir, desto mindre är förbrukningen av animaliska och större av vegetabiliska näringsmedel.

Utgifterna till kött och lantushållningsprodukter (exkl. margarin) utgjorde en mindre andel av födoämnesbudgeten, ju talrikare familjen blev. Däremot ökades i samma förhållande den procentuella andel, som kom på förbrukningen av margarin, bröd och mjöl.

V. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag.

I anvisningarna för hushållsböckernas förande ingick även en uppmaning att för vissa, särskilt anförda varuslag ange den varumängd, som inköpts. Denna uppmaning har också efterkommit så väl, att det blivit möjligt att för samtliga 79 hushåll beräkna de kvantiteter, som konsumerats under räkenskapsåret. Även rörande de kvantiteter, som under tiden producerats av familjen själv eller erhållits såsom gåva m. m., har uppgift lämnats.

Beträffande brödförbrukningen skulle i hushållsböckerna endast angivas kvantiteten av inköpt hårt rågbröd. Kvantitetsciffrorna för övriga brödsorter hava därför måst beräknas med ledning av uppgifter, som kommitterade för undersökningen inhämtat från bagerier och brödhandlande i Uppsala angående pris och vikt å de vanligast förekommande brödsorterna. På grundvalen av dessa uppgifter har uträknats ett medelpris för vetebröd av 57 öre och för mjukt rågbröd av 46 öre per kg., och hava sedan kvantitetsuppgifterna erhållits genom att dividera utgiftsbeloppen för resp. brödsorter med dessa medelpriser. Utgifterna för »annat matbröd», under vilken rubrik i hushållsböckerna huvudsakligen hänförts grahamsbröd, hava lagts till utgifterna för vetebröd. Kvantitetsciffrorna för skorpor hava vunnits genom att dividera utgiftsbeloppet med medelpriset enligt socialstyrelsens pristatistik (85 öre per kg.).

I tab. 3 i tabellbilagan meddelas en översikt av de konsumerade kvantiteterna av vissa varuslag i medeltal per hushåll inom sex olika utgiftsgrupper samt inom arbetar- och tjänstemannahushåll. I tab. 4 i tabellbilagan hava samma kvantiteter beräknats i medeltal per konsumtionsenhet inom nämnda grupper. Till närmare belysning av de konsumerade kvantiteternas beroende av familjens välstånd meddelas å nästföljande sida en tabell, där kvantitetstalen uträknats såväl i genomsnitt per hushåll som per konsumtionsenhet inom trenne olika inkomstgrupper.

Beträffande de konsumerade kvantiteterna, vilka i fråga om genomsnittskonsumtionen hänföra sig till ett hushåll om c:a 1 800 kronors årsinkomst och 4-1 familjemedlemmar, hänvisas till tabellen. De förändringar, som det ökade välståndet medför i fråga om konsumtionens kvantitativa sammansättning, framträda tydligt inom de olika inkomstgrupperna. Särskilt i ögonen fallande är den gradvisa övergången från vegetabiliska till animaliska födoämnen, som vanligen följer med ökade relativa inkomster. Ju mera välbärgade hushållen voro, desto större blev sålunda konsumtionen av kött, salt sill, oskummad mjölk, smör, ost och ägg. Av bröd och mjöl förbruka

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag.

	Kvantitet	I genomsnitt per hushåll				I genomsnitt per konsumtionsenhet			
		Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor			Samtliga hushåll
		Under 600	600—900	900 och däröver		Under 600	600—900	900 och däröver	
I. Matvaror:									
1. kött	kg.	70.09	78.09	99.63	80.19	24.52	32.34	42.27	32.07
A. färskt kött	>	47.98	57.19	77.32	58.78	16.78	23.69	32.80	23.51
oxkött	>	24.84	25.17	29.16	25.81	8.69	10.42	12.37	10.32
kalvkött	>	8.98	9.84	18.29	11.15	3.14	4.08	7.76	4.46
får- och lammkött	>	1.87	3.08	6.89	3.50	0.65	1.28	2.92	1.40
fläsk	>	12.29	19.10	22.98	18.32	4.30	7.91	9.75	7.33
B. konserverat kött	>	22.11	20.90	22.31	21.41	7.74	8.65	9.47	8.56
nötkött	>	1.30	1.25	2.03	1.40	0.46	0.51	0.86	0.56
fläsk	>	20.81	19.65	20.28	20.01	7.28	8.14	8.61	8.00
2. fisk: salt sill	>	23.90	21.73	22.40	22.27	8.36	9.00	9.50	8.91
kabeljo	>	1.97	2.07	1.60	1.97	0.69	0.86	0.68	0.79
3. mjölk	l.	1 014.85	939.96	974.86	962.26	354.99	389.28	413.58	384.90
A. oskummad mjölk	>	601.76	723.05	782.47	707.48	210.49	299.45	331.96	282.99
B. skummad mjölk	>	413.09	216.91	192.39	254.78	144.50	89.83	81.62	101.91
4. smör	kg.	29.91	33.90	40.96	34.29	10.46	14.04	17.38	13.72
5. margarin	>	27.43	12.43	11.85	15.55	9.59	5.15	5.03	6.22
6. ost	>	10.06	10.30	12.16	10.57	3.52	4.26	5.16	4.23
7. ägg	st.	394	449	570	459	138	186	242	184
8. bröd: rågbröd, hårt	kg.	108.50	78.26	60.57	81.63	37.95	32.41	25.70	32.65
rågbröd, mjukt	>	57.05	38.07	40.24	42.54	19.96	15.77	17.07	17.02
vetebröd	>	15.33	12.39	11.32	12.83	5.36	5.13	4.80	5.12
skorpor	>	9.30	7.66	3.34	7.25	3.25	3.17	1.42	2.90
9. mjöl	>	224.96	162.12	172.80	177.54	78.69	67.14	73.81	71.62
A. vetemjöl	>	202.60	142.29	142.44	155.30	70.87	58.93	60.43	62.12
B. rågmjöl	>	16.97	14.28	25.25	16.80	5.93	5.91	10.71	6.72
C. potatismjöl	>	3.68	3.28	2.72	3.27	1.29	1.36	1.16	1.31
D. havremjöl	>	1.37	1.19	2.05	1.88	0.48	0.49	0.87	0.55
E. ej spec.	>	0.34	1.08	0.34	0.79	0.12	0.45	0.14	0.32
10. gryn	>	37.17	47.65	30.06	42.27	13.00	19.73	12.75	16.91
A. havregryn	>	26.35	38.12	20.52	32.47	9.22	15.79	8.70	12.98
B. risgryn	>	5.90	5.97	5.50	5.87	2.06	2.47	2.34	2.35
C. korngrön	>	2.90	1.67	1.62	1.92	1.01	0.69	0.68	0.77
D. mannagryn	>	1.49	1.41	1.64	1.47	0.52	0.58	0.70	0.59
E. ej spec.	>	0.53	0.48	0.78	0.54	0.19	0.20	0.33	0.22
11. ärter, gula, gröna	>	8.95	6.81	7.94	7.48	3.13	2.82	3.37	2.99
12. bruna bönor	>	2.92	2.85	1.19	2.57	1.02	1.18	0.50	1.03
13. potatis	l.	379.88	331.58	303.96	337.08	132.88	137.33	128.95	134.83
14. socker	kg.	87.45	70.64	82.91	76.47	30.59	29.26	35.18	30.59
15. kaffe	>	18.75	14.03	17.33	15.63	6.56	5.81	7.35	6.25
II. Drycker:									
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	6.96	23.66	18.99	19.23	2.33	9.91	8.58	7.75
2. vin	>	0.06	0.06	0.10	0.07	0.02	0.03	0.04	0.03
3. brännvin och spirituosa	>	3.74	7.01	7.44	6.38	1.26	2.94	3.36	2.57
III. Bränsle och lyse:									
1. ved	famn	1.24	2.11	1.68	1.84	0.39	0.85	0.62	0.69
A. björkved	>	0.35	0.48	0.80	0.51	0.11	0.19	0.30	0.19
B. barrved	>	0.89	1.63	0.88	1.33	0.28	0.66	0.32	0.50
2. kol	hl.	0.59	0.69	1.00	0.72	0.18	0.28	0.37	0.27
3. koks	>	0.35	1.49	1.79	1.30	0.11	0.60	0.66	0.49
4. gas	kbm.	96.12	126.02	171.71	126.49	30.04	50.70	63.59	47.25
5. fotogen	l.	57.54	42.72	56.82	48.44	17.98	17.19	21.04	18.09
6. elektrisk kraft	kilow.	1.91	10.87	14.73	9.63	0.60	4.37	5.45	3.60

Anm. De med medioval stil angivna kvantitetstalen för mjukt rågbröd, vetebröd och skorpor äro approximativa (jfr sid. 48).

des däremot minskade kvantiteter med ökat välstånd, vilket förhållande klarast framträder, om de särskilda slagen av bröd reduceras till mjöl (65 gr. mjukt bröd = 40 gr. hårt bröd = 50 gr. mjöl), såsom utvisas av nedanstående tablå.

Antal kg. per konsumtionsenhet:	Årsinkomst per konsumtionsenhet, kronor		
	Under 600	600—900	900 och däröver
vetemjöl	79.05	66.84	65.90
rågmjöl	68.72	58.55	55.97

De konsumerade kvantiteterna av gryn visade ingen fortgående minskning med ökade inkomster, men förbrukningen var likväl minst inom den högsta inkomstgruppen.

Det ökade välståndet visar sig även därutinnan, att den rena lyxkonsumtionen stegrades. Förbrukningen av vin, brännvin och spirituosa ökades oavbrutet med höjda relativa inkomster, varjämte konsumtionen av malt-drycker var väsentligt större inom de båda högre inkomstgrupperna än bland de mindre bemedlade hushållen.

VI. Prislägen för vissa varuslag.

I tab. 5 i tabellbilagan meddelas uppgifter såväl i genomsnitt för samtliga hushåll som för de olika utgiftsgrupperna angående priset på vissa varuslag, som inköpts under räkenskapsåret. Siffrorna hava erhållits genom att dividera utgiftsbeloppet för de olika varuslagen med de konsumerade kvantiteterna av samma varuslag. Inom de olika utgiftsgrupperna utvisa siffrorna en del skiljaktigheter, huvudsakligen beroende på i vilken omfattning billigare eller dyrare kvaliteter kommit till användning.

Som bekant hör Uppsala till de orter, från vilka socialstyrelsen alltsedan år 1905 regelbundet erhåller uppgifter angående priser å vissa viktigare livsmedel. En jämförelse mellan livsmedelspriserna enligt denna prisstatistik och de priser, som på ovannämnda sätt erhållits ur hushållsböckerna, torde därför vara av intresse. Å nästföljande sida lämnas en översikt av medelpriserna för vissa varuslag enligt socialstyrelsens prisstatistik och enligt hushållsböckerna under bokföringsåret eller tiden oktober 1913—september 1914.

Såsom framgår av tablån, visade de båda sifferserierna på det hela taget en anmärkningsvärd överensstämmelse sinsemellan. De skiljaktigheter, som förekommo mellan å ena sidan de under året faktiskt betalda priserna enligt hushållsböckerna och å andra sidan medelsiffrorna enligt prisstatistiken, låta väl förklara sig av materialets olika beskaffenhet, varvid särskilt följande omständigheter må tagas i betraktande. Vad angår de prisuppgifter å livsmedel, som insamlas till prisstatistiken, skola dessa enligt föreskrift för vederbörande uppgiftsinsamlare avse ordinär vara utom i de fall, där för ett varuslag särskilt föreskrives, att priset å bästa eller billigaste kvalitet skall angivas. Enligt hushållsstatistiken växlar däremot varornas kvalitet såväl inom olika hushåll som inom samma hushåll vid olika inköpstillfällen. Vidare skola uppgifterna till prisstatistiken avse kontant köp av den kvantitet i lös vikt, som för varje varuslag angives, och icke av större parti. En del bokförare hava däremot under året inköpt större partier av vissa varor, varigenom de kunnat få lägre pris, medan åter varorna fördyrats för andra, som inköpt små partier, hektogramvis etc. En annan omständighet, som beträffande vissa varor, med efter årstiden varierande priser, är av betydelse, är, att dessa varor vanligen inköpas i större mängd, då priserna stå lägst, vilket medför ett lägre medelpris enligt hushållsstatistiken än enligt prisstatistiken, som utvisar årsmedeltalet av månadsuppgifterna. Härigenom förklaras exempelvis differensen å äggpriserna, 18 öre per tjog, vilka enligt prisstatistiken noterades högst i december 1913 med 2·23 kr. och lägst i april 1914 med 1·18 kr. per tjog. Dessutom må nämnas, att äggpriserna enligt prisstatistiken endast avse färska svenska ägg, medan även en del konserverade eller ryska ägg förekommit bland av hushållsbokförarna

Livsmedelspriser i Uppsala oktober 1913—september 1914.

Varuslag	Kvantitet	Enligt prisstatistiken	Enligt levnadskostnadsundersökningen
		öre	öre
Mjök: oskummad	l.	15	14
handskummad	»	7	} 6
separerad	»	6	
Smör: bords- (mejeri-)	kg.	235	} 209
mat- (lands-)	»	211	
Ost: helfet, okryddad	»	175	} 144
halvfet, »	»	122	
skummjölks-, »	»	62	
Margarin, växt-	»	140	145
Ägg	tjog	158	140
Potatis	5 l.	32	30
Ärter, gula, gröna	kg.	26	25
Bruna bönor	»	48	48
Mjöl: vete-	»	32	32
råg-	»	21	} 25
rågsikt-	»	27	
Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	37	38
ris-	»	41	46
Rågbröd: hårt	»	36	35
mjukt	»	46	46
Vetebröd: mjukt { bakat med vatten	»	51	} 57
» » mjölk	»	63	
Nötkött: färskt, stek	»	116	116
Kalvkött, stek: gödkalv	»	122	} 111
spädkalv	»	63	
Färkött: färskt, stek	»	132	115
Fläsk: färskt	»	138	126
salt	»	139	139
Salt sill	»	45	40
Kabeljo	»	60	66
Kaffe	»	161	217
Socker	»	65	65
Fotogen	l.	20	20
Björkved, osågad	famn	2775	2738
Barrved, »	»	2017	1911
Kol: antracit	hl.	430	} 332
engelska, hushålls-	»	226	
Koks: gasverks-	»	143	} 141
engelsk kamin-	»	167	

inköpta ägg. Beträffande kaffe må anföras, att medelpriset enligt prisstatistiken avser obränt kaffe, Santos, medan såväl andra och dyrare kvaliteter som bränt och malet kaffe förekommit bland de av uppsalafamiljerna inköpta kvantiteterna.

Efter vad ovan anställda jämförelse givit vid handen måste de i socialstyrelsens prisstatistik meddelade prisuppgifterna å vissa livsförnödenheter, vad Uppsala beträffar, i stort sett anses väl överensstämma med de priser, som en familj av de mindre bemedlade samhällsklasserna faktiskt betalar för tillfredsställande av de viktigare levnadsbehoven.

VII. Jämförelse mellan inkomsternas och utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Uppsala och Stockholm.

En monografisk undersökning av levnadskostnaderna å en viss ort bör givetvis ägna tillbörlig uppmärksamhet åt de lokala förhållanden, som kunna tänkas påverka tillförseln av förnödenheter. Den viktigaste faktorn härvidlag är otvivelaktigt konsumtionsortens belägenhet i förhållande till produktionsorten. I detta avseende intager Uppsala med sitt läge i centrum av en bördig och produktionskraftig jordbruksbygd en gynnsam ställning. Härmed sammanhänger, att livsmedelstillförseln äger rum från ett jämförelsevis begränsat område — ett förhållande, som påverkar såväl transportkostnaderna som livsmedlens kvalitet. En annan väsentlig faktor i stadens livsmedelsförsörjning äro kommunikationerna och deras anpassning efter tillförselbehovet. Uppsala är anmärkningsvärt väl försett med transportmöjligheter, och tillförseln kan äga rum dels per järnväg och dels landsvägsledes samt under sommartiden även per båt.

Några hållpunkter för bedömandet av frågan, i vad mån levnadskostnaderna i Uppsala påverkas av ovan nämnda förhållanden, vinnas genom en jämförelse med motsvarande kostnader å annan ort.

Såsom i det föregående flera gånger nämnts, har Stockholms stads statistiska kontor utfört en undersökning angående levnadskostnaderna i Stockholm åren 1907—1908.¹ Då Stockholm på grund härav ej ansetts behöva medtagas i riksundersökningen, har emellertid bearbetningen av det föreliggande materialet gått ut på att så vitt ske kan möjliggöra en jämförelse mellan de av riksundersökningen berörda orterna och Stockholm. En omständighet, som härvid erbjudit vissa vanskligheter, ligger däri, att undersökningarna i fråga ej avse samma tid, varför förändringar i prisnivån, som ägt rum under de mellanliggande åren, kunna inverka på resultatet av jämförelsen. Det må nämnas, att prisstegringen i Stockholm å viktigare livsmedel samt bränsle och lyse under tiden 1907—1908 till år 1914 beräknats uppgå till c:a 9 %.

Liksom vid riksundersökningen utgjordes primärmaterialet även vid stockholmsundersökningen av hushållsböcker, förda av familjerna själva under ett helt års tid. Antalet utlämnade hushållsböcker utgjorde 270, av vilka 180 (66.7 %) återkommo ordentligt ifyllda för ett helt år. Av dessa bear-

¹ Stockholms stads statistik X, nr 1, Stockholm 1910.

betades 150 och utgallrades 30 såsom representerande mera ovanliga hushållstyper.

Med hänsyn till social nivå hörde stockholmsundersökningens familjer, så när som på ett 20-tal, till arbetarklassen. Familjerna bestodo i Stockholm av i genomsnitt 4·4 och i Uppsala av 4·1 personer. I ekonomiskt avseende voro stockholmsfamiljerna något bättre situerade än uppsalahushållen, i det genomsnittsutgifterna för de förra belöpte sig till 2 181 kr. och för de senare till 1 753 kr. Då sålunda stockholmshushållen med hänsyn till social nivå och genomsnittligt personantal så nära som möjligt ansluta sig till uppsalahushållen samt beträffande genomsnittsutgifterna ej förete väsentliga skilligheter, kommer jämförelsen i det följande att avse samtliga 150 stockholmshushåll.

I efterföljande tabell belyses *inkomsternas* fördelning på olika huvudposter för samtliga uppsala- och stockholmshushåll.

Inkomsternas fördelning bland mindre bemedlade i Uppsala och Stockholm.

	Medeltal per hushåll			
	Uppsala	Stockholm	Uppsala	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%
Inkomster i allt	1 807·24	2 140·43	100·00	100·00
I. Inkomst av arbete	1 688·94	1 975·37	93·46	92·29
1. mannens	1 613·50	1 863·35	89·29	87·05
A. huvudinkomst	1 555·74	1 799·37	86·09	84·06
B. biinkomst	57·76	63·98	3·20	2·99
2. hustruns	41·41	57·24	2·29	2·68
3. barnens	34·03	54·78	1·88	2·56
II. Inkomst av inackordering och uthyrning . .	51·25	89·36	2·84	4·17
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	12·02	19·61	0·66	0·92
IV. Gåvor	19·62	19·59	1·09	0·92
V. Övriga inkomster	35·41	36·50	1·95	1·70

Inkomsterna utgjorde, såsom synes, i genomsnitt 1 807 kr. för uppsalahushållen och 2 140 kr. för stockholmsfamiljerna. Då årsutgifterna för de förra belöpte sig till 1 753 kr. och för de senare till 2 181 kr., uppkom sålunda för dem ett överskott på 54 kr., medan de senares budget uppvisade en brist på i medeltal 41 kr. I jämförelse med Stockholm företedde Uppsala inga mera betydande avvikelser i fråga om inkomsternas fördelning på olika huvudtitlar. Av inkomsterna utgjorde arbetsinkomsten en relativt något större andel i Uppsala än i Stockholm eller 93·46 % i den förra mot 92·29 % i den senare staden. Mannens arbetsinkomst uppgick i Uppsala till 89·29 och i Stockholm till 87·05 % av samtliga inkomster. Hustruns och barnens arbetsinkomster däremot voro mindre i Uppsala, eller resp. 2·29 och 1·88 % mot 2·68 och 2·56 % i Stockholm. Inackordering och uthyrning såsom in-

Utgifternas fördelning bland mindre bemedlade i Uppsala och Stockholm.

	Medeltal per hushåll				Medeltal per konsumtionsenhet			
	Upp- sala	Stock- holm	Upp- sala	Stock- holm	Upp- sala	Stock- holm	Upp- sala	Stock- holm
	Kr.	Kr.	%	%	Kr.	Kr.	%	%
Utgifter i allt	1753·48	2180·82	100·00	100·00	702·09	880·49	100·00	100·00
I. Födo- o. njutningsämnen	805·33	953·84	45·93	43·74	322·32	382·23	45·91	43·41
1. Matvaror	743·78	848·85	42·42	38·92	297·51	337·23	42·37	38·30
2. Dryckesvaror	28·06	53·26	1·60	2·44	11·31	22·87	1·61	2·60
3. Tobak	12·29	10·18	0·70	0·47	4·96	4·51	0·71	0·51
4. Förtäring utom hemmet	21·20	41·55	1·21	1·91	8·54	17·62	1·22	2·00
II. Bostad	252·59	415·14	14·41	19·04	94·35	153·31	13·44	17·41
III. Bränsle och lyse	85·31	92·32	4·86	4·23	31·86	36·45	4·54	4·14
IV. Inventarier	66·86	80·17	3·81	3·68	27·23	35·37	3·88	4·02
V. Beklädnad	224·99	238·63	12·83	10·94	91·62	98·36	13·05	11·17
VI. Tvätt och renhållning	27·70	33·65	1·58	1·54	11·28	12·92	1·61	1·47
VII. Hygien	26·28	36·42	1·50	1·67	10·70	15·62	1·52	1·77
VIII. Intellekтуella ändamål	32·77	38·60	1·87	1·77	13·35	15·56	1·90	1·77
IX. Förenings- o. försäkringsavgifter	82·24	87·34	4·69	4·00	33·49	36·36	4·77	4·13
X. Gåvor, understöd till anhöriga	21·63	21·54	1·23	0·99	8·81	12·11	1·26	1·38
XI. Skatter	65·05	97·50	3·71	4·47	26·49	40·32	3·77	4·58
XII. Nöjen och förströelser	12·45	15·05	0·71	0·69	5·07	6·54	0·72	0·74
XIII. Resor	28·81	38·16	1·64	1·75	11·73	16·50	1·67	1·88
XIV. Telefon, post- o. skrivutensilier	4·65	10·97	0·26	0·50	1·89	4·53	0·27	0·51
XV. Lottsedlar	6·40	5·28	0·37	0·24	2·61	2·31	0·37	0·26
XVI. Utgifter för tjänare	3·53	6·52	0·20	0·30	6·49	7·73	0·92	0·88
XVII. Övriga utgifter	6·89	9·69	0·40	0·45	2·80	4·27	0·40	0·48

komstkälla spelade större roll i Stockholm än i Uppsala (resp. 4·17 och 2·84 %). Inackorderade och inneboende förekommo i Stockholm hos nära hälften av samtliga hushåll mot endast en fjärdedel av uppsalafamiljerna.

Det största intresset erbjuder emellertid en jämförelse av utgifterna och deras fördelning i Uppsala och Stockholm. I tabellen här ovan finnas utgifter i absoluta och relativa tal rörande utgifternas fördelning på 17 huvudtitlar såväl i medeltal per hushåll som per konsumtionsenhet.

Av de olika utgiftsposterna kommo födo- och njutningsämnen i främsta rummet med 45·93 % av årsutgifterna för uppsalafamiljerna och 43·74 % för stockholmsfamiljerna. Den lägre procentsiffran för de senare beror därpå, att deras utgifter för matvaror drogo endast 38·92 % mot ej mindre än 42·42 % för uppsalafamiljerna. På drycker och förtäring utom hemmet depenserade de förra relativt mera än de senare (resp. 2·44 mot 1·60 % och 1·91 mot 1·21 %), medan förhållandet var omvänt beträffande utgifterna för tobak, vilka uppgingo i Uppsala till 0·70 % och i Stockholm till 0·47 % av samtliga utgifter.

En betydande skillnad förefanns med avseende på storleken av bostadsutgifterna, vilka för uppsalafamiljerna uppgingo till 14·41 % men för stockholmsfamiljerna till 19·04 % av årsbudgeten. Då skillnaden beträffande bostadslägenheternas storlek var oväsentlig — i genomsnitt för Stockholm 2·5 och för Uppsala 2·4 eldstäder per lägenhet — framträda de dyra bostadsförhållandena i Stockholm. Även i fråga om beklädnadsutgifterna var skillnaden mellan de båda budgeterna ganska stor men i omvänt förhållande mot bostadsutgifterna. Under det uppsalaborna härför kunde utgiva 12·83 %, uppgingo de för stockholmarna till endast 10·94 %. Utgifterna för bränsle och belysning samt inventarier voro relativt större i Uppsala än i Stockholm (resp. 4·86 och 4·23 samt 3·81 och 3·68 %). Även förenings- och försäkringsavgifterna voro högre för uppsalafamiljerna (resp. 4·69 och 4·00 %). I Stockholm voro däremot kostnaderna för hygien och skatter, såsom närmare framgår av tabellen, relativt något större än i Uppsala. Utgifterna för tvätt och renhållning, intellektuella ändamål, resor samt nöjen och förströelser drogo ungefär lika stor andel av årsbudgeten. Uppsalafamiljerna kunde offra något mer på gåvor (resp. 1·23 och 0·99 %) samt på lottsedlar (resp. 0·37 och 0·24 %). Utgifterna för telefon etc. samt tjänare voro däremot relativt taget större i Stockholm än i Uppsala.

Tabellen å nästföljande sida innehåller närmare uppgifter angående *födans sammansättning* efter kostnad.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen användes i Uppsala 92·36 % till matvaror, 3·48 % till drycker, 1·53 % till tobak samt 2·63 % till förtäring utom hemmet. Stockholmshushållen hade däremot relativt mindre utgifter för matvaror (88·99 %) och för tobak (1·07 %), medan för drycker och förtäring utom hemmet åtgick betydligt mera (resp. 5·58 och 4·36 %).

De animaliska livsmedlen spelade en något viktigare roll i stockholms- än i uppsalabudgeten. I fråga om vegetabilierna var förhållandet däremot omvänt. Dessa drogo nämligen i Uppsala 38·70 % och i Stockholm 34·91 % av årsutgifterna för födo- och njutningsämnen. Den proportion, i vilken de olika matvarorna ur kostnadssynpunkt ingå i uppsala- och stockholmshushållens budget, belyses närmare av tabellen. Utgifterna för kött uppgingo i uppsalabudgeten till 13·24 % av födoämnesutgifterna men i den stockholmska till 15·16 %. De senare hushållen utgävo även relativt mera för charkuterivaror (resp. 3·76 och 3·18 %), fisk (resp. 3·77 och 3·25 %), ost (resp. 2·00 och 1·89 %), ägg (resp. 3·98 och 3·87 %) samt fett och flott (resp. 0·64 och 0·52 %). Uppsalafamiljerna använde å andra sidan mera till smör (resp. 8·90 och 7·63 %) samt margarin (resp. 2·79 och 1·47 %).

Av vegetabilierna kom i främsta rummet bröd med betydligt större utgiftskonto för stockholms- än för uppsalafamiljerna (resp. 11·53 och 9·81 %). En större andel av födoämnesbudgeten åtgick däremot i Uppsala till mjöl (resp. 7·04 och 5·01 %) och gryn (resp. 2·05 och 1·09 %). Potatis var av ungefär samma betydelse ur kostnadssynpunkt för de båda städernas hushåll. Uppsalaborna utgävo såväl absolut som relativt mer för socker och sirap

Födans sammansättning efter kostnad bland mindre bemedlade i Uppsala och Stockholm.

	Medeltal per hushåll				Medeltal per konsumtionsenhet			
	Uppsala	Stockholm	Uppsala	Stockholm	Uppsala	Stockholm	Uppsala	Stockholm
	Kr.	Kr.	%	%	Kr.	Kr.	%	%
Födo- och njutningsämnen	805·33	953·84	100·00	100·00	322·32	382·23	100·00	100·00
A. Matvaror	743·78	848·85	92·36	88·99	297·51	337·23	92·30	88·23
1. Animaliska	432·11	515·84	53·66	54·08	172·84	206·71	53·62	54·08
a. kött och fläsk	106·58	144·62	13·24	15·16	42·63	58·85	13·22	15·40
b. charkuterivaror	25·62	35·84	3·18	3·76	10·25	14·08	3·18	3·68
c. fisk	26·21	35·98	3·25	3·77	10·48	14·78	3·25	3·87
d. mjölk och grädde	124·93	148·27	15·51	15·55	49·97	59·22	15·50	15·49
e. smör	71·66	72·73	8·90	7·63	28·66	29·07	8·89	7·61
f. margarin	22·48	13·99	2·79	1·47	8·99	4·81	2·79	1·26
g. ost	15·21	19·10	1·89	2·00	6·09	7·60	1·89	1·99
h. ägg	31·15	38·01	3·87	3·98	12·46	15·45	3·87	4·04
i. fett och flott	4·19	6·13	0·52	0·64	1·68	2·40	0·52	0·63
k. övriga animaliska födoämnen	4·08	1·17	0·51	0·12	1·63	0·45	0·51	0·11
2. Vegetabiliska	311·67	333·01	38·70	34·91	124·67	130·52	38·68	34·15
a. bröd	79·03	109·93	9·81	11·53	31·61	42·35	9·81	11·08
b. mjöl	56·66	47·80	7·04	5·01	22·66	18·45	7·03	4·83
c. gryn	16·53	10·44	2·05	1·09	6·61	3·93	2·05	1·03
d. potatis	20·40	23·96	2·53	2·51	8·16	9·55	2·53	2·50
e. övriga rotfrukter o. grönsaker	15·48	13·71	1·92	1·44	6·19	5·51	1·92	1·44
f. frukter och bär	23·19	28·71	2·88	3·01	9·28	11·75	2·88	3·07
g. socker och sirap	51·54	50·74	6·40	5·32	20·62	20·07	6·40	5·25
h. kaffe	33·95	27·04	4·22	2·83	13·58	10·69	4·21	2·80
i. te och choklad	4·60	7·51	0·57	0·79	1·84	2·97	0·57	0·77
k. kryddor	5·49	9·10	0·68	0·95	2·20	3·67	0·68	0·96
l. övriga vegetabiliska födoämnen	4·80	4·07	0·60	0·43	1·92	1·58	0·60	0·42
B. Drycker	28·06	53·26	3·48	5·58	11·31	22·87	3·51	5·98
C. Tobak	12·29	10·18	1·53	1·07	4·96	4·51	1·54	1·18
D. Förtäring utom hemmet	21·20	41·55	2·63	4·36	8·54	17·62	2·65	4·61

samt kaffe, medan förhållandet var motsatt i avseende å utgifterna för frukter och bär, te och choklad samt kryddor.

De båda budgeterna uppvisade en del anmärkningsvärda olikheter beträffande förbrukningen av olika slags drycker. Motsvarande utgifters fördelning i genomsnitt per hushåll i Uppsala och Stockholm belyses närmare av nedanstående tablå.

	Uppsala		Stockholm	
	Kr.	%	Kr.	%
Drycker i allt	28·06	100·0	53·26	100·0
Brännvin och annan spirituosa	11·16	39·8	17·77	34·2
Öl, porter och vin	6·26	22·3	28·06	52·1
Svagdricka och läskedrycker	10·64	37·9	7·43	13·7

Av ifrågavarande utgifter, som i Stockholm sammanlagt uppgingo till 53 kr. mot endast 28 kr. i Uppsala, använde uppsalafamiljerna icke mindre än 37·9 % till alkoholfria drycker och svagdricka, medan motsvarande siffra för stockholmarna utgjorde endast 13·7 %. De senare hushållen använde å andra sidan mer än hälften (52·1 %) av dessa utgifter till starkare malt-drycker och vin mot 22·3 % för uppsalaborna. För brännvin och andra spiri-tuösa drycker utgävo stockholmshushållen nära 18 kr. och uppsalafamiljerna 11 kr. Av samtliga utgifter för dryckesvaror åtgick i de senare familjerna närmare två femtedelar (39·8 %) till brännvin o. s. v. mot något mer än en tredjedel (34·2 %) för stockholmarna.

Av de 79 uppsalafamiljerna hade 39 eller 49·4 % inga som helst utgifter för brännvin och annan spirituosa mot 55 eller 36·7 % av stockholmshushållen. Efter utgiftsbeloppets storlek fördelade sig de återstående familjerna på följande sätt: av 40 uppsalafamiljer utgävo 15 vardera ett belopp, understigande 10 kr., 13 från 10 till 25, 7 från 25 till 50 samt 5 från 50 till 100 kr.; motsvarande siffror för 95 stockholmshushåll voro 28, 27, 27 samt 10. Dessutom hade 3 familjer i Stockholm vardera dylika utgifter, som överstego 100 kr.

Av öl och porter var förbrukningen även något allmännare bland stockholmshushållen än bland uppsalafamiljerna, i det av de förra 82·0 % hade växlande utgifter härför mot 50·6 % av de senare. För 25 eller 62·5 % av de uppsalashushållen, som i sina räkenskaper upptagit utgifter för starkare maldrycker och vin, understego kostnaderna härför 10 kr., medan för Stockholm motsvarande siffror endast voro resp. 40 och 32·5 %. I Uppsala utgävo 8 familjer vardera ett belopp för ifrågavarande drycker från 10 till 25 kr. samt 4 från 25 till 50 kr.; motsvarande siffror för Stockholm voro 29 och 25. Endast 3 familjer hade i Uppsala dylika utgifter överstigande 50 kr., medan i Stockholm detta var fallet med icke mindre än 29 hushåll, av vilka dessutom 10 hade kostnader härför på belopp över 100 kr.

Det torde emellertid böra framhållas, att de här anförda siffrorna rörande utgifterna för dryckesvaror, som endast avse förbrukningen i hemmet och i varje fall för såväl uppsala- som stockholmshushållen säkerligen äro minimisiffror, icke kunna anses såsom typiska för de mindre bemedlades genomsnittliga årsutgift för alkoholhaltiga drycker redan av den anledningen, att ifrågavarande familjer icke kunna betraktas såsom typiska på alkoholförbrukningens område.

I tabellen å nästföljande sida finnas uppgifter angående de *konsumerade kvantiteterna* av en del viktigare födoämnen, vissa drycker samt bränsle- och belysningsmaterial såväl i medeltal per hushåll som per konsumtionsenhet.

De skiljaktigheter i födans sammansättning efter kostnad, som ovan påpekats, äga givetvis en motsvarighet ifråga om den kvantitativa sammansättningen av matvarubudgeten i de båda städerna. Av tabellen framgår sålunda, att de animaliska livsmedlen även kvantitativt taget spelade en viktigare roll i stockholmshushållen än i uppsalabudgeten. Trots otvivelaktigt lägre priser på kött i Uppsala än i Stockholm var köttkonsumtionen väsentligt

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag bland mindre bemedlade i Uppsala och Stockholm.

	Kvan- titet	I medeltal per hushåll		I medeltal per kon- sumtionsenhet	
		Uppsala	Stockholm	Uppsala	Stockholm
I. Matvaror:					
1. kött	kg.	80·2	119·0	32·1	48·4
A. färskt kött	>	58·8	82·2	23·5	33·4
oxkött	>	25·8	38·5	10·3	15·6
kalkkött	>	11·2	16·7	4·5	6·8
får- o. lammkött	>	3·5	7·1	1·4	2·9
fläsk	>	18·3	19·9	7·3	8·1
B. konserverat kött	>	21·4	36·8	8·6	15·0
nötkött	>	1·4	6·2	0·6	2·5
fläsk	>	20·0	30·6	8·0	12·5
2. fisk: salt sill	>	22·3	21·4	8·9	8·7
kabeljo	>	2·0	2·1	0·8	0·8
3. mjölk	l.	962·3	893·7	384·9	358·4
oskummad mjölk	>	707·5	791·8	283·0	324·1
skummad	>	254·8	101·9	101·9	34·3
4. smör	kg.	34·3	32·3	3·7	12·9
5. margarin	>	15·6	8·7	6·2	3·0
6. ost	>	10·6	12·8	4·2	5·1
7. ägg	st.	459	568	184	221
8. rågbröd, hårt	kg.	81·6	58·7	32·7	22·3
9. mjöl	>	177·5	152·7	71·0	58·8
vetemjöl	>	155·3	123·7	62·1	47·5
rågmjöl	>	16·8	21·5	6·7	8·2
potatismjöl	>	3·2	3·4	1·3	1·3
havremjöl	>	1·4	2·3	0·6	1·0
ej spec. mjöl	>	0·8	1·8	0·3	0·8
10. gryn	>	42·3	26·4	16·9	9·8
havregryn	>	32·5	17·6	13·0	6·6
risgryn	>	5·9	5·1	2·3	1·9
korngrn	>	1·9	1·7	0·8	0·6
mannagryn	>	1·5	1·3	0·6	0·5
ej spec. gryn	>	0·5	0·7	0·2	0·2
11. ärter, gula, gröna	>	7·5	7·3	3·0	2·8
12. bruna bönor	>	2·6	1·8	1·0	0·7
13. potatis	l.	337·1	392·8	134·8	159·2
14. socker	kg.	76·5	79·3	30·6	31·7
15. kaffe	>	15·6	17·2	6·3	6·8
II. Drycker:					
1. maldrycker (öl, porter)	l.	19·2	86·3	7·8	37·1
2. brännvin o. spirituosa	>	6·4	10·1	2·6	4·4
III. Bränsle och lyse:					
1. ved	famn	1·8	1·2	0·7	0·5
björkved	>	0·5	0·7	0·2	0·3
barrved	>	1·3	0·5	0·5	0·2
2. kol	hl.	0·7	3·6	0·3	1·4
3. koks	>	1·3		0·5	
4. gas	kbm.	126·5	160·6	47·3	65·8
5. fotogen	l.	48·4	90·7	18·1	38·3

större i den senare än i den förra staden, medan förhållandet var motsatt beträffande de konsumerade kvantiteterna av bröd, mjöl och gryn. Den mest påtagliga orsaken härtill är uppenbarligen den, att välståndet bland de i undersökningen ingående familjerna var större i Stockholm än i Uppsala (jmf. sid. 55). Olikheten i välstånd framträder även vid en jämförelse mellan mjölkkonsumtionen i de båda städerna; av oskummad mjölk förbrukades mera i Stockholm än i Uppsala, medan däremot konsumtionen av skummjolk var tre gånger så stor i den senare som i den förra staden. Den totala mjölkförbrukningen var likaledes större i Uppsala än i Stockholm. Härvid bör emellertid ej förglömmas, att i jämförelse med förhållandena i Stockholm är den vägsträcka, som mjölken måste tillryggalägga från produktions- till konsumtionsorten för Uppsala vidkommande jämförelsevis kort. Denna omständighet kan givetvis ej undgå att gynnsamt inverka på mjölkens kvalitet (liksom även på transportkostnaderna och därigenom på dess pris).

Konsumtionen av öl och porter var i stockholmsfamiljerna nära fem gånger så stor som i Uppsala. Av brännvin konsumerades likaledes mer bland stockholmarna än bland uppsalaborna.

Förbrukningen av ved var i Uppsala något större än i Stockholm. I sistnämnda stad användes däremot mera kol och koks. Även förbrukningen av gas och fotogen var större i Stockholm än i Uppsala.

VIII. Förändringar i livsmedelskostnaderna i Uppsala under tiden 1905—1917.

Frågan om växlingarna i levnadskostnaderna kan betraktas dels med hänsyn tagen till levnadsstandardens förändring alltefter skilda tidsperioder och orter med deras olika vanor, smakriktningar och sociala förhållanden, och dels med hänsyn till en oförändrad levnadsstandard. För ett bedömande av förändringarna i levnadskostnaderna ur den förra synpunkten föreligger för Sveriges vidkommande tills vidare icke erforderligt material. I det senare fallet, då man bortser från de förändringar, som de konsumerade varorna undergått med avseende på kvantitet och kvalitet, bliva variationerna i levnadskostnaderna beroende av fluktuationerna i det allmänna prisläget. Vid föreliggande redogörelse för förändringarna i livsmedelskostnaderna i Uppsala har anlagts denna sistnämnda synpunkt på så sätt, att man antagit, att den konsumerade kvantiteten varit oförändrad. De utförda beräkningarna omfatta vidare endast de viktigaste slagen av livsmedel samt grunda sig på de sedan år 1905 i Sociala Meddelanden publicerade prisuppgifterna på sådana livsmedel. För bestämmande av vilken betydelse de olika livsmedlen skola tillmätas i hushållsstatistiskt avseende komma de i förevarande undersökning framkomna kvantitetstalen för Uppsala att tillämpas. Ifrågasvarande kvantitetsuppgifter, som avse förbrukningen i ett genomsnittshushåll om 4:1 personer (man, hustru och 2 å 3 barn) med en årlig utgiftsstat av ca 1 800 kr., hava multiplicerats med årsmedelprisen för Uppsala å resp. varuslag, varigenom sålunda storleken av ett dylikt hushålls utgifter för nämnda livsförnödenheter kunnat beräknas för varje år. För ett bedömande av denna genomsnittsbudgets värde må erinras om att kostnaderna för de upptagna varuslagen utgöra ca 75 % av de totala utgifterna för födo- och njutningsämnen och ca en tredjedel av samtliga utgifter under året. Det är sålunda en väsentlig del av de i en budget ingående utgiftsposterna, såsom hyror, kläder, bränsle och lyse, skatter m. m., som icke äro medtagna i beräkningarna.

I efterföljande tablå lämnas en översikt av livsmedelskostnadernas växlingar, beräknade på ovan angivet sätt, under åren 1905—1917, varvid jämte de absoluta talen för de olika åren även angivas indextal, vilka beräknats med utgångspunkt från summan för år 1905, som satts = 100:0.

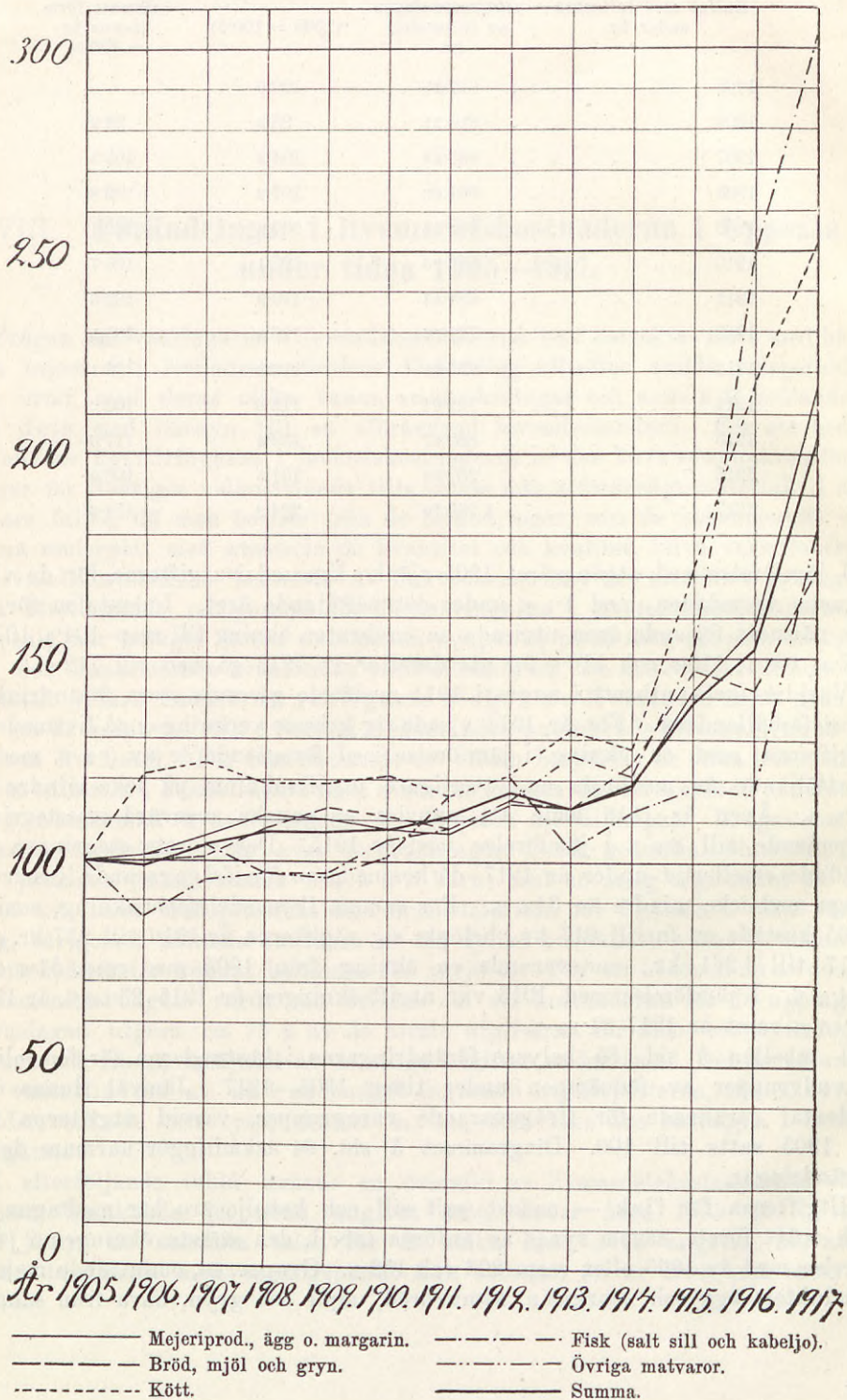
Enligt medelpriserna under år	Utgifter för de viktigaste slagen av livsmedel, kr.	I n d e x t a l	
		(1905 = 100·0)	(närmast föregående år = 100·0)
1905	617·25	100·0	—
1906	610·21	98·9	98·9
1907	643·69	104·3	105·5
1908	661·62	107·2	102·8
1909	662·31	107·3	100·1
1910	666·96	108·1	100·7
1911	684·43	110·9	102·6
1912	721·77	116·9	105·5
1913	696·01	112·8	96·4
1914	732·01	118·6	105·2
1915	860·67	139·4	117·6
1916	936·84	151·8	108·9
1917	1 260·70	204·2	134·6

I jämförelse med utgångsåret 1905 sjönko livsmedelsutgifterna för de viktigaste varuslagen med 1·1 % under det påföljande året. Indextalen för de sex närmast följande åren utvisade en oavbruten ökning till resp 104·3, 107·2, 107·3, 108·1, 110·9 och 116·9 för att därefter år 1913 gå ned till 112·8.

Världskrigets utbrott i augusti 1914 medförde givetvis stora förändringar i prisförhållandena. För år 1914 visade sig krisens verkningar på livsmedelsutgifterna med en ökning i jämförelse med föregående år av 5·2 %, medan nästföljande år medförde en ytterligare utgiftsökning på icke mindre än 17·6 %. Även år 1916 hade att uppvisa en ganska avsevärd prisstegring, uppgående till 8·9 % i jämförelse med år 1915. Den största stegringen inträffade emellertid under år 1917, då kostnaderna för ifrågakvarande livsmedel stego med icke mindre än 34·6 %. För samma livsmedelsförbrukning, som år 1905 kostade en familj 617 kr., belöpte sig utgifterna år 1916 till 937 kr. och 1917 till 1 261 kr., motsvarande en ökning från 1905 med resp. 51·8 och 104·2 %. I jämförelse med 1913 var utgift-ökningen år 1915 23·66 %, år 1916 34·60 % samt år 1917 81·13 %.

I tabellen å sid. 65 belysas förändringarna i kostnaderna för fem olika huvudgrupper av födoämnen under tiden 1905—1917. Jämväl finnas där indextal uträknade för ifrågakvarande varugrupper, varvid utgifterna för år 1905 satts till 100. Diagrammet å sid. 64 åskådliggör närmare dessa förändringar.

Utgifterna för fisk — endast salt sill och kabeljo äro här medtagna — och kött förete, såsom synes av anförda tabell, den största ökningen i jämförelse med år 1905 eller resp. 203 och 152 %. Grupperna, omfattande mejeri-produkter, ägg och margarin samt bröd, mjöl och gryn, hava från samma

Livsmedelskostnadernas stegring i Uppsala 1905—1917.

Livsmedelskostnadernas stegring i Uppsala 1905—1917.

	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Mejeriprodukter, ägg och margarin	240	243	255	266	264	258	258	272	272	284	340	380	521
Bröd, mjöl och gryn	112	112	113	121	127	124	121	129	126	138	165	159	193
Kött	74	89	92	88	88	90	85	89	98	95	127	161	186
Fisk (salt sill och kabeljo) . .	9	9	10	9	9	10	10	11	12	11	14	24	29
Övriga matvaror	182	157	174	178	174	185	210	221	188	204	215	213	332
Summa	617	610	644	662	662	667	684	722	696	732	861	937	1261
Indextal (1905 = 100).													
Mejeriprodukter, ägg och margarin	100	101	106	111	110	108	107	114	113	118	142	158	217
Bröd, mjöl och gryn	100	100	101	108	113	111	108	115	113	124	147	142	172
Kött	100	121	124	119	119	121	116	121	132	128	172	218	252
Fisk (salt sill och kabeljo) . .	100	101	104	97	97	105	108	115	126	121	152	251	303
Övriga matvaror	100	86	95	97	96	101	116	121	103	112	118	117	182
Summa	100	99	104	107	107	108	111	117	113	119	139	152	204

tid ökats med resp. 117 och 72 %. För femte gruppen, som bl. a. omfattar kaffe och socker, utgjorde ökningen 82 %.

I jämförelse med år 1914 visade utgifterna för samtliga varugrupper under år 1915 större eller mindre stegring. Samma tendens gjorde sig även gällande år 1916 med undantag för bröd, mjöl och gryn samt för femte gruppen, som kunde uppvisa någon utgiftsminskning i jämförelse med år 1915. Under år 1917 stegrades utgifterna för samtliga varugrupper än ytterligare.

På grundval av kvantitetsuppgifterna för uppsalafamiljerna och årsmedelpriserna för de viktigare födoämnen i Stockholm enligt socialstyrelsens prisstatistik har beräknats, huru mycket en uppsalafamilj hade fått utgiva, därest den inköpt sitt årsbehov av motsvarande varuslag i Stockholm. Resultatet av dessa beräkningar enligt medelpriserna i Uppsala och Stockholm under åren 1913—1917 meddelas i nedanstående översikt.

	1913	1914	1915	1916	1917
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Uppsala	696·01	732·01	860·67	936·84	1 260·70
Stockholm	740·95	768·04	925·23	1 010·93	1 338·24
Skillnad, kronor . .	44·94	36·03	64·56	74·09	77·54
» %	6·46	4·92	7·50	7·91	6·15

Under förutsättning att uppsalafamiljen gjort sina livsmedelsinköp i Stockholm, hade densamma enligt dessa beräkningar för motsvarande kvan-

titet av resp. varuslag fått utgiva 6 à 8 % mera än enligt medelpriserna i Uppsala. Priserna å livsmedel skulle sålunda i genomsnitt vara c:a 7 % högre i Stockholm än i Uppsala. Möjligen förefintliga olikheter med avseende å de i prisstatistiken ingående varornas kvalitet på de båda orterna hava härvid ej kunnat tagas i betraktande.

Det må i detta sammanhang påpekas, att de i socialstyrelsens prisstatistik meddelade prisuppgifterna, som ligga till grund för här utförda beräkningar, ej avse s. k. kompensationsvaror.

IX. Konsumtionens omläggning 1914—1916.

De i närmast föregående kapitel meddelade uppgifterna om de förändringar, levnadskostnaderna i Uppsala undergått under tiden 1905—1917, voro, såsom där framhölls, beräknade på grundval av de under 1913—1914 förda hushållsböckerna och sålunda under förutsättning av oförändrad konsumtion. Då man emellertid hade anledning antaga, att den betydande prisstegringen å vissa livsförnödenheter efter krigsutbrottet medfört en ej oväsentlig *omläggning av förbrukningen*, hemställde statens livsmedelskommission hos socialstyrelsen om utförande av en undersökning, rörande i vilken omfattning en dylik förskjutning i konsumtionsförhållandena kunde hava ägt rum. Sedan Kungl. Maj:t den 17 mars 1916 uppdragit åt socialstyrelsen att verkställa en sådan undersökning, tillfrågades kommitterade i 29 av de i den allmänna levnadskostnadsundersökningen 1913—1914 deltagande orterna, huruvida de vore villiga medverka även vid ifrågavarande kompletterande undersökning. Den medverkan, som begärdes, skulle huvudsakligen bestå i att till bokförare, som deltagit i den förra undersökningen, utdela erforderligt antal hushållsböcker. Samtliga tillfrågade orter med undantag av två förklarade sig villiga härtill, och utsändes till dem i slutet av april sammanlagt c:a 1 000 hushållsböcker. De utsända hushållsböckerna, som utgjordes av överblivna exemplar av böckerna till föregående undersökning, skulle föras i fyra veckor med början å varje ort en angiven söndag. Å ett par orter tog bokföringen sin början redan den 30 april men å flertalet platser den 7 maj.

Huvudresultaten av nämnda undersökning äro offentliggjorda i den av socialstyrelsen år 1917 utgivna publikationen *Livsmedelsförbrukningen inom mindre bemedlade hushåll åren 1914 och 1916*, och skall i det följande för Uppsala vidkommande lämnas en kortfattad redogörelse för de vid undersökningen vunna resultaten. Då de där anförda uppgifterna hänföra sig till samma familjer och deras förbrukning under tiden närmast före krigsutbrottet, maj 1914, och samma månad år 1916, torde de kunna anses lämna ett gott material för bedömande av den inverkan, som den under tiden inträdda prisstegringen haft på hushållsbudgetens sammansättning.

I Uppsala utdelades genom de av stadsfullmäktige utsedda kommitterade för den förra undersökningen tillsammans 36 hushållsböcker, vilka samtliga återkommo ordentligt ifyllda för de fyra räkenskapsveckorna, 30 april—28 maj. Därav hava 30 bearbetats, medan de återstående 6 av olika anledningar, såsom större förändringar i hushållens sammansättning, förekomst av inackorderade o. s. v., ej medtagits.

De av undersökningen berörda 30 familjerna hade i maj 1914 en genomsnittlig veckoinkomst av 32·87 kr. och i maj 1916 av 35·78 kr., motsvarande en

ökning av 2·91 kr. eller 8·9 %. Familjemedlemmarnas antal utgjorde för samtliga hushåll år 1914 123 personer och år 1916 130 personer eller i genomsnitt resp. 4·10 och 4·33 personer, motsvarande resp. 2·98 och 3·24 konsumtionsenheter. För att utjämna den skillnad, som förefinnes mellan de båda åren i detta avseende, har vid bearbetningen uträknats den genomsnittliga förbrukningen per vecka och familjemedlem liksom även per vecka och konsumtionsenhet (= en vuxen man). Vid omräkningen till konsumtionsenheter har använts en annan, något mindre specificerad skala än den i det föregående tillämpade. Denna skala, som huvudsakligen tager hänsyn till den fysiologiska budgeten och först kom till användning vid en amerikansk och sedan vid en dansk hushållsstatistisk undersökning¹, har följande utseende:

Ålder	Enhetstal
0—3 år	0·15
4—6 »	0·40
7—10 »	0·75
11—14 »	0·90
Kvinnor 15 år och däröver	0·90
Män » » » »	1·00

Veckoinkomsten per familjemedlem uppgick 1914 till 8·02 och 1916 till 8·26 kr. samt per konsumtionsenhet till resp. 11·02 och 11·06 kr. Inkomstförhållandena voro sålunda, med avseende på storleken, vid de båda tidpunkterna tämligen likartade.

Den del av hushållsbudgeten, som i detta sammanhang givetvis äger det största intresset och här huvudsakligen kommer att beröras, är *födoämnesbudgeten* och dess sammansättning i maj 1914 och maj 1916. I tabellen å sid. 69—70 finnas uppgifter angående födans sammansättning efter kostnad i medeltal per vecka såväl per hushåll som per familjemedlem och konsumtionsenhet.

Utgifterna för födo- och njutningsämnen uppgingo, såsom tabellen utvisar, i genomsnitt per vecka för de 30 familjerna under maj 1914 till 14·74 kr. och under maj 1916 till 18·74 kr. eller resp. 44·8 och 52·4 % av veckoinkomsterna.

Av samtliga utgifter för födo- och njutningsämnen belöpte sig matvarorna 1914 till 92·72 % och 1916 till 96·40 %. Utgifterna för dryckesvaror och förtäring utom hemmet hade relativt minskats, nämligen från resp. 2·70 och 3·22 % till resp. 1·11 och 1·13 %.

År 1916 voro utgifterna relativt större för oxkött, färskt fläsk samt organ, ben och blod, men mindre för kalvkött och konserverat kött. Utgifterna för fisk — särskilt färsk fisk och salt sill — visade relativt en ganska avsevärd ökning, nämligen från 3·45 till 5·31 % av födoämnesbudgeten. Den viktiga utgiftspost, som inbegripits under rubriken »lanthushållningsprodukter», hade under tvåårsperioden undergått minskning från 37·93 till 36·58 %. Denna

¹ Jfr Statistiske Efterretninger, 1915, sid. 140.

Födans sammansättning efter kostnad maj 1914 och maj 1916.

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje- medlem		konsumtions- enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
Födo- och njutningsämnen	1 474	1 874	100·00	100·00	360	433	495	579
I. Matvaror	1 367	1 807	92·72	96·40	334	417	459	558
1. animaliska	831	1 102	56·34	58·80	203	254	279	340
A. kött	162	247	10·99	13·22	40	57	54	76
a. färskt kött	113	194	7·63	10·38	28	45	38	60
oxkött	44	86	2·96	4·59	11	20	15	27
kalvkött	20	15	1·37	0·82	5	4	7	5
fläsk	35	71	2·34	3·79	8	16	12	22
annat färskt kött	7	9	0·51	0·47	2	2	2	2
organ, ben och blod	7	13	0·45	0·71	2	3	2	4
b. konserv. kött (salt, rökt el. torkat)	49	53	3·36	2·84	12	12	16	16
nötkött	3	3	0·21	0·16	1	1	1	1
fläsk	46	50	3·15	2·68	11	11	15	15
B. charkuterivaror	53	62	3·58	3·27	13	14	18	19
a. korv och sylta	40	55	2·72	2·92	10	13	14	17
b. färdiglagad mat och uppskuret	13	7	0·86	0·35	3	1	4	2
C. fisk	51	99	3·45	5·31	13	23	17	31
a. färsk fisk	35	58	2·36	3·10	9	13	12	18
b. konserv. fisk (salt, inl., torkad, rökt)	16	41	1·09	2·21	4	10	5	13
salt sill	10	37	0·69	1·99	3	9	3	11
kabeljo	5	2	0·31	0·11	1	1	2	1
annan fisk	1	2	0·09	0·11	0	0	0	1
D. konserver	6	8	0·38	0·40	1	2	2	2
E. lanthushållningsprodukter o. d.	559	686	37·93	36·58	136	158	188	212
a. mjölk och grädde	232	324	15·70	17·26	56	75	78	100
grädde	14	14	0·94	0·74	3	3	5	4
oskummad mjölk	179	238	12·13	12·67	44	55	60	74
skummad mjölk	39	72	2·63	3·85	9	17	13	22
b. smör	157	106	10·67	5·67	38	24	53	33
c. margarin	32	114	2·18	6·08	8	26	11	35
d. ost	30	29	2·02	1·53	7	7	10	9
e. ägg	102	98	6·95	5·25	25	23	34	30
f. fett och flott	6	15	0·41	0·79	2	3	2	5
F. övriga animaliska matvaror	0	0	0·01	0·02	0	0	0	0
2. vegetabiliska	536	705	36·38	37·60	131	163	180	218
A. bröd	141	161	9·58	8·62	34	37	47	50
a. rågbröd, hårt	51	87	3·45	4·63	12	20	17	27
b. rågbröd, mjukt	31	38	2·09	2·04	8	9	10	12
c. vetebröd	23	9	1·60	0·50	6	2	8	3
d. skorpor	10	9	0·68	0·49	2	2	3	3
e. kaffebröd, bakelser o. d.	26	18	1·76	0·96	6	4	9	5
B. mjöl	110	180	7·44	9·61	27	42	37	56
a. vete	97	152	6·60	8·11	24	35	33	47
b. råg	6	21	0·38	1·12	1	5	2	7
c. annat	7	7	0·46	0·38	2	2	2	2
C. gryn	30	49	2·07	2·60	8	11	10	15
a. havre	23	35	1·55	1·85	6	8	7	11
b. ris	5	10	0·33	0·54	1	3	2	3
c. andra	2	4	0·19	0·21	1	0	1	1
D. grönsaker, frukter, bär m. m.	83	91	5·62	4·85	20	21	28	28
a. ärter, gula, gröna	3	8	0·24	0·43	1	2	1	3

	I medeltal per vecka och							
	hushåll				familje- medlem		konsumtions- enhet	
	1914	1916	1914	1916	1914	1916	1914	1916
	öre	öre	%	%	öre	öre	öre	öre
b. bruna bönor	3	1	0·18	0·03	0	0	1	0
c. grönsaker, rotfrukter	16	16	1·07	0·85	4	4	5	5
d. potatis	38	46	2·59	2·48	10	11	13	14
e. frukt och bär	23	20	1·54	1·06	5	4	8	6
E. socker och sirap	92	117	6·24	6·23	22	27	31	36
a. socker	88	113	5·95	6·01	21	26	29	35
b. sirap	4	4	0·29	0·22	1	1	2	1
F. kaffe	57	71	3·86	3·81	14	17	19	22
G. te, choklad	8	14	0·51	0·75	2	3	3	4
H. kryddor	8	13	0·55	0·66	2	3	3	4
K. övriga vegetabiliska matvaror	7	9	0·51	0·47	2	2	2	3
II. Dryckesvaror	40	21	2·70	1·11	10	5	13	6
A. brännvin, spirituosa	9	2	0·62	0·12	2	1	3	1
B. öl, porter o. dyl.	11	2	0·76	0·11	3	0	4	0
C. svagdricka, läskedrycker	20	17	1·32	0·88	5	4	6	5
III. Tobak, snus, cigarrer, cigarretter	20	25	1·36	1·36	5	6	7	8
IV. Förtäring utom hemmet	47	21	3·22	1·13	11	5	16	7

minskning gick emellertid i huvudsak ut över de dyrare produkterna, såsom grädde (resp. 0·94 och 0·74 %), smör (resp. 10·67 och 5·67 %), ost (resp. 2·02 och 1·53 %) samt ägg (resp. 6·95 och 5·25 %), medan utgifterna för mjölk (resp. 14·76 och 16·52 %), margarin (resp. 2·18 och 6·08 %) samt fett och flott (resp. 0·41 och 0·79 %) voro jämförelsevis större 1916 än 1914.

Bland vegetabilierna drog brödet en ej oväsentligt mindre andel av näringsutgifterna 1916 än 1914. Endast utgifterna för hårt rågröd visade ökning från 3·45 till 4·63 %, medan kostnaderna för vetebröd och skorpor minskades från resp. 1·60 och 0·68 % till resp. 0·50 och 0·49 %. År 1914 representerade mjölet 7·44 % av budgeten, och hade denna siffra år 1916 stigit till 9·61 %. Utgifterna för gryn hade likaledes undergått en ganska betydande stegring. De varuslag, som innefattas under rubriken »grönsaker, frukter, bär m. m.», uppvisade en något minskad andel av födoämnesutgifterna (resp. 5·62 och 4·85 %). Bland hithörande varuslag visade arter en relativ utgiftsökning från 1914 till 1916, alla de övriga däremot minskning. Utgifterna för socker och kaffe voro däremot relativt taget oförändrade.

Sammanfattas resultaten av ovan anställda jämförelse mellan födoämnesutgifterna under maj 1914 och maj 1916, synes förbrukningen i ganska stor utsträckning övergått från dyrare till billigare livsmedel och detta ehuru uppsalabudgeten redan förut i jämförelse exempelvis med stockholmsbudgeten (jfr ovan sid. 54—61) kunde anses höra till de billigare. Hänföras sålunda till dyrare livsmedel smör, grädde, ägg, vetebröd, skorpor och kaffebröd, finna vi, att dessa varors relativa andel av födoämnesbudgeten sjönk

från 22·60 % i maj 1914 till 13·61 % samma månad 1916, medan å andra sidan motsvarande siffra för mjölk, margarin, fett och flott, hårt rågbröd samt gryn, vilka bruka räknas till våra billigare näringsmedel, ökades från 22·87 till 30·62 %.

Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

	Kvan- titet	I medeltal per vecka och					
		hushåll		familjemedlem		konsumtions- enhet	
		1914	1916	1914	1916	1914	1916
Kött	gram	1 225	1 380	299	318	411	426
färskt kött	>	835	1 123	204	259	280	347
oxkött	>	368	625	90	144	123	193
kalvkött	>	195	116	48	27	66	36
fläsk	>	272	382	66	88	91	118
konserverat kött	>	390	257	95	59	131	79
nötkött	>	20	17	5	4	7	5
fläsk	>	370	240	90	55	124	74
Fisk: salt sill	>	266	585	65	135	89	181
kabeljo	>	77	23	19	5	26	7
Mjölk	l.	19·008	20·112	4·636	4·641	6·375	6·214
oskummad mjölk	>	12·704	12·000	3·098	2·769	4·261	3·708
skummad mjölk	>	6·304	8·112	1·538	1·872	2·114	2·506
Smör	gram	792	380	193	88	266	117
Margarin	>	227	604	55	139	76	187
Ost	>	216	153	53	35	73	47
Ägg	st.	17	11	4	3	6	4
Bröd: rågbröd, hårt	gram	1 483	1 850	362	427	497	572
rågbröd, mjukt	>	654	703	160	162	219	217
vetebröd	>	422	142	103	33	141	44
skorpor	>	120	89	30	20	40	27
Mjöl	>	3 457	5 250	843	1 212	1 159	1 622
vetemjöl	>	3 075	4 371	750	1 009	1 031	1 350
rågmjöl	>	233	737	57	170	78	228
ej spec. mjöl	>	149	142	36	33	50	44
Gryn	>	838	1 014	204	234	281	313
havregryn	>	654	734	160	169	219	226
risgryn	>	115	204	28	47	39	63
ej spec. gryn	>	69	76	16	18	23	24
Ärter, gula, gröna	>	143	185	35	43	48	57
Bruna bönor	>	58	12	14	3	20	4
Potatis	l.	6·183	7·958	1·508	1·837	2·074	2·459
Socker	gram	1 378	1 677	336	387	462	518
Kaffe	>	257	320	63	74	86	99

I ovanstående tabell meddelas uppgifter angående de *konsumerade kvantiteterna* av vissa varuslag i medeltal per vecka och hushåll samt per familjemedlem och konsumtionsenhet i maj 1914 och maj 1916. För ifrågavarande varuslag belöpte sig utgifterna till omkring 75 % av födoämnesbudgeten.

De förändringar, som konsumtionen, kvantitativt sett, undergått efter krigsutbrottet, framgå tydligt av anförda tabell. I viss utsträckning synes om-

läggningen av konsumtionen innebära en övergång från animaliska till vegetabiliska födoämnen. Så utvisar förbrukningen av bröd, mjöl, gryn och margarin (huvudsakligen växtfett) en ej oväsentlig ökning, medan av smör, ost och ägg konsumerades betydligt mindre. Förbrukningen av oxkött och färskt fläsk stegrades år 1916, varemot konsumtionen av kalvkött och salt fläsk avtog. De förbrukade kvantiteterna av salt sill visade en betydande ökning under de båda åren. Av oskummad mjölk konsumerades mindre år 1916, medan konsumtionen av skummjölk stegrades.

I det föregående har lämnats en redogörelse för livsmedelsförbrukningen och dess beskaffenhet i maj 1914 och samma månad 1916 samt de förändringar konsumtionen av olika livsmedel i *kvantitativt avseende* undergått under den mellanliggande perioden. Till belysning av i vad mån ifrågavarande 30 familjer genom den där konstaterade förskjutningen i konsumtionen från dyrare till billigare födoämnen lyckats undvika den under tiden inträdda prisstegringen, meddelas i nedanstående tabell en översikt av nämnda familjers faktiska veckoutgifter för de viktigare födoämnena i genomsnitt per hushåll

Utgifter i genomsnitt per vecka för vissa varuslag maj 1914 och maj 1916.

Varuslag	Maj 1914		M a j 1 9 1 6				Procentuell ökning eller minskning från maj 1914 till maj 1916			
	Verkliga utgifter		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter enligt samma förbrukning som 1914		Verkliga utgifter		Beräknade utgifter	
	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet	per hushåll	per konsumtionsenhet
	öre	öre	öre	öre	öre	öre	%	%	%	%
Kött och fläsk	145	49	222	69	224	69	+ 53·1	+ 40·8	+ 54·5	+ 40·8
Fisk (salt sill och kabeljo)	15	5	39	12	26	8	+ 160·0	+ 140·0	+ 73·3	+ 60·0
Smör	157	53	106	33	241	74	- 32·5	- 37·7	+ 53·5	+ 39·6
Ost	30	10	29	9	44	14	- 3·3	- 10·0	+ 46·7	+ 40·0
Ägg	102	34	98	30	167	52	- 3·9	- 11·8	+ 63·7	+ 52·9
Mjölk	218	73	310	96	338	104	+ 42·2	+ 31·5	+ 55·0	+ 42·5
Margarin	32	11	114	35	47	14	+ 256·3	+ 218·2	+ 46·9	+ 27·3
Bröd	115	38	143	45	159	48	+ 24·3	+ 18·4	+ 38·3	+ 26·3
Mjöl	103	35	173	54	125	38	+ 68·0	+ 54·3	+ 21·4	+ 8·6
Gryn och ärter	31	10	53	17	47	14	+ 71·0	+ 70·0	+ 51·6	+ 40·0
Potatis	38	13	46	14	40	12	+ 21·1	+ 7·7	+ 5·3	- 7·7
Socker	88	29	113	35	100	31	+ 28·4	+ 20·7	+ 13·6	+ 6·9
Kaffe	57	19	71	22	62	19	+ 24·6	+ 15·8	+ 8·8	± 0
Samtliga varuslag	1 131	379	1 517	471	1 620	497	+ 34·1	+ 24·3	+ 43·2	+ 31·1

och per konsumtionsenhet i maj 1914 och samma månad 1916, varjämte beräknats dessa familjers utgifter 1916, under förutsättning att veckoförbrukningen varit densamma som 1914. I detta syfte hava de konsumerade kvantiteterna per vecka under sistnämnda år multiplicerats med genomsnittspriserna enligt hushållsböckerna för 1916. Vid beräkningen av sistnämnda utgifter har hänsyn jämväl tagits till hushållens tillväxt under de tvenne årens lopp. För de i tabellen upptagna födoämnen belöpte sig utgifterna under båda åren till cirka tre fjärdedelar av födoämnesbudgeten.

I genomsnitt per vecka och hushåll uppgingo de faktiska utgifterna för ifrågavarande födoämnen i maj 1914 till 11·31 kr. och samma månad 1916 till 15·17 kr., alltså en ökning av 3·86 kr. (34·1 %). Motsvarande utgifter i genomsnitt per vecka och konsumtionsenhet utgjorde resp. 3·79 och 4·71 kr., vilket innebär en ökning av 0·92 kr. (24·3 %). En beräkning på grundval av kvantitetstalen för maj 1914 och medelprisen för maj 1916 giver till resultat, att utgifterna för en dylik förbrukning skulle uppgå till 16·20 kr. i genomsnitt per hushåll och till 4·97 kr. i genomsnitt per konsumtionsenhet, utvisande en ökning i jämförelse med 1914 av resp. 4·89 och 1·18 kr. eller resp. 43·2 och 31·1 %. Då den faktiska utgiftsökningen för nämnda födoämnen från maj 1914 till maj 1916 belöpte sig till resp. 3·86 och 0·92 kr., hava sålunda här ifrågavarande familjer, genom en omläggning av budgeten i kvantitativt hänseende, lyckats inbespara 1·03 kr. per hushåll och 0·26 kr. per konsumtionsenhet eller c:a 5 procent av de beräknade utgifterna.

Givet är emellertid, att den starka prisstegringen måst utöva ett visst inflytande ej blott på födoämnesbudgetens kvantitativa sammansättning utan även i fråga om de konsumerade livsmedlens kvaliteter. Därjämte hava vederbörande hushåll — fränsett möjligheten att genom inköp av större kvantiteter på en gång förbilliga en vara — haft tillfälle att genom inköp av s. k. kompensationsvaror erhålla vissa livsmedel till lägre pris än de eljest i marknaden gällande. I det följande skall, i den mån förevarande undersökning lämnar material därtill, närmare belysas, vilken roll ovan anförda faktorer spelat med avseende å uppsalafamiljernas livsmedelsförbrukning och utgifterna härför under dyrtiden.

Deltagarna i den kompletterande undersökningen år 1916 uppmanades att i hushållsboken göra särskild anteckning beträffande under räkenskapstiden inköpta *»kompensationsvaror»* eller andra varor, som tillhandahållits genom de lokala livsmedelsnämnderna. Av de i undersökningen inbegripna 30 familjerna hade icke mindre än 27 i större eller mindre utsträckning använt sig av dylika varor. Färskt fläsk hade inköpts av största antalet eller 21 familjer, oxkött av 15, salt sill av 13, salt fläsk av 10 samt fisk av 8 familjer.

I genomsnitt per vecka och konsumtionsenhet förbrukades 193 gram färskt oxkött, varav 68 gram eller 35·2 % utgjordes av kompensationsvara. Motsvarande siffror voro för färskt fläsk resp. 118 och 92 gram (78·0 %), för salt fläsk resp. 74 och 30 gram (40·5 %) samt för salt sill resp. 181 och 85 gram (47·0 %).

Utgifterna för ovannämnda varuslag, som tillhandahållits av ortens livsmedelsnämnd, belöpte sig i genomsnitt per vecka och hushåll till 1·27 kr. och per konsumtionsenhet till 0·39 kr. eller 6·8 % av födoämnesbudgeten. För de varuslag, för vilka kvantitetsuppgifter finnas, utgjorde utgifterna resp. 1·12 och 0·35 kr. Därest samma kvantiteter inköpts till icke-kompensationspriser, skulle detta enligt verkställda beräkningar hava medfört en utgiftsökning från 471 till 485 öre per vecka och konsumtionsenhet eller 3·0 %. Under nämnda förutsättning — inköp till icke-kompensationspriser — skulle samma utgifter från maj 1914 till maj 1916 hava ökats med 28·0 % per vecka och konsumtionsenhet samt de beräknade utgifterna, därest förbrukningen varit densamma som i maj 1914, med 32·7 %, medan den faktiska utgiftsökningen uppgick till 24·3 %. Det torde emellertid böra framhållas, att värdet av de s. k. kompensationsvarorna för de av undersökningen berörda hushållen endast ofullständigt mätes genom ovan beräknade besparingar i utgifterna. Den huvudsakliga betydelsen av statens och kommunernas åtgärder för anskaffande av billigare livsmedel ligger för ifrågavarande familjer i den möjlighet, som därigenom beredes dem, att överhuvud taget erhålla vissa svåråtkomliga varor.

För att erhålla kännedom om bokförarnas uppfattning, huruvida nämnda åtgärder varit till gagn för hushållningen och i så fall med avseende på vilka varor, infördes i hushållsboksformuläret en fråga angående dessa förhållanden.

Av de bokförare, som besvarat denna fråga, hava endast ett fåtal lämnat nekande svar. Åtskilliga av de övriga hava emellertid klagat över bristande tillförsel av dylika varor. I det följande skola anföras några för förhållandena belysande svar å nämnda spörsmål, vilka givetvis få stå för bokförarnas egen räkning.

1) Ja, fläskkotletter, fläsk och sill någon gång. Fläsket är ofta alltför fett.

2) Ja, någon skillnad i pris för fläsk samt för ved; den sistnämnda har för denna månad anskaffats genom livsmedelsnämnden. Andra varor tror jag ej varit något billigare; möjligen fisk tidigare på året. Men det billigare fläsket är i allmänhet underlägset det dyrare i kvalitet.

3) Ja, av livsmedelsnämndens varor ha vi i regel köpt omkring 1 kg. fläsk samt av de fisksorter, som tillhandahållits till billigare priser, omkring 4 kg., allt per månad.

4) Ja, men obetydligt. Vi ha endast köpt 4 kg. salt sill.

5) Ja, vi anse att de nämnda åtgärderna haft ett ganska stort inflytande på priserna. Särskilt är detta förhållandet med avseende på fläsk och sill men även på en del andra varor, såsom mjöl och potatis.

6) Ja, fläsk, sill, färsk fisk och ägg hava vi inköpt, så ofta det har funnits att tillgå, och hava vi varit belåtna med dessa varor och priserna på dem; dessutom hava vi köpt en halv famn barrved av livsmedelsnämnden och funnit det hela vara till gagn för hushållet i dessa dyrtider.

7) Ja, en del livsmedel, såsom fisk, fläsk (färskt och rökt), sill och ägg, som tillhandahållits genom Uppsala stads livsmedelsnämnd, hava en och annan gång inköpts för hushållet och befunnits vara av lika god kvalitet men prisbilligare än de varor av samma slag, som tillhandahållits av stadens privata affärsmän. Särskilt i början av året inköptes fisk, såsom kolja, vitling m. m., från livsmedelsnämndens fiskförsäljning till betydligt lägre pris, än det stadens fiskhandlare i vanliga fall hava å samma fisksorter.

8) Nej, livsmedelsnämndens verksamhet härstädes har ej haft någon betydelse för nedbringande av levnadskostnaderna i något avseende. Den införda skummade mjölken tillhandahåller arbetsgivaren sina arbetare till 2 öre per liter.

9) Ja, men ytterst litet. För min del tillhör jag ett s. k. delningslag, där jag får billigare varor. I delningslaget hämtas varorna varannan vecka. Dessutom hyr jag av staden för 1 kr. ett potatisland med ett yttnehåll av 250 kvm.

I vad mån dyrtiden utövat inflytande på de konsumerade livsmedlens *kvaliteter*, så att vederbörande familjer härutinnan nödgats sänka sin levnadsstandard, är icke lätt att med bestämdhet fastställa. I ett avseende kan emellertid omedelbart konstateras en kvalitativ försämring av de konsumerade livsmedlen. Den ovan påvisade gradvisa övergången från animaliska till vegetabiliska födoämnen innebär otvivelaktigt en kvalitetsförsämring av kosten. Även inom samma livsmedelsgrupp ersattes i ej oväsentlig utsträckning den bättre kvaliteten med den sämre; smör utbyttes mot margarin, oskummad mjölk mot skummad. Härtill kommer, att den kvantitativa inskränkning för vissa varugrupper, som de å sid. 71 anförda kvantitetstalen angiva, företrädesvis synes ha gått ut över de högre kvaliteterna, medan de lägre kvaliteterna utvisa ökning.

Såsom i det föregående framhållits, uppgingo utgifterna för födo- och njutningsämnen i maj 1914 till 44.8 % och i maj 1916 till 52.4 % av veckoinkomsterna. Enär den genomsnittliga veckoinkomsten endast företedde en ökning av 8.9 %, medan utgifterna för livsmedlen samtidigt stegrats med ungefär 24 %, hava givetvis utgifterna för en del andra livsförnödenheter måst inskränkas, för den händelse icke eventuellt befintliga besparingar eller skuldsättning kunnat tillgripas. För att i någon mån belysa dessa förhållanden, vilka under en så relativt kort bokföringstid som fyra veckor ej alltid kommit till synes i hushållsböckerna, framställdes i hushållsboken en särskild fråga, huruvida de stegrade livsmedelspriserna förorsakat inskränkning av utgifterna för andra behov, såsom för bostad, kläder, nöjen, njutningsmedel, förenings- och försäkringsavgifter m. m. I det följande meddelas ett urval av de inkomna svaren, vilka torde tala för sig själva.

1) Ja. Kläder kan man knappt anskaffa utan att sätta sig i skuld; sedan blir det ont om nöjen och njutningsmedel; försäkrings- och föreningsavgifter få nog gå före det förstnämnda.

2) Ja. Inskränkning har man måst göra på utgifterna för kläder, nöjen och njutningsmedel.

3) Ja. De stegrade livsmedelspriserna hava förorsakat inskränkning beträffande kläder, underhåll och nyanskaffning av inventarier, tidningar och böcker samt föreningsavgifter.

4) Ja. Kläder, nöjen och njutningsmedel, särskilt nöjen, är det ju givet, att man får vara väldigt sparsam på i dessa tider. Även ett lån, som togs förra året, kan ej klaras på annat sätt än genom verklig försakelse. Hustruns hatt (sommars-) får nog duga ett år till o. s. v. Även mannens, fastän den är grön.

5) Ja. De stegrade livsmedelspriserna ha förorsakat inskränkning på nöjen; njutningsmedel ha vi aldrig råd att bekosta oss med. Kläder får man se sig om efter, om man kan få i dessa tider.

6) Ja. Vid anskaffning av kläder har särskild sparsamhet iakttagits, ävenså i fråga om nöjen. I fråga om njutningsmedel har mannen, som en direkt följd av prisstegringen, lagt bort allt bruk av tobak.

7) Ja. Man har ej kunnat köpa kläder och skodon i den mån, som varit behövt; omkostnader för underhåll och inköp av inventarier till hemmet ha måst inskränkas till det minsta möjliga. Nöjen o. d. har man fullkomligt fått avstå ifrån.

8) Ja. Bostaden är densamma; vad kläder beträffar, har endast det nödvändigaste kunnat anskaffas för att reparera desamma. Nöjen äro alldeles strukna från utgiftskontot. Cigarretter, det

enda njutningsmedel som förekommer, ha minskats till ungefär hälften. Någon inskränkning i fråga om förenings- och försäkringsavgifter har ej kunnat göras, emedan avgifterna aldrig ha varit större än som varit nödvändigt för att vara säkerställd i händelse av sjukdom, olycksfall, eldsvåda e. d.; men den dåliga arbetsförtjänsten under vintern har inverkat så, att avgifterna därför samt hyran för bostaden ej alltid kunnat erläggas i rätt tid.

De upplysningar, som stått att vinna i hushållsböckerna i fråga om bostadsförhållandena under tvåårsperioden, hava bearbetats och sammanställts i nedanstående tablå.

Lägenhetskategori	Antal lägenheter		Antal konsumtionsenheter i medeltal per eldstad	
	1914	1916	1914	1916
1 rum och kök	20	18	1.38	1.48
2 » » »	8	9	1.27	1.34
3 » » »	2	3	0.75	0.76
Samtliga	30	30	1.27	1.31

Härav synes framgå, att de i undersökningen ingående familjernas bostadsstandard endast undergått en relativt obetydlig sänkning från 1914 till 1916, i det att antalet konsumtionsenheter i medeltal per eldstad något stegrats inom samtliga lägenhetskategorier.

Table 1. Summary of the data for the different groups of subjects. The table shows the number of subjects in each group, the mean age, the range of ages, and the mean duration of the study.

Group	Number of subjects	Mean age (years)	Range of ages (years)	Mean duration (years)	Range of duration (years)
Group 1	10	25.5	20-35	1.5	0.5-2.5
Group 2	10	26.5	21-36	1.5	0.5-2.5
Group 3	10	27.5	22-37	1.5	0.5-2.5
Group 4	10	28.5	23-38	1.5	0.5-2.5
Group 5	10	29.5	24-39	1.5	0.5-2.5
Group 6	10	30.5	25-40	1.5	0.5-2.5
Group 7	10	31.5	26-41	1.5	0.5-2.5
Group 8	10	32.5	27-42	1.5	0.5-2.5
Group 9	10	33.5	28-43	1.5	0.5-2.5
Group 10	10	34.5	29-44	1.5	0.5-2.5

TABELLER.

Group	Mean age (years)	Range of ages (years)	Mean duration (years)	Range of duration (years)
Group 1	25.5	20-35	1.5	0.5-2.5
Group 2	26.5	21-36	1.5	0.5-2.5
Group 3	27.5	22-37	1.5	0.5-2.5
Group 4	28.5	23-38	1.5	0.5-2.5
Group 5	29.5	24-39	1.5	0.5-2.5
Group 6	30.5	25-40	1.5	0.5-2.5
Group 7	31.5	26-41	1.5	0.5-2.5
Group 8	32.5	27-42	1.5	0.5-2.5
Group 9	33.5	28-43	1.5	0.5-2.5
Group 10	34.5	29-44	1.5	0.5-2.5

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
<i>Absoluta tal.</i>									
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	1 273·70	1 401·28	1 490·00	1 728·88	1 899·14	2 734·49	1 688·94	1 597·85	1 846·00
1. mannens	1 155·04	1 325·52	1 455·50	1 650·26	1 854·55	2 567·94	1 613·50	1 508·15	1 795·13
A. huvudinkomst	1 140·93	1 298·85	1 409·49	1 557·14	1 755·27	2 484·01	1 555·74	1 467·96	1 707·07
därav kontant	1 084·68	1 253·73	1 339·78	1 464·82	1 678·91	2 423·86	1 490·93	1 463·27	1 538·62
» in natura	56·25	45·12	69·71	92·32	76·36	60·15	64·81	4·69	168·45
B. biförtjänster	14·11	26·67	46·01	93·12	99·28	83·93	57·76	40·19	88·06
2. hustruns	16·66	40·31	34·50	40·83	21·91	93·22	41·41	50·40	25·91
3. barnens	102·00	35·45	—	37·29	22·68	73·33	34·03	39·30	24·96
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	5·68	58·32	34·58	179·05	55·16	51·25	57·42	40·62
III. Sjukhjälp, pension e. dyl. . . .	—	5·26	33·00	6·85	9·00	7·69	12·02	16·72	3·94
IV. Gåvor	4·13	12·66	16·31	31·85	16·78	38·59	19·62	16·37	25·21
V. Räntor	5·62	—	0·24	—	2·01	—	0·62	0·98	—
VI. Övriga inkomster	2·50	4·10	50·23	17·98	87·05	65·63	34·79	46·31	14·92
Summa	1 285·95	1 428·98	1 648·10	1 819·14	2 193·03	2 901·56	1 807·24	1 735·65	1 930·69
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	576·44	694·34	728·67	858·34	951·29	1 105·23	805·33	807·36	801·83
1. Matvaror	544·85	643·92	675·39	796·28	878·19	998·66	743·78	738·44	752·99
A. animaliska	317·47	373·19	389·19	462·85	506·80	592·07	432·11	428·68	438·00
AA. kött	98·29	88·24	93·23	107·61	117·37	171·76	106·58	103·58	111·76
a. färskt kött	63·85	59·23	71·76	71·06	92·53	129·37	76·72	76·24	77·58
oxkött	24·75	21·66	28·99	28·62	39·55	46·30	29·84	28·60	31·98
kalvkött	7·28	9·85	8·46	13·90	17·31	21·04	12·40	12·00	13·09
fär- och lammkött	0·71	1·53	4·12	4·29	5·84	9·62	4·02	3·73	4·52
fläsk	27·96	18·89	24·20	15·47	22·36	41·83	23·02	23·65	21·95
annat färskt kött	0·51	4·68	3·65	6·75	4·31	6·69	4·77	5·61	3·30
organ, ben och blod	2·64	2·62	2·34	2·03	3·16	3·89	2·68	2·65	2·74
b. konserverat kött	34·44	29·01	21·47	36·55	24·84	42·39	29·85	27·34	34·18
nötkött	—	1·54	1·50	2·92	1·72	3·51	1·93	1·58	2·54
fläsk	34·44	27·47	19·97	33·63	23·12	38·88	27·92	25·76	31·64
BB. charkuterivaror	19·55	24·92	13·94	27·12	37·59	35·49	25·62	25·68	25·50
a. korv och sylta	16·16	19·18	11·65	19·26	29·79	31·00	20·25	21·32	18·38
b. färdigl. mat o. uppskuret . .	3·39	5·74	2·29	7·86	7·80	4·49	5·37	4·36	7·12
CC. fisk	16·89	22·87	21·69	28·73	30·14	39·70	26·21	26·33	26·01
a. färsk fisk	8·56	10·00	10·34	14·19	16·63	25·18	13·34	13·38	13·28
sill	1·40	1·23	0·74	1·79	1·12	0·72	1·15	1·12	1·21
strömming	2·74	3·53	4·07	3·78	5·16	5·06	4·05	3·82	4·44
annan färsk fisk	4·42	5·24	5·53	8·62	10·35	19·40	8·14	8·44	7·63
b. konserverad fisk	8·33	12·87	11·35	14·54	13·51	14·52	12·87	12·95	12·73
salt sill	5·68	9·71	8·11	10·46	8·66	7·49	8·89	8·96	8·76
salt strömming	0·80	0·45	0·47	0·59	1·30	1·22	0·70	0·81	0·51
kabeljo	0·39	1·36	1·03	1·68	1·17	1·58	1·29	1·26	1·85
annan fisk	1·46	1·35	1·74	1·81	2·38	4·23	1·99	1·92	2·11
DD. konserver	0·80	3·44	3·89	4·90	3·97	4·59	3·85	3·46	4·50
EE. lantushålln.-prod. o. d. . . .	181·94	233·48	256·34	294·35	317·30	340·06	269·62	269·46	269·90
a. mjölk och gräddes	89·62	107·74	126·74	129·85	136·99	163·13	124·93	119·91	133·60
gräddes	3·08	5·17	7·35	8·77	11·44	6·91	7·20	8·20	5·48
oskummad mjölk	74·50	83·44	106·67	103·19	112·54	141·87	101·94	93·37	116·72
skummad mjölk	12·04	19·13	12·72	17·89	13·01	14·35	15·79	18·34	11·40
b. smör	35·41	63·51	64·30	81·34	77·22	103·50	71·66	71·57	71·80
c. margarin	26·04	21·65	16·18	20·28	42·54	13·76	22·48	25·37	17·51
d. ost	6·11	12·10	14·44	19·12	21·74	15·78	15·21	16·68	12·69

Tab. 1. Inkomster och utgifter i medeltal per hushåll inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1250	1250—1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
<i>Relativa tal.</i>									
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	99.05	98.06	90.40	95.01	86.60	94.24	93.46	92.06	95.62
1. mannens	89.82	92.76	88.31	90.72	84.57	88.50	89.29	86.90	92.99
A. huvudinkomst	88.72	90.89	85.52	85.60	80.04	85.61	86.09	84.58	88.43
därav kontant	84.35	87.73	81.29	80.52	76.56	83.54	82.50	84.31	79.70
» in natura	4.37	3.16	4.23	5.08	3.48	2.07	3.59	0.27	8.73
B. biförtjänster	1.10	1.87	2.79	5.12	4.53	2.89	3.20	2.32	4.56
2. hustruns	1.30	2.82	2.09	2.24	1.00	3.21	2.29	2.90	1.34
3. barnens	7.93	2.48	—	2.05	1.03	2.53	1.88	2.26	1.29
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	0.40	3.54	1.90	8.16	1.90	2.84	3.31	2.10
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	—	0.37	2.00	0.38	0.41	0.27	0.66	0.96	0.20
IV. Gåvor	0.32	0.88	0.99	1.72	0.77	1.33	1.09	0.94	1.31
V. Räntor	0.44	—	0.02	—	0.09	—	0.03	0.06	—
VI. Övriga inkomster	0.19	0.29	3.05	0.99	3.97	2.26	1.92	2.67	0.77
Summa	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	49.36	50.25	45.14	46.70	43.61	41.48	45.93	47.83	42.96
1. Matvaror	46.66	46.60	41.84	43.33	40.26	37.48	42.42	43.74	40.34
A. animaliska	27.19	27.01	24.11	25.19	23.23	22.22	24.64	25.39	23.47
AA. kött	8.42	6.39	5.78	5.86	5.38	6.45	6.08	6.13	5.99
a. färskt kött	5.47	4.29	4.45	3.87	4.24	4.86	4.88	4.51	4.16
oxkött	2.12	1.57	1.79	1.56	1.81	1.74	1.70	1.69	1.71
kalkkött	0.62	0.71	0.52	0.76	0.79	0.79	0.71	0.71	0.70
får- och lammkött	0.06	0.11	0.26	0.23	0.27	0.36	0.23	0.22	0.24
fläsk	2.40	1.37	1.50	0.84	1.03	1.57	1.32	1.40	1.18
annat färskt kött	0.04	0.34	0.23	0.37	0.19	0.25	0.27	0.33	0.18
organ, ben och blod	0.23	0.19	0.15	0.11	0.15	0.15	0.15	0.16	0.15
b. konserverat kött	2.95	2.10	1.33	1.99	1.14	1.59	1.70	1.62	1.83
nötkött	—	0.11	0.09	0.16	0.08	0.13	0.11	0.09	0.14
fläsk	2.95	1.99	1.24	1.83	1.06	1.46	1.59	1.53	1.69
BB. charkuterivaror	1.67	1.80	0.86	1.48	1.72	1.33	1.46	1.52	1.37
a. korv och sylta	1.38	1.39	0.72	1.05	1.36	1.16	1.15	1.26	0.99
b. färdigl. mat o. uppskuret	0.29	0.41	0.14	0.43	0.36	0.17	0.31	0.26	0.38
CC. fisk	1.45	1.65	1.34	1.56	1.38	1.49	1.49	1.56	1.39
a. färsk fisk	0.73	0.72	0.64	0.77	0.76	0.95	0.76	0.79	0.71
sill	0.12	0.09	0.05	0.10	0.05	0.03	0.07	0.07	0.06
strömming	0.23	0.25	0.25	0.20	0.24	0.19	0.23	0.22	0.24
annan färsk fisk	0.38	0.38	0.34	0.47	0.47	0.73	0.46	0.50	0.41
b. konserverad fisk	0.72	0.93	0.70	0.79	0.62	0.54	0.73	0.77	0.68
salt sill	0.49	0.70	0.50	0.57	0.40	0.28	0.51	0.53	0.47
salt strömming	0.07	0.03	0.03	0.03	0.06	0.04	0.04	0.05	0.03
kabeljo	0.03	0.10	0.07	0.09	0.05	0.06	0.07	0.08	0.07
annan fisk	0.13	0.10	0.10	0.10	0.11	0.16	0.11	0.11	0.11
DD. konserver	0.07	0.25	0.24	0.26	0.18	0.17	0.22	0.21	0.24
EE. lanthushålln.-prod. o. d.	15.58	16.90	15.88	16.02	14.55	12.76	15.38	15.96	14.46
a. mjölk och grädde	7.67	7.80	7.85	7.07	6.28	6.12	7.12	7.10	7.16
grädde	0.26	0.37	0.45	0.48	0.52	0.26	0.41	0.48	0.29
oskummad mjölk	6.38	6.04	6.61	5.62	5.16	5.32	5.81	5.53	6.26
skummad mjölk	1.03	1.39	0.79	0.97	0.60	0.54	0.90	1.09	0.61
b. smör	3.04	4.60	3.98	4.43	3.54	3.88	4.09	4.24	3.85
c. margarin	2.23	1.57	1.00	1.10	1.95	0.52	1.28	1.50	0.94
d. ost	0.52	0.87	0.90	1.04	1.00	0.59	0.87	0.99	0.68

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
e. ägg	21·47	24·77	30·82	40·55	32·17	38·96	31·15	31·82	29·98
f. fett och flott	3·29	3·71	3·86	3·21	6·64	4·93	4·19	4·11	4·32
FF. övr. animaliska matv.	—	0·24	0·10	0·14	0·43	0·47	0·23	0·17	0·33
B. vegetabiliska	227·38	270·73	286·20	333·43	371·39	406·59	311·67	309·76	314·99
AA. bröd	45·18	71·98	62·91	92·47	94·46	105·82	79·03	81·76	74·33
a. rågrbröd, hårt	20·70	30·09	23·67	26·80	34·93	34·29	28·85	30·13	26·63
b. rågrbröd, mjukt	12·70	16·25	14·76	24·46	23·68	28·85	19·57	20·26	18·38
c. vetebröd	1·60	4·97	5·56	15·15	8·27	7·02	7·29	7·85	6·34
d. annat matbröd	—	—	0·09	—	—	—	0·02	0·03	—
e. skorpor	3·42	5·54	2·85	9·01	6·84	10·41	6·16	6·85	4·97
f. kaffebröd, bakelser o. d.	6·76	15·13	15·98	17·05	20·74	25·25	17·14	16·64	18·01
BB. mjöl	46·06	50·73	57·13	58·48	63·78	65·67	56·66	55·57	58·55
a. vete	40·04	44·76	48·34	51·45	58·47	59·52	49·98	48·90	51·85
b. råg	4·12	3·65	6·64	3·83	2·58	3·96	4·23	4·38	3·97
c. annat	1·90	2·32	2·15	3·20	2·73	2·19	2·45	2·29	2·73
CC. gryn	12·28	13·95	17·58	16·54	17·48	22·40	16·53	14·26	20·42
a. havre	9·28	9·71	13·25	11·95	13·41	17·70	12·25	9·92	16·24
b. ris	2·39	2·71	2·88	2·70	2·37	3·10	2·73	2·62	2·91
c. andra	0·61	1·53	1·45	1·89	1·70	1·60	1·55	1·72	1·27
DD. gröns., frukt, bär m. m.	43·82	49·27	54·51	63·77	73·90	76·78	59·07	57·78	61·30
a. örter, gula, gröna	2·01	1·93	1·40	1·25	1·99	3·09	1·85	1·85	1·85
b. bruna bönor	1·91	1·30	1·60	0·83	0·88	1·04	1·23	0·96	1·69
c. grönsaker, rotfrukter	7·45	10·33	10·45	14·99	15·04	17·07	12·40	13·15	11·11
d. potatis	19·31	19·64	18·16	20·77	23·78	22·60	20·40	19·99	21·11
e. frukt och bär	13·14	16·07	22·90	25·93	32·21	32·98	23·19	21·83	25·54
EE. socker och sirap	42·76	42·80	46·12	51·71	65·74	72·31	51·54	50·31	53·66
a. socker	40·65	40·96	43·67	48·90	63·28	70·96	49·36	48·34	51·12
b. sirap	2·11	1·84	2·45	2·81	2·46	1·35	2·18	1·97	2·54
FF. kaffe	27·84	31·59	33·58	32·28	37·83	41·62	33·95	35·68	30·98
GG. te, choklad	1·66	2·70	2·95	6·33	5·83	10·31	4·60	4·32	5·09
HH. kryddor	3·74	4·43	5·08	6·17	7·05	7·07	5·49	5·64	5·23
KK. övriga vegetabil. matv.	4·04	3·28	6·34	5·68	5·32	4·61	4·80	4·44	5·43
2. Dryckesvaror	10·41	27·36	18·88	22·67	25·22	66·43	28·06	29·18	26·12
A. brännvin, spirituosa	7·56	12·00	7·80	6·29	7·30	28·53	11·16	12·36	9·09
B. öl, porter o. dyl.	0·07	6·37	2·01	6·74	8·63	13·11	6·26	6·21	6·33
C. svagdricka, läskedrycker	2·78	8·99	9·07	9·64	9·29	24·79	10·64	10·61	10·70
3. Tobak, snus, cigarrer m. m.	6·19	11·69	8·29	20·95	12·02	12·11	12·29	14·13	9·14
4. Förtäring utom hemmet	14·99	11·37	26·11	18·44	35·86	28·03	21·20	25·61	13·58
A. måltider	14·08	9·63	25·00	14·90	35·57	24·93	19·39	23·57	12·17
B. annan förtäring	0·91	1·74	1·11	3·54	0·29	3·10	1·81	2·04	1·41
II. Bostad	225·00	196·68	234·15	227·46	329·43	397·38	252·59	242·84	269·41
1. hyra	225·00	195·22	230·00	227·23	326·02	395·55	250·51	240·19	268·31
2. reparationer, flyttm.-kostn. o. d.	—	1·46	4·15	0·23	3·41	1·83	2·08	2·65	1·10
III. Bränsle och lyse	70·09	70·00	88·54	90·22	195·94	108·88	285·31	76·79	399·99
1. ved	52·75	43·13	59·15	49·78	48·72	44·33	49·07	41·15	62·74
A. björkved	11·25	7·79	16·55	17·62	9·30	27·33	13·90	9·76	21·05
B. barrved	33·63	24·32	34·73	19·61	26·08	14·33	25·36	18·83	36·63
C. annan ved och torv	7·87	11·02	7·87	12·55	13·34	2·67	9·81	12·56	5·06
2. kol och koks	1·20	3·11	3·20	5·47	1·10	12·50	4·21	4·44	3·82
3. gas	6·87	11·04	12·81	17·39	19·44	28·69	15·44	16·39	13·79
4. fotogen	6·49	8·46	10·02	8·60	14·27	8·19	9·50	11·24	6·49
5. elektriskt ljus	—	1·22	1·16	6·39	2·96	11·36	3·39	0·81	7·85
6. annat lyse	2·78	3·04	2·20	2·59	2·63	3·31	2·75	2·76	2·72

¹ Därav centralvärme 6·82 kr. — ² Därav centralvärme 0·95 kr. — ³ Därav centralvärme 2·58 kr.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v		
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll	
	%	%	%	%	%	%		%	%	%
e. ägg	1.84	1.79	1.91	2.21	1.48	1.46	1.78	1.89	1.60	
f. fett och flott	0.28	0.27	0.24	0.17	0.30	0.19	0.24	0.24	0.23	
FF. övr. animaliska matv.	—	0.02	0.01	0.01	0.02	0.02	0.01	0.01	0.02	
B. vegetabiliska	19.47	19.59	17.73	18.14	17.03	15.26	17.78	18.35	16.87	
AA. bröd	3.87	5.21	3.90	5.03	4.33	3.97	4.51	4.84	3.98	
a. rågbröd, hårt	1.77	2.18	1.47	1.46	1.60	1.29	1.64	1.78	1.43	
b. rågbröd, mjukt	1.09	1.18	0.91	1.33	1.09	1.08	1.12	1.20	0.98	
c. vetebröd	0.14	0.36	0.34	0.82	0.38	0.26	0.42	0.46	0.34	
d. annat matbröd	—	—	0.01	—	—	—	0.00	0.00	—	
e. skorpor	0.29	0.40	0.18	0.49	0.31	0.39	0.35	0.41	0.27	
f. kaffebröd, bakelser o. d.	0.38	1.09	0.99	0.93	0.95	0.95	0.98	0.99	0.96	
BB. mjöl	3.94	3.67	3.54	3.18	2.92	2.47	3.23	3.29	3.14	
a. vete	3.43	3.24	3.00	2.80	2.68	2.24	2.85	2.90	2.78	
b. råg	0.35	0.26	0.41	0.21	0.12	0.15	0.24	0.26	0.21	
c. annat	0.16	0.17	0.13	0.17	0.12	0.08	0.14	0.13	0.15	
CC. gryn	1.05	1.01	1.09	0.90	0.80	0.84	0.94	0.85	1.09	
a. havre	0.80	0.70	0.82	0.65	0.61	0.66	0.70	0.59	0.87	
b. ris	0.20	0.20	0.18	0.15	0.11	0.12	0.15	0.16	0.15	
c. andra	0.05	0.11	0.09	0.10	0.08	0.06	0.09	0.10	0.07	
DD. gröns., frukt, bär m. m.	3.75	3.57	3.88	3.47	3.39	2.88	3.37	3.42	3.29	
a. ärter, gula, gröna	0.17	0.14	0.09	0.07	0.09	0.11	0.11	0.11	0.10	
b. bruna bönor	0.16	0.10	0.10	0.04	0.04	0.04	0.07	0.06	0.10	
c. grönsaker, rotfrukter	0.64	0.75	0.65	0.82	0.69	0.64	0.71	0.78	0.59	
d. potatis	1.65	1.42	1.12	1.13	1.09	0.85	1.16	1.18	1.13	
e. frukt och bär	1.13	1.16	1.42	1.41	1.48	1.24	1.32	1.29	1.37	
EE. socker och sirap	3.66	3.10	2.86	2.81	3.01	2.71	2.94	2.98	2.87	
a. socker	3.48	2.97	2.71	2.66	2.90	2.66	2.82	2.86	2.74	
b. sirap	0.18	0.13	0.15	0.15	0.11	0.05	0.12	0.12	0.13	
FF. kaffe	2.39	2.28	2.08	1.76	1.74	1.56	1.94	2.11	1.66	
GG. te, choklad	0.14	0.19	0.18	0.34	0.27	0.39	0.26	0.26	0.27	
HH. kryddor	0.32	0.32	0.31	0.34	0.32	0.27	0.31	0.34	0.28	
KK. övriga vegetabil. matv.	0.35	0.24	0.39	0.31	0.25	0.17	0.28	0.26	0.29	
2. Dryckesvaror	0.89	1.98	1.17	1.23	1.16	2.49	1.60	1.73	1.40	
A. brännvin, spirituosa	0.64	0.87	0.48	0.34	0.33	1.07	0.63	0.73	0.49	
B. öl, porter o. dyl.	0.01	0.46	0.13	0.37	0.40	0.49	0.36	0.37	0.34	
C. svagdricka, läskedrycker	0.24	0.65	0.56	0.52	0.43	0.93	0.61	0.63	0.57	
3. Tobak, snus, cigarrer m. m.	0.53	0.85	0.51	1.14	0.55	0.46	0.70	0.84	0.49	
4. Förtäring utom hemmet	1.28	0.82	1.62	1.00	1.64	1.05	1.21	1.52	0.73	
A. måltider	1.20	0.70	1.55	0.81	1.63	0.93	1.11	1.40	0.65	
B. annan förtäring	0.08	0.12	0.07	0.19	0.01	0.12	0.10	0.12	0.08	
II. Bostad	19.27	14.23	14.50	12.38	15.10	14.91	14.41	14.39	14.44	
1. hyra	19.27	14.13	14.25	12.37	14.95	14.84	14.29	14.23	14.38	
2. reparationer, flyttn.-kostn. o. d.	—	0.10	0.25	0.01	0.15	0.07	0.12	0.16	0.06	
III. Bränsle och lyse	6.00	5.07	5.49	4.91	14.40	4.07	4.86	4.55	5.36	
1. ved	4.51	3.12	3.67	2.71	2.24	1.66	2.80	2.44	3.36	
A. björkved	0.96	0.56	1.03	0.96	0.43	1.02	0.79	0.58	1.13	
B. barrved	2.88	1.76	2.15	1.07	1.20	0.54	1.45	1.12	1.96	
C. annan ved och torv	0.67	0.80	0.49	0.68	0.61	0.10	0.56	0.74	0.27	
2. kol och koks	0.10	0.23	0.20	0.30	0.05	0.47	0.24	0.26	0.20	
3. gas	0.59	0.80	0.79	0.94	0.89	1.08	0.88	0.97	0.74	
4. fotogen	0.56	0.61	0.62	0.47	0.65	0.31	0.54	0.67	0.35	
5. elektriskt ljus	—	0.09	0.07	0.35	0.14	0.43	0.19	0.05	0.42	
6. annat lyse	0.24	0.22	0.14	0.14	0.12	0.12	0.16	0.16	0.15	

¹ Därav centralvärme 0.31 %. — ² Därav centralvärme 0.05 %. — ³ Därav centralvärme 0.14 %.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
IV. Inventarier	35·21	49·33	58·82	66·28	107·40	96·13	66·86	63·25	73·09
1. möbler, sängkläder	17·52	15·94	15·78	18·43	58·59	27·00	23·59	22·26	25·89
2. kökssaker, servis	4·60	7·88	14·61	12·80	13·88	13·69	11·47	10·39	13·33
3. övriga inventarier	13·09	25·51	28·43	35·05	34·93	55·44	31·80	30·60	33·87
V. Beklädnad	99·24	155·10	194·38	242·36	317·84	394·29	224·99	204·15	260·93
1. kläder, lagn. o. sybehör	69·54	107·07	129·70	175·81	231·10	287·74	159·20	144·50	184·56
2. skodon	29·70	48·03	64·68	66·55	80·74	106·55	65·79	59·65	76·37
VI. Tvätt och renhållning	11·61	20·38	25·32	34·06	33·74	43·09	27·70	27·40	28·21
1. tvätt och strykning	2·50	5·27	8·09	15·60	15·47	17·51	10·25	9·13	12·18
2. tvål, såpa, soda, puts m. o. d.	9·11	15·11	17·23	18·46	18·27	25·58	17·45	18·27	16·03
VII. Hygien	19·11	17·52	28·94	28·40	35·47	34·50	26·28	26·54	25·83
1. sjukvård	13·95	13·51	23·54	20·69	22·88	20·83	19·01	18·89	19·23
2. hälsovård	5·16	4·01	5·40	7·71	12·59	13·67	7·27	7·65	6·60
A. bad	4·35	1·61	2·31	2·73	3·45	7·16	2·97	2·97	2·97
B. rakning, klippning	0·51	1·80	1·92	3·25	7·50	5·14	3·18	3·51	2·59
C. övrigt	0·30	0·60	1·17	1·73	1·64	1·37	1·12	1·17	1·04
VIII. Utgift. för intellekt. ändamål	10·78	19·12	32·89	26·07	49·45	69·56	32·77	24·26	47·46
1. barnens skolgång	0·31	3·64	13·04	11·20	31·78	37·82	14·55	6·43	28·55
2. övriga studier	—	0·29	3·80	0·06	0·52	0·44	1·04	0·57	1·85
3. tidningar, läsning o. d.	10·47	15·19	16·05	14·81	17·15	31·30	17·18	17·26	17·06
IX. Fören.- o. försäkringsavg.	42·67	62·55	77·95	104·16	84·00	128·75	82·24	81·29	83·87
1. fackföreningar o. d.	5·26	14·17	16·12	20·54	14·92	11·51	14·99	20·40	5·65
2. övriga föreningar	1·69	1·65	3·70	2·85	4·99	14·26	4·19	2·69	6·79
3. sjuk- o. begravningskassor	7·96	14·40	21·50	22·34	21·85	32·23	19·98	21·84	16·78
4. liv- och kapitalförsäkring	24·91	27·59	30·99	47·10	33·99	59·90	35·97	30·48	45·43
5. olycksfallsförsäkring	1·10	0·94	2·99	5·23	1·03	5·21	2·60	2·72	2·38
6. brandförsäkring	1·75	2·33	2·65	6·10	4·13	4·08	3·44	3·16	3·92
7. avgift för pensioner etc.	—	1·47	—	—	3·09	1·56	1·07	—	2·92
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	14·20	12·16	26·01	19·83	26·76	39·32	21·63	21·24	22·31
XI. Skatter	28·30	39·18	58·82	65·32	78·73	147·88	65·05	57·61	77·86
XII. Nöjen och förströelser	3·09	9·59	11·34	11·58	16·66	22·73	12·45	14·52	8·87
XIII. Resor	25·80	24·19	33·28	27·51	28·95	36·27	28·81	23·65	37·71
1. arbets-, torg-, skolresor o. d.	1·30	7·72	1·92	4·16	6·83	19·06	6·73	6·59	6·98
2. andra resor	24·50	16·47	31·36	23·35	22·12	17·21	22·08	17·06	30·73
XIV. Ränta å lån	—	3·12	0·01	1·38	0·65	1·88	1·53	1·14	2·19
XV. Telefon, post- o. skrivutensil.	1·54	2·25	4·48	4·41	2·93	15·46	4·65	4·23	5·37
XVI. Lottsedlar	1·51	3·20	7·95	11·04	5·52	8·97	6·40	7·31	4·85
XVII. Utgifter för tjänare	—	0·16	0·46	10·23	10·25	2·37	3·53	0·33	9·05
XVIII. Övriga utgifter	3·20	3·01	2·32	8·98	6·26	12·26	5·36	4·12	7·50
Summa utgifter	1 167·79	1 381·88	1 614·33	1 837·63	2 181·27	2 664·45	1 753·48	1 688·03	1 866·33
Balans (översk. = + undersk. = -)	+118·16	+ 47·10	+ 33·77	- 18·49	+ 11·76	+ 237·11	+ 53·76	+ 47·62	+ 64·36
Kont. behålln. o. bokföringsposter: På inkomstsidan	45·54	102·91	150·07	109·34	174·89	147·01	126·26	118·48	139·67
kontant vid årets början	20·69	15·43	29·73	21·24	18·89	22·39	21·00	17·69	26·71
upptagna lån el. ann. gjord skuld uttaget ur bank	18·45	65·70	63·10	58·38	27·70	49·94	54·46	42·40	75·25
återbetomna utlånta medel	—	20·54	31·65	22·03	109·55	65·56	39·6	46·16	28·45
återbetomna utlånta medel	6·40	1·24	25·59	7·69	18·75	9·12	11·14	12·23	9·26
På utgiftssidan	163·70	150·01	183·84	90·85	186·65	384·12	180·02	166·10	204·03
kontant vid årets slut	68·92	48·23	60·25	21·22	22·84	42·05	43·18	47·79	35·24
återbetalda lån och andra skulder insatt i bank	15·90	79·52	78·42	50·58	55·82	131·54	73·93	60·19	97·62
utlånat	75·00	20·11	33·52	19·05	107·76	196·41	57·89	51·72	68·52
utlånat	3·88	2·15	11·65	—	0·23	14·12	5·02	6·40	2·65
Balans	-118·16	- 47·10	- 33·77	+ 18·49	- 11·76	- 237·11	- 53·76	- 47·62	- 64·36

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	D ä r a v	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%	%	%	
IV. Inventarier	3.02	3.57	3.64	3.61	4.92	3.61	3.81	3.75	3.92
1. möbler, sängkläder	1.50	1.15	0.98	1.00	2.68	1.01	1.35	1.32	1.39
2. kökssaker, servis	0.40	0.57	0.90	0.70	0.64	0.52	0.65	0.62	0.71
3. övriga inventarier	1.12	1.85	1.76	1.91	1.60	2.08	1.81	1.81	1.82
V. Beklädnad	8.50	11.22	12.04	13.19	14.57	14.80	12.83	12.09	13.98
1. kläder, lagn. o. sybehör	5.96	7.75	8.03	9.57	10.59	10.80	9.08	8.56	9.89
2. skodon	2.54	3.47	4.01	3.62	3.98	4.00	3.75	3.53	4.09
VI. Tvätt och renhållning	0.99	1.47	1.57	1.85	1.55	1.62	1.58	1.62	1.51
1. tvätt och strykning	0.21	0.38	0.50	0.85	0.71	0.66	0.59	0.54	0.65
2. tvål,såpa,soda,putsm.o.d.	0.78	1.09	1.07	1.00	0.84	0.96	0.99	1.08	0.86
VII. Hygien	1.64	1.27	1.79	1.55	1.63	1.29	1.50	1.57	1.38
1. sjukvård	1.20	0.98	1.46	1.13	1.05	0.78	1.09	1.12	1.03
2. hälsovård	0.44	0.29	0.33	0.42	0.58	0.51	0.41	0.45	0.35
A. bad	0.37	0.11	0.14	0.15	0.16	0.27	0.17	0.17	0.16
B. rakning, klippning	0.04	0.13	0.12	0.18	0.34	0.19	0.18	0.21	0.14
C. övrigt	0.03	0.05	0.07	0.09	0.08	0.05	0.06	0.07	0.05
VIII. Utgift. för intellekt. ändamål	0.93	1.88	2.04	1.42	2.27	2.61	1.87	1.44	2.54
1. barnens skolgång	0.03	0.26	0.81	0.61	1.46	1.42	0.83	0.38	1.53
2. övriga studier	—	0.02	0.24	0.00	0.02	0.02	0.06	0.04	0.10
3. tidningar, läsning o. d.	0.90	1.10	0.99	0.81	0.79	1.17	0.98	1.02	0.91
IX. Fören- o. försäkringsavg.	3.65	4.33	4.83	5.67	3.85	4.83	4.69	4.82	4.49
1. fackföreningar o. d.	0.45	1.02	1.00	1.12	0.68	0.43	0.85	1.21	0.30
2. övriga föreningar	0.15	0.12	0.23	0.15	0.23	0.53	0.24	0.16	0.36
3. sjuk- o. begravningskassor	0.68	1.04	1.33	1.22	1.00	1.21	1.14	1.29	0.90
4. liv- o. kapitalförsäkring	2.13	2.00	1.92	2.56	1.56	2.25	2.05	1.81	2.43
5. olycksfallsförsäkring	0.09	0.07	0.19	0.29	0.05	0.20	0.15	0.16	0.13
6. brandförsäkring	0.15	0.17	0.16	0.33	0.19	0.15	0.20	0.19	0.21
7. avgift för pensioner etc.	—	0.11	—	—	0.14	0.06	0.06	—	0.16
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	1.22	0.88	1.61	1.08	1.23	1.48	1.23	1.26	1.20
XI. Skatter	2.42	2.84	3.64	3.55	3.61	5.55	3.71	3.41	4.17
XII. Nöjen och förströelser	0.26	0.69	0.70	0.63	0.76	0.85	0.71	0.86	0.48
VIII. Resor	2.21	1.73	2.06	1.50	1.33	1.36	1.64	1.40	2.02
1. arbets-,torg-,skoloreso.d.	0.11	0.56	0.12	0.23	0.31	0.71	0.38	0.39	0.37
2. andra resor	2.10	1.19	1.94	1.27	1.02	0.65	1.26	1.01	1.65
XIV. Ränta å lån	—	0.23	0.00	0.07	0.03	0.07	0.09	0.07	0.12
XV. Telefon, post- o. skrivutensil.	0.13	0.16	0.28	0.24	0.13	0.58	0.26	0.25	0.29
XVI. Lottsedlar	0.13	0.23	0.49	0.60	0.25	0.34	0.37	0.43	0.26
XVII. Utgifter för tjänare	—	0.01	0.03	0.56	0.47	0.09	0.20	0.02	0.48
XVIII. Övriga utgifter	0.27	0.22	0.15	0.49	0.29	0.46	0.31	0.24	0.40
Summa utgifter	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Balans (översk. = + undersk. = -)	+ 10.12	+ 3.41	+ 2.09	- 1.01	+ 0.54	+ 8.90	+ 3.07	+ 2.82	+ 3.45
Kont. behålln. o. bokföringsposter:									
På inkomstsidan	3.90	7.45	9.30	5.95	8.02	5.52	7.20	7.02	7.48
kontant vid årets början	1.77	1.12	1.84	1.13	0.87	0.84	1.20	1.05	1.43
upptagna lån el. ann. gjord skuld uttaget ur bank	1.58	4.75	3.91	3.18	1.27	1.88	3.10	2.51	4.03
återbetalda lån	—	1.49	1.96	1.20	5.02	2.46	2.26	2.74	1.52
återbetalda utlånta medel	0.55	0.09	1.59	0.42	0.86	0.34	0.64	0.72	0.50
På utgiftssidan	14.02	10.86	11.39	4.94	8.56	14.42	10.27	9.84	10.93
kontant vid årets slut	5.90	3.49	3.73	1.15	1.05	1.58	2.46	2.83	1.89
återbetalda lån och andra skulder	1.36	5.76	4.86	2.75	2.56	4.94	4.22	3.57	5.23
insatt i bank	6.43	1.46	2.08	1.04	4.94	7.37	3.30	3.06	3.67
utlånat	0.33	0.15	0.72	—	0.01	0.53	0.29	0.38	0.14
Balans	- 10.12	- 3.41	- 2.09	+ 1.01	- 0.54	- 8.90	- 3.07	- 2.82	- 3.45

Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
<i>Absoluta tal.</i>									
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	585.62	598.84	668.34	682.95	687.19	891.68	680.75	641.70	748.72
1. mannens	531.06	566.46	652.86	652.08	671.05	837.37	650.34	605.68	728.09
A. huvudinkomst	524.57	555.06	632.22	615.28	635.13	810.00	627.06	589.54	692.37
därav kontant	498.71	535.78	600.95	578.80	607.50	790.39	600.94	587.66	624.05
> in natura	25.86	19.28	31.27	36.48	27.63	19.61	26.12	1.88	68.32
B. biförtjänster	6.49	11.40	20.64	36.80	35.92	27.37	23.28	16.14	35.72
2. hustruns	7.66	17.23	15.48	16.13	7.93	30.40	16.69	20.24	10.51
3. barnens	46.90	15.15	—	14.74	8.21	23.91	13.72	1.78	10.12
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	0.34	10.72	5.90	30.46	7.66	8.97	8.5	7.94
III. Sjukhjälp, pension e. dyl. . . .	—	2.25	14.80	2.71	3.26	2.51	4.85	6.71	1.60
IV. Gåvor	1.90	5.41	7.32	12.39	6.07	12.59	7.91	6.57	10.23
V. Räntor	2.59	—	0.11	—	0.73	—	0.25	0.39	—
VI. Övriga inkomster	21.72	3.82	29.87	8.87	47.52	23.19	21.03	28.80	8.65
Summa	611.83	610.66	731.16	712.82	775.23	937.63	723.76	692.92	777.14
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	267.94	295.31	332.55	329.89	334.11	360.40	322.32	324.48	318.54
1. Matvaror	253.42	273.77	308.65	305.36	307.65	325.65	297.51	296.80	298.72
A. animaliska	147.66	158.67	177.86	177.49	177.54	193.07	172.84	172.30	173.76
AA. kött	45.72	37.52	42.61	41.27	41.12	56.01	42.63	41.63	44.34
a. färskt kött	29.70	25.18	32.80	27.25	32.41	42.19	30.69	30.64	30.78
oxkött	11.51	9.21	13.25	10.98	13.85	15.10	11.93	11.49	12.69
kalvkött	3.39	4.19	3.87	5.33	6.06	6.86	4.96	4.82	5.19
får- och lammkött	0.33	0.65	1.88	1.64	2.05	3.14	1.61	1.50	1.79
fläsk	13.00	8.03	11.06	5.93	7.83	13.64	9.21	9.51	8.71
annat färskt kött	0.24	1.99	1.67	2.59	1.51	2.18	1.91	2.26	1.31
organ, ben och blod	1.23	1.11	1.07	0.78	1.11	1.27	1.07	1.06	1.09
b. konserverat kött	16.02	12.34	9.81	14.02	8.70	13.82	11.94	10.99	13.56
nötkött	—	0.66	0.69	1.12	0.60	1.14	0.77	0.64	1.01
fläsk	16.02	11.68	9.12	12.90	8.10	12.68	11.17	10.35	12.55
BB. charkuterivaror	9.09	10.60	6.37	10.40	13.17	11.57	10.25	10.32	10.12
a. korv och sylta	7.51	8.16	5.32	7.39	10.44	10.11	8.10	8.57	7.29
b. färdigl. mat o. uppskuret . .	1.58	2.44	1.05	3.01	2.73	1.46	2.15	1.75	2.83
CC. fisk	7.86	9.72	9.92	11.02	10.55	12.94	10.48	10.58	10.32
a. färsk fisk	3.98	4.25	4.73	5.44	5.82	8.21	5.34	5.38	5.27
sill	0.65	0.52	0.34	0.68	0.39	0.24	0.46	0.45	0.48
strömming	1.28	1.50	1.86	1.45	1.81	1.65	1.62	1.54	1.76
annan färsk fisk	2.05	2.23	2.53	3.31	3.62	6.32	3.26	3.39	3.03
b. konserverad fisk	3.88	5.47	5.19	5.58	4.73	4.73	5.14	5.20	5.05
salt sill	2.65	4.13	3.71	4.01	3.04	2.44	3.55	3.60	3.48
salt strömming	0.37	0.19	0.21	0.23	0.45	0.40	0.28	0.32	0.20
kabeljo	0.18	0.58	0.47	0.65	0.41	0.51	0.32	0.51	0.53
annan fisk	0.68	0.57	0.80	0.69	0.83	1.38	0.79	0.77	0.84
DD. konserver	0.37	1.46	1.78	1.87	1.39	1.50	1.54	1.40	1.78
EE. lanthushålln.-prod. o. d. . .	84.62	99.27	117.14	112.88	111.16	110.89	107.85	108.30	107.07
a. mjölk och grädde	41.68	45.80	57.92	4.80	47.99	53.20	49.97	48.19	53.00
grädde	1.43	2.20	3.36	3.37	4.01	2.26	2.88	3.29	2.18
oskummad mjölk	34.65	35.47	48.75	39.57	39.42	46.26	40.78	37.53	46.30
skummad mjölk	5.60	8.13	5.81	6.86	4.56	4.68	6.31	7.37	4.52
b. smör	16.47	27.01	29.38	31.19	27.05	33.75	28.66	28.77	28.49
c. margarin	12.12	9.21	7.40	7.78	14.90	4.49	8.99	10.20	6.95
d. ost	2.84	5.14	6.60	7.33	7.62	5.14	6.09	6.70	5.03

Tab. 2. Inkomster och utgifter i medeltal per konsumtionsenhet inom olika utgiftsgrupper.

Relativa tal.	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
Inkomster:									
I. Inkomst av arbete	95.72	98.07	91.41	95.81	88.65	95.10	94.07	92.61	96.34
1. mannens	86.80	92.77	89.29	91.48	86.57	89.31	89.86	87.41	93.69
A. huvudinkomst	85.74	90.90	86.47	86.32	81.94	86.39	86.64	85.08	89.09
därav kontant	81.51	87.74	82.19	81.20	78.37	84.30	83.03	84.81	80.30
» in natura	4.23	3.16	4.28	5.12	3.57	2.09	3.61	0.27	8.79
B. biförtjänster	1.06	1.87	2.82	5.16	4.63	2.92	3.22	2.33	4.60
2. hustruns	1.25	2.82	2.12	2.26	1.02	3.24	2.31	2.92	1.85
3. barnens	7.67	2.48	—	2.07	1.06	2.55	1.90	2.28	1.30
II. Inkomst av inackord. o. uthyrn.	—	0.06	1.47	0.83	3.93	0.82	1.24	1.26	1.02
III. Sjukhjälp, pension e. dyl.	—	0.37	2.02	0.38	0.42	0.27	0.67	0.97	0.21
IV. Gåvor	0.31	0.88	1.00	1.74	0.78	1.34	1.09	0.95	1.32
V. Räntor	0.42	—	0.02	—	0.09	—	0.03	0.06	—
VI. Övriga inkomster	3.55	0.62	4.08	1.24	6.13	2.47	2.90	4.15	1.11
Summa	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Utgifter:									
I. Födo- och njutningsämnen	48.06	50.01	46.45	45.81	43.34	41.89	45.91	48.16	42.41
1. Matvaror	45.46	46.36	43.11	42.41	39.91	37.85	42.37	44.05	39.78
A. animaliska	26.49	26.87	24.84	24.65	23.03	22.44	24.61	25.57	23.14
AA. kött	8.20	6.35	5.95	5.73	5.33	6.51	6.07	6.18	5.90
a. färskt kött	5.33	4.26	4.58	3.78	4.20	4.90	4.37	4.55	4.10
oxkött	2.07	1.56	1.85	1.52	1.80	1.75	1.70	1.70	1.69
kalvkött	0.61	0.71	0.54	0.74	0.79	0.80	0.71	0.72	0.69
fär- och lammkött	0.06	0.11	0.26	0.23	0.26	0.36	0.23	0.22	0.24
fläsk	2.33	1.36	1.55	0.82	1.01	1.59	1.31	1.41	1.16
annat färskt kött	0.04	0.33	0.23	0.36	0.20	0.25	0.27	0.34	0.17
organ, ben och blod	0.22	0.19	0.15	0.11	0.14	0.15	0.15	0.16	0.15
b. konserverat kött	2.87	2.09	1.37	1.95	1.13	1.61	1.70	1.63	1.80
nötter	—	0.11	0.10	0.16	0.08	0.13	0.11	0.09	0.13
fläsk	2.87	1.98	1.27	1.79	1.05	1.48	1.59	1.54	1.67
BB. charkuterivaror	1.63	1.79	0.89	1.45	1.71	1.35	1.46	1.53	1.35
a. korv och sylta	1.35	1.38	0.74	1.03	1.36	1.18	1.15	1.27	0.97
b. färdigl. mat o. uppskuret	0.28	0.41	0.15	0.42	0.35	0.17	0.31	0.26	0.38
CC. fisk	1.41	1.65	1.38	1.53	1.37	1.50	1.49	1.57	1.37
a. färsk fisk	0.71	0.72	0.66	0.76	0.76	0.95	0.76	0.80	0.70
sill	0.11	0.09	0.05	0.10	0.05	0.03	0.07	0.07	0.06
strömming	0.23	0.25	0.26	0.20	0.24	0.19	0.23	0.23	0.24
annan färsk fisk	0.37	0.38	0.35	0.46	0.47	0.73	0.46	0.50	0.40
b. konserverad fisk	0.70	0.93	0.72	0.77	0.61	0.55	0.73	0.77	0.67
salt sill	0.48	0.70	0.52	0.56	0.39	0.28	0.51	0.53	0.46
salt strömming	0.07	0.03	0.03	0.03	0.06	0.05	0.04	0.05	0.03
kabeljo	0.03	0.10	0.06	0.09	0.05	0.06	0.07	0.08	0.07
annan fisk	0.12	0.10	0.11	0.09	0.11	0.16	0.11	0.11	0.11
DD. konserver	0.07	0.25	0.25	0.26	0.18	0.17	0.22	0.21	0.24
EE. lanthushålln.-prod. o. d.	15.18	16.81	16.36	15.67	14.42	12.89	15.36	16.07	14.26
a. mjölk och grädd	7.48	7.76	8.09	6.91	6.23	6.18	7.12	7.15	7.06
grädd	0.26	0.37	0.47	0.47	0.52	0.26	0.41	0.49	0.29
oskummad mjölk	6.22	6.01	6.81	5.49	5.12	5.38	5.81	5.57	6.17
skummad mjölk	1.00	1.38	0.81	0.95	0.59	0.54	0.90	1.09	0.60
b. smör	2.96	4.57	4.10	4.33	3.51	3.92	4.08	4.27	3.79
c. margarin	2.17	1.56	1.03	1.08	1.93	0.52	1.28	1.51	0.93
d. ost	0.51	0.87	0.92	1.02	0.99	0.60	0.87	1.00	0.67

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1250	1250—1500	1500—1750	1750—2000	2000—2500	2500—3000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
e. ägg	9.98	10.53	14.08	15.55	11.27	12.70	12.46	12.79	11.89
f. fett och flott	1.53	1.58	1.76	1.23	2.33	1.61	1.68	1.65	1.71
FF. övr. animaliska matv.	—	0.10	0.04	0.05	0.15	0.16	0.09	0.07	0.13
B. vegetabiliska	105.76	115.10	130.79	127.87	130.11	132.58	124.67	124.50	124.96
AA. bröd	21.02	30.60	28.74	35.46	33.09	34.51	31.61	32.86	29.48
a. rågröd, hårt	9.63	12.80	10.82	10.28	12.24	11.18	11.54	12.11	10.56
b. rågröd, mjukt	5.91	6.91	6.74	9.38	8.29	9.41	7.83	8.14	7.29
c. vetebröd	0.74	2.11	2.54	5.81	2.90	2.29	2.92	3.16	2.52
d. annat matbröd	—	—	0.04	—	—	—	0.01	0.01	—
e. skorpor	1.59	2.35	1.30	3.45	2.40	3.40	2.46	2.75	1.97
f. kaffebröd, bakelser o. d.	3.15	6.43	7.30	6.54	7.26	8.23	6.85	6.69	7.14
BB. mjöl	21.42	21.57	26.11	22.43	22.34	21.41	22.66	22.34	23.23
a. vete	18.62	19.03	22.10	19.73	20.48	19.41	19.99	19.66	20.57
b. råg	1.92	1.55	3.03	1.47	0.90	1.29	1.69	1.76	1.58
c. annat	0.88	0.99	0.98	1.23	0.96	0.71	0.98	0.92	1.08
CC. gryn	5.71	5.93	8.03	6.34	6.13	7.30	6.61	5.73	8.10
a. havre	4.32	4.13	6.05	4.58	4.70	5.77	4.90	3.99	6.44
b. ris	1.11	1.15	1.32	1.04	0.83	1.01	1.09	1.05	1.15
c. andra	0.28	0.65	0.66	0.72	0.60	0.52	0.62	0.69	0.51
DD. gröns., frukt, bär m. m.	20.38	20.95	24.91	24.45	25.89	25.04	23.63	23.23	24.32
a. ärter, gula, gröna	0.93	0.82	0.64	0.48	0.70	1.01	0.74	0.74	0.74
b. bruna bönor	0.89	0.55	0.73	0.32	0.31	0.34	0.49	0.39	0.67
c. grönsaker, rotfrukter	3.46	4.40	4.77	5.75	5.27	5.57	4.96	5.29	4.41
d. potatis	8.99	8.35	8.30	7.96	8.33	7.37	8.16	8.04	8.37
e. frukt och bär	6.11	6.83	10.47	9.94	11.28	10.75	9.28	8.77	10.13
EE. socker och sirap	19.89	18.20	21.08	19.83	23.03	23.58	20.62	20.22	21.29
a. socker	18.91	17.42	19.96	18.75	22.17	23.14	19.75	19.43	20.28
b. sirap	0.98	0.78	1.12	1.08	0.86	0.44	0.87	0.79	1.01
FF. kaffe	12.95	13.43	15.35	12.38	13.25	13.57	13.58	14.34	12.29
GG. te, choklad	0.77	1.15	1.35	2.43	2.04	3.36	1.84	1.74	2.02
HH. kryddor	1.74	1.88	2.32	2.37	2.47	2.31	2.20	2.26	2.07
KK. övriga vegetabil. matv.	1.88	1.39	2.90	2.18	1.87	1.50	1.92	1.78	2.16
2. Dryckesvaror	4.79	11.69	8.47	8.96	9.13	21.66	11.31	11.72	10.60
A. brännvin, spirituosa	3.48	5.13	3.50	2.49	2.64	9.30	4.50	4.97	3.69
B. öl, porter o. dyl.	0.03	2.72	0.90	2.66	3.12	4.28	2.52	2.49	2.57
C. svagdricka, läskedrycker	1.28	3.84	4.07	3.81	3.37	8.08	4.29	4.26	4.34
3. Tobak, snus, cigarrer m. m.	2.84	4.99	3.72	8.28	4.35	3.95	4.96	5.67	3.71
4. Förtäring utom hemmet	6.89	4.86	11.71	7.29	12.98	9.14	8.54	10.29	5.51
A. måltider	6.47	4.12	11.21	5.89	12.87	8.13	7.81	9.47	4.94
B. annan förtäring	0.42	0.74	0.50	1.40	0.11	1.01	0.73	0.82	0.57
II. Bostad	103.45	82.78	95.00	85.22	96.12	1.290	94.35	89.68	102.67
1. hyra	103.45	82.16	93.32	85.13	95.13	122.34	93.57	88.70	102.25
2. reparationer, flyttm.-kostn. o. d.	—	0.62	1.68	0.09	0.99	0.56	0.78	0.98	0.42
III. Bränsle och lyse	32.22	29.46	35.93	33.80	27.99	33.52	23.86	28.86	33.10
1. ved	24.25	18.15	24.00	18.65	14.21	13.71	18.33	15.20	23.91
A. björkved	5.17	3.28	6.72	6.60	2.71	8.45	5.19	3.61	8.02
B. barrved	15.46	10.23	14.09	7.35	7.61	4.43	9.48	6.95	13.96
C. annan ved och torv	3.62	4.64	3.19	4.70	3.89	0.83	3.66	4.64	1.93
2. kol och koks	0.55	1.31	1.30	2.05	0.32	3.87	1.57	1.64	1.45
3. gas	3.16	4.65	5.20	6.51	5.67	8.87	5.76	6.05	5.25
4. fotogen	2.98	3.56	4.07	3.22	4.16	2.53	3.55	4.15	2.47
5. elektriskt ljus	—	0.51	0.47	2.40	0.87	3.52	1.27	0.30	2.99
6. annat lyse	1.28	1.28	0.89	0.97	0.77	1.02	1.03	1.02	1.04

¹ Därav centralvärme 1.99 kr. — ² Därav centralvärme 0.35 kr. — ³ Därav centralvärme 0.99 kr.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
e. ägg	1.79	1.78	1.97	2.16	1.46	1.48	1.77	1.90	1.58
f. fett och flott	0.27	0.27	0.25	0.17	0.30	0.19	0.24	0.24	0.23
FF. övr. animaliska matv.	—	0.02	0.01	0.01	0.02	0.02	0.01	0.01	0.02
B. vegetabiliska	18.97	19.49	18.27	17.76	16.88	15.41	17.76	18.48	16.64
AA. bröd	3.77	5.18	4.01	4.93	4.29	4.01	4.50	4.88	3.93
a. rågröd, hårt	1.73	2.17	1.51	1.43	1.59	1.30	1.64	1.80	1.41
b. rågröd, mjukt	1.06	1.17	0.94	1.30	1.07	1.09	1.11	1.21	0.97
c. vetebröd	0.13	0.35	0.35	0.81	0.38	0.27	0.42	0.47	0.34
d. annat matbröd	—	—	0.01	—	—	—	0.00	0.00	—
e. skorpor	0.29	0.40	0.18	0.48	0.31	0.39	0.35	0.41	0.26
f. kaffebröd, bakelser o. d.	0.56	1.09	1.02	0.91	0.94	0.96	0.98	0.99	0.95
BB. mjöl	3.84	3.65	3.65	3.11	2.90	2.49	3.23	3.32	3.09
a. vete	3.84	3.22	3.09	2.74	2.66	2.26	2.85	2.92	2.74
b. råg	0.34	0.26	0.42	0.20	0.12	0.15	0.24	0.26	0.21
c. annat	0.16	0.17	0.14	0.17	0.12	0.08	0.14	0.14	0.14
CC. gryn	1.02	1.00	1.12	0.88	0.80	0.85	0.94	0.85	1.08
a. havre	0.77	0.70	0.85	0.64	0.61	0.67	0.70	0.59	0.86
b. ris	0.20	0.19	0.18	0.14	0.11	0.12	0.15	0.16	0.15
c. andra	0.05	0.11	0.09	0.10	0.08	0.06	0.09	0.10	0.07
DD. gröns., frukt, bär m. m.	3.66	3.35	3.48	3.40	3.36	2.91	3.37	3.45	3.24
a. ärter, gula, gröna	0.17	0.14	0.09	0.07	0.09	0.12	0.11	0.11	0.10
b. bruna bönor	0.16	0.09	0.10	0.04	0.04	0.04	0.07	0.06	0.09
c. grönsaker, rotfrukter	0.62	0.75	0.67	0.80	0.69	0.65	0.71	0.79	0.59
d. potatis	1.61	1.41	1.16	1.11	1.08	0.85	1.16	1.19	1.11
e. frukt och bär	1.10	1.16	1.46	1.38	1.46	1.25	1.32	1.30	1.35
EE. socker och sirap	3.57	3.08	2.95	2.75	2.99	2.74	2.94	3.00	2.83
a. socker	3.39	2.95	2.79	2.60	2.88	2.69	2.82	2.88	2.70
b. sirap	0.18	0.13	0.16	0.15	0.11	0.05	0.12	0.12	0.13
FF. kaffe	2.32	2.28	2.14	1.72	1.72	1.58	1.94	2.13	1.64
GG. te, choklad	0.14	0.19	0.19	0.34	0.26	0.39	0.26	0.26	0.27
HH. kryddor	0.31	0.32	0.32	0.33	0.32	0.27	0.31	0.33	0.27
KK. övriga vegetabil. matv.	0.34	0.24	0.41	0.30	0.24	0.17	0.27	0.26	0.29
2. Dryckesvaror	0.86	1.98	1.18	1.24	1.18	2.52	1.61	1.74	1.41
A. brännvin, spirituosa	0.62	0.87	0.49	0.34	0.34	1.08	0.64	0.74	0.49
B. öl, porter o. dyl.	0.01	0.46	0.12	0.37	0.40	0.50	0.36	0.37	0.34
C. svagdricka, läskedrycker	0.23	0.65	0.57	0.53	0.44	0.94	0.61	0.63	0.58
3. Tobak, snus, cigarrer m. m.	0.51	0.85	0.52	1.15	0.57	0.46	0.71	0.84	0.49
4. Förtäring utom hemmet	1.23	0.82	1.64	1.01	1.68	1.06	1.22	1.53	0.73
A. måltider	1.16	0.70	1.57	0.82	1.67	0.94	1.11	1.41	0.66
B. annan förtäring	0.07	0.12	0.07	0.19	0.01	0.12	0.11	0.12	0.07
II. Bostad	18.56	14.02	13.27	11.33	12.47	14.29	13.44	13.31	13.67
1. hyra	18.56	13.91	13.03	11.82	12.34	14.22	13.33	13.16	13.61
2. reparationer, flyttn.-kostn. o. d.	—	0.11	0.24	0.01	0.13	0.07	0.11	0.15	0.06
III. Bränsle och lyse	5.78	4.99	5.02	4.69	¹ 3.63	3.90	² 4.54	4.21	³ 5.07
1. ved	4.35	3.07	3.35	2.59	1.84	1.59	2.61	2.26	3.18
A. björkved	0.93	0.56	0.94	0.92	0.35	0.98	0.74	0.54	1.07
B. barrved	2.77	1.73	1.97	1.02	0.99	0.51	1.35	1.03	1.86
C. annan ved och torv	0.65	0.78	0.44	0.65	0.50	0.10	0.52	0.69	0.25
2. kol och koks	0.10	0.22	0.18	0.28	0.04	0.45	0.22	0.24	0.19
3. gas	0.57	0.79	0.73	0.91	0.74	1.03	0.82	0.90	0.70
4. fotogen	0.53	0.60	0.57	0.45	0.54	0.30	0.51	0.62	0.33
5. elektriskt ljus	—	0.09	0.07	0.33	0.11	0.41	0.18	0.04	0.40
6. annat lyse	0.23	0.22	0.12	0.13	0.10	0.12	0.15	0.15	0.14

¹ Därav centralvärme 0.26 %. — ² Därav centralvärme 0.13 %. — ³ Därav centralvärme 0.05 %.

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1 250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
IV. Inventarier	18.29	21.45	26.38	26.19	38.86	31.35	27.23	25.82	29.64
1. möbler, sängkläder	9.10	6.93	7.08	7.28	21.20	8.81	9.61	9.09	10.50
2. kökssaker, servis	2.39	3.43	6.55	5.06	5.02	4.46	4.67	4.24	5.40
3. övriga inventarier	6.80	11.09	12.75	13.85	12.64	18.08	12.95	12.49	13.74
V. Beklädnad	51.55	67.43	87.19	95.76	115.01	128.57	91.62	83.33	105.83
1. kläder, lagn. o. sybebör	36.12	46.55	58.18	69.47	83.62	93.83	64.83	58.98	74.86
2. skodon	15.43	20.88	29.01	26.29	31.39	34.74	26.79	24.35	30.97
VI. Tvätt och renhållning	6.03	8.86	11.36	13.46	12.21	14.05	11.28	11.18	11.44
1. tvätt och strykning	1.30	2.29	3.63	6.16	5.60	5.71	4.17	3.73	9.94
2. tvål, såpa, soda, puts m. o. d.	4.73	6.57	7.73	7.30	6.61	8.34	7.11	7.45	6.50
VII. Hygien	9.93	7.62	12.98	11.22	12.83	11.25	10.70	10.83	10.48
1. sjukvård	7.25	5.87	10.56	8.18	8.28	6.79	7.74	7.71	7.80
2. hälsovård	2.68	1.75	2.42	3.04	4.55	4.46	2.96	3.12	2.68
A. bad	2.26	0.70	1.04	1.08	1.25	2.33	1.21	1.21	1.21
B. rakning, klippning	0.27	0.79	0.86	1.28	2.71	1.68	1.29	1.43	1.05
C. övrigt	0.15	0.26	0.52	0.68	0.59	0.45	0.46	0.48	0.42
VIII. Utgift för intellekt. ändamål	5.60	8.31	14.75	10.30	17.89	22.68	13.35	9.90	19.25
1. barnens skolgång	0.16	1.58	5.85	4.42	11.50	12.33	5.93	2.62	11.58
2. övriga studier	—	0.13	1.70	0.02	0.19	0.14	0.42	0.24	0.75
3. tidningar, läsning o. d.	5.44	6.60	7.20	5.86	6.20	10.21	7.00	7.04	6.92
IX. Fören.- o. försäkringsavg.	22.17	27.20	34.97	41.16	30.39	41.98	33.49	33.18	34.02
1. fackföreningar o. d.	2.73	6.16	7.23	8.12	5.40	3.75	6.10	8.33	2.29
2. övriga föreningar	0.88	0.72	1.66	1.12	1.80	4.65	1.71	1.10	2.75
3. sjuk- o. begravningskassor	4.14	6.26	9.65	8.83	7.91	10.51	8.13	8.91	6.81
4. liv- och kapitalförsäkring	12.94	12.00	13.90	18.61	12.30	19.53	14.65	12.44	18.43
5. olycksfallsförsäkring	0.57	0.41	1.34	2.07	0.37	1.70	1.06	1.11	0.96
6. brandförsäkring	0.91	1.01	1.19	2.41	1.49	1.33	1.40	1.29	1.59
7. avgift för pensioner etc.	—	0.64	—	—	1.12	0.51	0.44	—	1.19
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	7.37	5.29	11.66	7.84	9.68	12.82	8.81	8.67	9.05
XI. Skatter	14.70	17.03	26.38	25.81	28.49	48.22	26.49	23.52	31.58
XII. Nöjen och förströelser	1.61	4.17	5.09	4.58	6.03	7.41	5.07	5.93	3.60
XIII. Resor	13.40	10.52	14.93	10.87	10.47	11.82	11.73	9.65	15.29
1. arbets-, torg-, skolresor o. d.	0.67	3.36	0.86	1.64	2.47	6.21	2.74	2.69	2.83
2. andra resor	12.73	7.16	14.07	9.23	8.00	5.61	8.99	6.96	12.46
XIV. Ränta å lån	—	1.35	0.01	0.55	0.24	0.61	0.62	0.46	0.89
XV. Telef.- post- o. skrivutensil.	0.80	0.98	2.01	1.74	1.06	5.04	1.89	1.72	2.18
XVI. Lottsedlar	0.78	1.39	3.57	4.36	2.00	2.92	2.61	2.98	1.97
XVII. Utgifter för tjänare	—	0.07	0.21	13.83	25.32	0.77	6.49	2.42	13.46
XVIII. Övriga utgifter	1.66	1.31	1.04	3.55	2.27	4.00	2.18	1.68	3.05
Summa utgifter	557.50	590.53	716.01	720.13	770.97	860.31	702.09	673.79	751.04
Balans (översk. = + undersk. = —)	+54.33	+20.13	+15.15	-7.31	+4.26	+77.32	+21.67	+19.13	+26.10
Kont. behålln. o. bokföringsposter:									
På inkomstsidan	20.93	43.98	67.31	43.21	63.28	47.94	50.89	47.58	56.65
kontant vid årets början	9.51	6.59	13.33	8.39	6.84	7.30	8.47	7.10	10.83
upptagna lån el. ann. gjord skuld uttagt ur bank	8.48	28.08	28.30	23.07	10.02	16.29	21.95	17.03	30.52
återbetalda lån och andra skulder återbekomna utlånta medel	—	8.78	14.20	8.71	39.64	21.38	15.98	18.54	11.54
2.94	0.53	11.48	3.04	6.78	2.97	4.49	4.91	3.76	
På utgiftssidan	75.26	64.11	82.46	35.90	67.54	125.26	72.56	66.71	82.75
kontant vid årets slut	31.69	20.61	27.02	8.38	8.27	13.71	17.41	19.20	14.29
återbetalda lån och andra skulder insatt i bank	7.31	33.99	35.18	19.99	20.20	42.89	29.80	24.17	39.60
34.48	8.59	15.04	7.53	38.99	64.05	23.33	20.77	27.79	
utlånat	1.78	0.92	5.22	—	0.08	4.61	2.02	2.57	1.07
Balans	-54.33	-20.13	-15.15	+7.31	-4.26	-77.32	-21.67	-19.13	-26.10

	Årsutgift per hushåll, kronor						Samtliga hushåll	Därav	
	Under 1250	1 250—1 500	1 500—1 750	1 750—2 000	2 000—2 500	2 500—3 000		arbetarhushåll	lägre tjänstemanna-hushåll
	%	%	%	%	%	%		%	%
IV. Inventarier	3:28	3:63	3:68	3:63	5:04	3:64	3:88	3:83	3:95
1. möbler, sängkläder	1:63	1:17	0:99	1:01	2:75	1:02	1:37	1:35	1:40
2. kökssaker, servis	0:43	0:58	0:91	0:70	0:65	0:52	0:67	0:63	0:72
3. övriga inventarier	1:22	1:88	1:78	1:92	1:64	2:10	1:84	1:85	1:83
V. Beklädnad	9:25	11:42	12:18	13 30	14:92	14:95	13:05	12:37	14:09
1. kläder, lagn. o. sybehör	6:48	7:88	8:13	9:65	10:85	10:91	9:23	8:76	9:97
2. skodon	2:77	3:54	4:05	3:65	4:07	4:94	3 82	3:61	4:12
VI. Tvätt och renhållning	1:08	1:50	1:59	1:87	1:58	1:63	1:61	1:66	1:52
1. tvätt och strykning	0:23	0:39	0:51	0:86	0:72	0:66	0:60	0:55	0:66
2. tvål såpa, soda, puts m. o. d.	0:85	1:11	1:08	1:01	0:86	0:97	1:01	1:11	0:86
VII. Hygien	1:78	1:29	1:81	1:56	1:66	1:31	1:52	1:61	1:40
1. sjukvård	1:30	0:99	1:47	1:14	1:07	0:79	1:10	1:15	1:04
2. hälsovård	0:48	0:30	0:34	0:42	0:59	0:52	0:42	0:46	0:36
A. bad	0:40	0:12	0:15	0:15	0:16	0:27	0:17	0:18	0:16
B. rakning, klippning	0:05	0:13	0:12	0:18	0:35	0:20	0:18	0:21	0:14
C. övrigt	0:03	0:05	0:07	0:09	0:08	0:05	0:07	0:07	0:06
VIII. Utgift. för intellekt. ändamål	1:00	1:41	2:06	1:43	2:32	2:64	1:90	1:47	2:56
1. barnens skolgång	0:03	0:27	0:82	0:61	1:49	1:43	0:84	0:39	1:54
2. övriga studier	—	0:02	0:24	0:00	0:02	0:02	0:06	0:04	0:10
3. tidning r, läsning o. d.	0:97	1:12	1:00	0:82	0:81	1:19	1:00	1:04	0:92
IX. Fören.- o. försäkringsavg.	3:98	4:61	4:88	5:72	3:94	4:88	4:77	4:92	4 53
1. fackföreningar o. d.	0:49	1:05	1:01	1:13	0:70	0:44	0:87	1:24	0:30
2. övriga föreningar	0:16	0:12	0:23	0:16	0:23	0:54	0:24	0:16	0:37
3. sjuk- o. begravningskassor	0:74	1:06	1:35	1:23	1:03	1:22	1:16	1:32	0:91
4. liv- och kapitalförsäkring	2:32	2:03	1:94	2:58	1:59	2:27	2:09	1:85	2:45
5. olycksfallsförsäkring	0:10	0:07	0:19	0:29	0:05	0:20	0:15	0:16	0:13
6. brandförsäkring	0:17	0:17	0:16	0:33	0:19	0:15	0:20	0:19	0:21
7. avgift för pensioner etc.	—	0:11	—	—	0:15	0:06	0:06	—	0:16
X. Gåvor, understöd t. anhöriga	1:32	0:90	1:63	1:09	1:26	1:49	1:26	1:29	1:20
XI. Skatter	2:64	2:88	3:68	3:58	3:70	5:60	3:77	3:49	4:21
XII. Nöjen och förströelser	0:29	0:71	0:71	0:64	0:78	0:86	0:72	0:88	0:48
XIII. Resor	2:40	1:78	2:09	1:51	1:36	1:37	1:67	1:43	2:04
1. arbets-, torg-, skolresor o. d.	0:12	0:57	0:12	0:23	0:32	0:72	0:39	0:40	0:38
2. andra resor	2:28	1:21	1:97	1:28	1:04	0:65	1:28	1:03	1:66
XIV. Ränta å lån	—	0:23	0:00	0:08	0:03	0:07	0:09	0:07	0:12
XV. Telef. post- o. skrivutensil.	0:14	0:16	0:28	0:24	0:14	0:59	0:27	0:25	0:29
XVI. Lottsedlar	0:14	0:23	0:50	0:61	0:26	0:34	0:37	0:44	0:26
XVII. Utgifter för tjänare	—	0:01	0:03	1:92	3:28	0:09	0:92	0:36	1:79
XVIII. Övriga utgifter	0:30	0:22	0:14	0:49	0:29	0:46	0:31	0:25	0:41
Summa utgifter	100:00	100:00	100:00	100:00	100:00	100:00	100:00	100:00	100:00
Balans (översk. = + undersk. = -)	+9:75	+3:41	+2:12	-1:01	+0:55	+8:99	+3:08	+2:84	+3:48
Kont. behålln. o. bokföringsposter:									
På inkomstsidan	3:75	7:45	9:40	6:00	8:21	5:57	7:25	7:06	7:54
kontant vid årets början	1:70	1:12	1:86	1:17	0:89	0:85	1:21	1:05	1:44
upptagna lån el. ann. gjord skuld uttaget ur bank	1:52	4:75	3:95	3:20	1:30	1:89	3:12	2:53	4:06
återbetalda lån och andra skulder	—	1:49	1:99	1:21	5:14	2:48	2:28	2:75	1:54
återbetalda utlånta medel	0:53	0:09	1:60	0:42	0:88	0:35	0:64	0:73	0:50
På utgiftssidan	13:50	10:86	11:52	4:99	8:76	14:56	10:33	9:90	11:02
kontant vid årets slut	5:68	3:49	3:77	1:16	1:07	1:59	2:48	2:85	1:90
återbetalda lån och andra skulder	1:31	5:76	4:92	2:78	2:62	4:99	4:24	3:59	5:28
insatt i bank	6:19	1:45	2:10	1:05	5:06	7:44	3:32	3:08	3:70
utlånat	0:32	0:16	0:73	—	0:01	0:54	0:29	0:38	0:14
Balans	-9:75	-3:41	-2:12	+1:01	-0:55	-8:99	-3:08	-2:84	-3:48

Tab. 3. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per hushåll.

	Kvan- titet	Årsutgift per hushåll, kronor						Samt- liga hushåll	Därav	
		Under 1 250	1 250— 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- manna- hushåll
I. Matvaror:										
1. kött	kg.	75.45	64.66	72.77	81.33	85.48	131.32	80.19	77.18	85.38
A. färskt kött	»	48.80	44.12	57.61	54.85	68.32	100.15	58.78	57.73	60.59
oxkött	»	20.89	19.09	25.14	25.29	33.22	39.57	25.81	25.26	26.74
kalvkött	»	6.20	9.05	8.17	13.00	13.76	18.99	11.15	10.82	11.73
får- o. lammkött	»	0.70	1.37	3.70	3.90	4.88	8.00	3.50	3.29	3.85
fläsk	»	21.01	14.61	20.60	12.66	16.46	33.59	18.32	18.36	18.27
B. konserverat kött	»	26.65	20.54	15.16	26.48	17.16	31.17	21.41	19.45	24.79
nötkött	»	—	1.09	1.26	2.10	1.11	2.48	1.40	1.14	1.84
fläsk	»	26.65	19.45	13.90	24.38	16.05	28.69	20.01	18.31	22.95
2. fisk: salt sill	»	15.75	24.44	20.15	26.32	20.40	19.56	22.27	22.54	21.79
kabeljo	»	0.46	2.00	1.52	2.94	1.73	2.26	1.97	1.95	2.00
3. mjölk	l.	716.38	899.80	957.38	1003.85	951.07	1207.85	962.26	945.67	990.85
oskummad mjölk	»	522.75	587.74	747.73	709.54	759.97	979.02	707.48	645.98	813.50
skummad mjölk	»	193.63	312.06	209.65	294.31	191.10	228.83	254.78	299.69	177.35
4. smör	kg.	17.16	30.44	30.53	39.46	36.60	49.43	34.29	34.34	34.22
5. margarin	»	17.44	15.10	11.24	13.17	30.31	9.53	15.55	17.35	12.45
6. ost	»	3.90	8.37	10.06	13.56	15.41	10.41	10.57	11.60	8.81
7. ägg	st.	325	367	457	591	470	566	459	473	434
8. bröd: rågbröd, hårt	kg.	60.75	86.52	66.97	75.42	99.05	92.72	81.63	84.61	76.50
rågbröd, mjukt	»	27.62	35.32	32.08	53.17	51.47	62.71	42.54	44.04	39.97
vetebröd	»	2.80	8.71	9.91	26.58	14.51	12.32	12.83	13.82	11.12
skorpor	»	4.03	6.52	3.35	10.60	8.05	12.25	7.25	8.06	5.84
9. mjöl	»	146.04	159.13	180.48	182.67	200.38	201.77	177.54	172.53	186.17
vetemjöl	»	125.50	139.60	149.60	160.23	183.56	181.22	155.30	150.18	164.12
rågmjöl	»	16.38	14.40	25.82	15.24	11.30	15.61	16.80	17.44	15.70
potatismjöl	»	3.39	2.88	2.53	4.35	3.40	4.07	3.27	3.14	3.49
havremjöl	»	0.62	1.49	1.38	1.50	2.00	0.51	1.38	1.23	1.64
ej spec. mjöl	»	0.15	0.81	1.15	1.35	0.12	0.36	0.79	0.54	1.22
10. gryn	»	31.29	34.26	46.73	42.84	45.04	56.82	42.27	36.33	52.53
havregryn	»	23.88	24.54	36.63	32.36	36.39	45.80	32.47	26.41	42.91
risgryn	»	5.75	5.84	6.19	5.68	5.00	6.77	5.87	5.66	6.23
korngryn	»	0.97	1.90	2.21	2.57	0.73	2.39	1.92	2.06	1.69
mannagryn	»	0.50	1.63	1.11	1.45	2.24	1.23	1.47	1.66	1.14
ej spec. gryn	»	0.19	0.35	0.59	0.78	0.68	0.63	0.54	0.54	0.56
11. ärter, gula, gröna	»	3.38	7.40	5.75	5.01	8.25	13.22	7.48	7.49	7.47
12. bruna bönor	»	3.88	2.76	3.28	1.80	1.78	2.22	2.57	2.03	3.50
13. potatis	l.	309.00	322.54	345.62	343.04	335.00	367.78	337.08	323.36	360.74
14. socker	kg.	63.44	63.11	67.14	75.70	98.11	111.50	76.47	74.59	79.71
15. kaffe	»	12.16	14.52	15.59	14.42	17.68	19.61	15.63	16.37	14.36
II. Drycker:										
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	0.17	19.17	6.10	15.45	34.61	39.30	19.23	20.81	16.49
2. vin	»	—	0.13	—	0.05	0.06	0.07	0.07	0.05	0.10
3. brännvin o. spirituosa	»	4.38	7.22	4.27	3.64	4.00	15.80	6.38	7.28	4.84
III. Bränsle och lyse:										
1. ved	famn	2.33	1.56	2.36	1.74	1.66	1.75	1.84	1.40	2.59
björkved	»	0.45	0.28	0.60	0.68	0.33	0.97	0.51	0.37	0.75
barrved	»	1.88	1.28	1.76	1.06	1.33	0.78	1.33	1.03	1.84
2. kol	hl.	—	0.30	0.35	1.74	0.36	1.83	0.72	0.93	0.34
3. koks	»	0.75	1.58	1.53	0.08	0.18	3.44	1.30	1.11	1.62
4. gas	kbm.	57.25	91.88	106.71	144.92	147.08	239.00	126.49	136.54	109.16
5. fotogen	l.	32.63	43.01	51.18	44.23	72.36	42.22	48.44	57.12	33.47
6. elektrisk kraft	kilow.	—	3.49	3.30	17.80	8.47	32.51	9.63	2.21	22.42

Tab. 4. Konsumerade kvantiteter av vissa varuslag i medeltal per konsumtionsenhet.

	Kvan- titet	Årsutgift per hushåll, kronor						Samt- liga hushåll	Därv	
		Under 1 250	1 250— 1 500	1 500— 1 750	1 750— 2 000	2 000— 2 500	2 500— 3 000		arbetar- hushåll	lägre tjänste- mannahushåll
I. Matvaror:										
1. kött	kg.	35.09	27.49	33.26	31.19	29.94	42.82	32.07	31.02	33.87
A. färskt kött	>	22.70	18.76	26.33	21.04	23.93	32.66	23.51	23.20	24.04
oxkött	>	9.72	8.12	11.49	9.70	11.64	12.90	10.32	10.15	10.61
kalkkött	>	2.88	3.85	3.73	4.99	4.82	6.20	4.46	4.35	4.65
får- o. lammkött	>	0.33	0.58	1.69	1.50	1.71	2.61	1.40	1.32	1.53
flask	>	9.77	6.21	9.42	4.85	5.76	10.95	7.33	7.38	7.25
B. konserverat kött	>	12.39	8.73	6.93	10.15	6.01	10.16	8.56	7.82	9.83
nötkött	>	—	0.46	0.57	0.80	0.39	0.80	0.56	0.46	0.73
flask	>	12.39	8.27	6.36	9.35	5.62	9.36	8.00	7.36	9.10
2. fisk: salt sill	>	7.33	10.39	9.21	10.09	7.14	6.38	8.91	9.06	8.64
kabeljö	>	0.22	0.85	0.69	1.13	0.61	0.74	0.79	0.78	0.79
3. mjölk	l.	333.20	382.57	437.52	384.96	333.18	393.86	384.90	380.09	393.08
oskummad mjölk	>	243.14	249.89	341.71	272.10	266.23	319.24	282.99	259.64	322.73
skummad mjölk	>	90.06	132.68	95.81	112.86	66.95	74.62	101.91	120.45	70.35
4. smör	kg.	7.98	12.94	13.95	15.13	12.82	16.12	13.72	13.80	13.57
5. margarin	>	8.11	6.42	5.14	5.05	10.62	3.11	6.22	6.97	4.94
6. ost	>	1.81	3.56	4.60	5.20	5.40	3.39	4.23	4.66	3.49
7. ägg	st.	151	156	209	228	165	184	184	190	172
8. bröd: rågröd, hårt	kg.	28.26	36.79	30.60	28.92	34.70	30.24	32.65	34.01	30.35
rågröd, mjukt	>	12.85	15.02	14.66	20.39	18.03	20.45	17.02	17.70	15.85
vetebröd	>	1.30	3.71	4.53	10.19	5.08	4.02	5.12	5.56	4.41
skorpor	>	1.87	2.77	1.53	4.06	2.82	3.99	2.90	3.24	2.32
9. mjöl	>	67.93	67.66	82.48	70.05	70.20	65.79	71.02	69.35	73.86
vetemjöl	>	58.37	59.35	68.37	61.44	64.31	59.09	62.12	60.36	65.11
rågmjöl	>	7.62	6.12	11.80	5.85	3.96	5.09	6.72	7.01	6.23
potatismjöl	>	1.58	1.20	1.16	1.67	1.19	1.33	1.31	1.26	1.38
havremjöl	>	0.29	0.64	0.63	0.57	0.70	0.16	0.55	0.50	0.65
ej spec. mjöl	>	0.07	0.35	0.52	0.52	0.04	0.12	0.32	0.22	0.49
10. gryn	>	14.55	14.56	21.36	16.43	15.78	18.53	16.91	14.60	20.84
havregryn	>	11.10	10.43	16.74	12.41	12.75	14.93	12.98	10.61	17.03
risgryn	>	2.68	2.48	2.83	2.18	1.75	2.21	2.35	2.28	2.47
korngryn	>	0.45	0.81	1.01	0.99	0.25	0.78	0.77	0.83	0.67
mannagryn	>	0.23	0.69	0.51	0.55	0.79	0.40	0.59	0.67	0.45
ej spec. gryn	>	0.09	0.15	0.27	0.30	0.24	0.21	0.22	0.21	0.22
11. ärter, gula, gröna	>	3.90	3.14	2.63	1.92	2.89	4.31	2.99	3.01	2.96
12. bruna bönor	>	1.80	1.17	1.50	0.69	0.62	0.72	1.03	0.82	1.39
13. po atis	l.	143.72	137.13	157.94	131.55	117.36	119.93	134.83	129.97	143.11
14. socker	kg.	29.51	26.83	30.68	29.06	34.37	36.36	30.59	29.98	31.62
15. kaffe	>	5.66	6.17	7.12	5.53	6.19	6.39	6.25	6.58	5.69
II. Drycker:										
1. maltdrycker (öl, porter)	l.	0.08	8.19	2.74	6.10	12.52	12.81	7.75	8.36	6.69
2. vin	>	—	0.06	—	0.02	0.02	0.02	0.03	0.02	0.04
3. brännvin o. spirituosa	>	2.01	3.09	1.92	1.44	1.45	5.15	2.57	2.92	1.96
III. Bränsle och lyse:										
1. ved	famn	1.07	0.66	0.96	0.65	0.48	0.54	0.69	0.52	0.99
björkved	>	0.21	0.12	0.24	0.25	0.09	0.30	0.19	0.14	0.29
barrved	>	0.86	0.54	0.72	0.40	0.39	0.24	0.50	0.38	0.70
2. kol	hl.	—	0.13	0.14	0.65	0.11	0.57	0.27	0.34	0.13
3. koks	>	0.34	0.67	0.62	0.03	0.05	1.07	0.49	0.41	0.62
4. gas	kbm.	26.32	38.67	43.29	54.29	42.91	73.92	47.25	50.42	41.60
5. fotogen	l.	15.00	18.10	20.76	16.57	21.11	13.06	18.09	21.09	12.75
6. elektrisk kraft	kilow.	—	1.47	1.34	6.67	2.47	10.06	3.60	0.82	8.54

